

Iterative projektmodeller og kontrakter

Advokat Jesper Langemark

Advokat Claus F. Sørensen

Advokat Nicolai Dragsted

DAHL
ADVOKATFIRMA

■ ■ ■ BENDER ■ VON HALLER ■ DRAGSTED

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	8
2	VISSE GRUNDLÆGGENDE PROJEKTMÆSSIGE OG JURIDISKE FORHOLD	10
	2.1 VANDFALDSMODELLEN	10
	2.2 ITERATIVE MODELLER	11
	2.3 LØBENDE IDRIFTSÆTNING AF DELLEVERANCER	16
	2.4 SUPPLERENDE INITIATIVER	16
3	KONTRAKTEN 01I	18
	3.1 INDLEDNING	18
	3.2 DE ENKELTE BESTEMMELSER	18
4	KONTRAKTEN 02I	32
	4.1 INDLEDNING	32
	4.2 DE ENKELTE BESTEMMELSER	32
5	BILAG	45
	5.1 TIDSPLAN	45
	5.2 KUNDENS IT-MILJØ	46
	5.3 LEVERANCEBESKRIVELSE	46
	5.4 DOKUMENTAION	47
	5.5 SERVICEMÅL	47
	5.6 ÆNDRINGSHÅNDBTERING	48
	5.7 SAMARBEJDSORGANISATION	48
	5.8 KUNDENS DELTAGELSE OG MODENHED	48
	5.9 LEVERINGSVEDERLAG OG BETALINGSPLAN	49
	5.10 INCITAMENTER	49
	5.11 PRØVER	49
	5.12 LICENSBETINGELSER	50
6.	ORDLISTE	50
7.	01I	48
8.	02I	92
9.	03I	155

1 INDLEDNING

Nedenstående vejledning og de tre kontrakter optrykt bagest i vejledningen er udarbejdet af it-advokaterne Claus Sørensen, DAHL advokatfirma, Nicolai Dragsted og Jesper Langemark, Bender von Haller Dragsted.

Baggrunden for initiativet er, at vi i vores daglige arbejde har oplevet en stigende efterspørgsel efter et velegnet kontraktgrundlag til iterative projektmodeller, som vinder stadig større indpas i både det private og blandt offentlige myndigheder.

Henset til den store udbredelse af de statslige it-kontrakter, K01 og K02, fandt vi det naturligt at basere en del af vores arbejde på disse to standardkontrakter. Vi har derfor udarbejdet en modificeret udgave af K01 og K02, der er tilpasset de særlige forhold ved anvendelse af en iterativ model. Disse aftaler har vi valgt at benævne henholdsvis 01i og 02i. Vi har bestræbt os på ikke at ændre andet i K01 og K02 end de særlige forhold, valget af en iterativ model kan begrunde.

Da it er et dynamisk område, er der allerede opnået mange nye erkendelser, siden K01 og K02 blev udfærdiget. Vi har derfor udarbejdet en yderligere kontrakt til iterative forløb, hvor vi ikke har ladet os binde af reguleringen i K01 og K02, benævnt 03i.

Vejledningen indeholder kommentarer til 01i og 02i men ikke til 03i. Da der er en række fællestræk mellem 01i og 02i, og da vejledningen er tænkt som et opslagsværk til brug ved det praktiske arbejde med kontrakterne, er en del af kommentarerne til 01i og 02i i større eller mindre grad identiske.

Vi har i forbindelse med vores arbejde modtaget værdifuld sparring fra bl.a. seniorkonsulent Bo Ellehave, Devoteam Consulting og Morten Korsaa, Delta Software, juridisk direktør i Systematic, Uffe Ladefoged Christophersen samt kollegaer på vores respektive advokatkontorer. Ansvar for vejledningen og kontrakterne er dog helt og holdent vores.

Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at kontrakterne ikke er lavet som led i samarbejdet mellem Staten, Kammeradvokaten, Dansk IT og IT-Branchen, men er udtryk for vores private initiativ. Kontrakterne er således ikke godkendt eller kvalitetssikret fra "officielt hold".

Der er i nogen grad tale om "pionerarbejde". Kommentarer og forbedringsforslag er derfor mere end velkomne, hvilket kan ske pr. mail eller telefon til hver af os.

Vejledningen og kontrakterne er offentliggjort i november 2009. Opdateringer af vejledning og kontrakter vil blive offentliggjort på www.k02.dk.

Det er vores håb, at vejledningen og de tre kontrakter kan tjene som nyttig inspiration for kunder, leverandører og andre, der arbejder med iterative projekter.

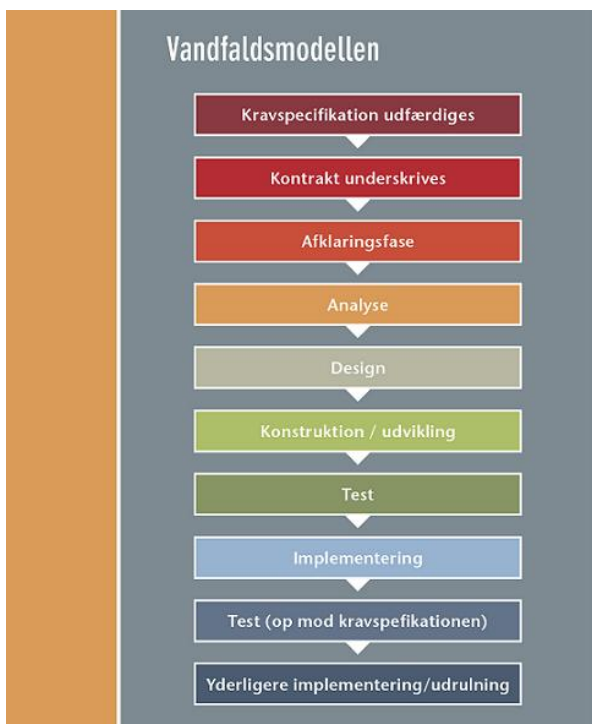
Bagest i vejledningen findes en ordliste med forklaringer på de begreber, der i vejledningen er skrevet med store bogstaver. Yderligere definitioner findes i de enkelte kontrakter.

2 VISSE GRUNDLÆGGENDE PROJEKTÆSSIGE OG JURIDISKE FORHOLD

Anvendelsen af de tre kontrakter forudsætter kendskab til en række grundlæggende projektmæssige og juridiske forhold, som vi kort redegør for i det følgende.

2.1 VANDFALDSMODELLEN

De statslige standardkontrakter K-33, K-17, K-18, K01 og K02 er beregnet på projekter udført efter Vandfaldsmodellen. Vandfaldsmodellen bygger på det princip, at hvert led i anskaffelsesprojektet afsluttes for sig, hvorefter næste led gennemføres:

Figur 1: Vandfaldsmodellen

Ved anvendelse af Vandfaldsmodellen får Kravspecifikationen afgørende betydning for, hvorledes projektet skal forløbe. Kravspecifikationen er det styrende dokument for aktiviteterne i samtlige faser. Det er ikke tilfældet ved anvendelse af en iterativ model, hvor parterne i fællesskab fastlægger løsningens konkrete udformning under projektet.

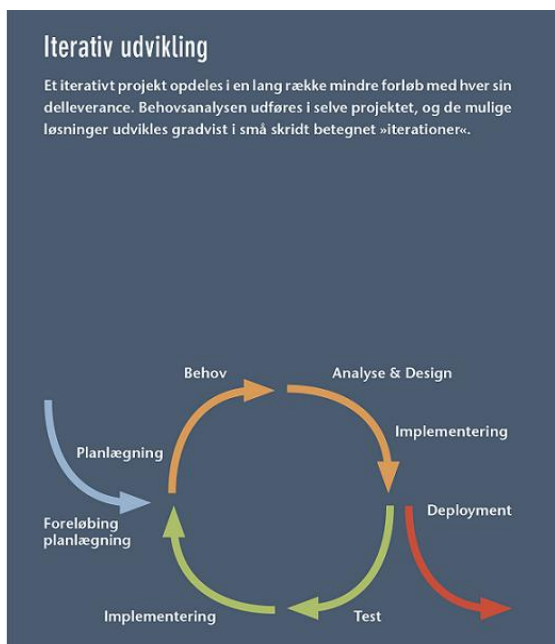
2.2 ITERATIVE MODELLER

2.2.1 TERMINOLOGI

Ordet "iterativ" betyder rent sprogligt "gentaget". I et iterativt projekt gennemføres en række gentagne forløb (iterationer), der hver især kan være en miniudgave af Vandfaldsmodellens faser. Beslutninger og erfaringer fra de enkelte forløb har indflydelse på indholdet af de efterfølgende forløb. De enkelte iterationer kan bruges til andet end aktiviteter med tilretning eller programmering. Der kan f.eks. indgå elementer af forretningsanalyse, behovsafklaring og kravformulering.

Agile metoder er en fællesbetegnelse for metoder til softwareudvikling og implementering, hvor der løbende leveres til kunden gennem iterative forløb.

Lejlighedsvis benyttes også glosen "inkrementel". I et inkrementelt forløb gennemføres en række kortere forløb, der ligger i forlængelse af hinanden. Systemet opstår i form af en meget lille del, som gradvist udbygges, til det endelige program er lavet.

Figur 2: iterativ udviklingsmodel

2.2.2 GRUNDLÆGGENDE OM DE ITERATIVE MODELLER

Der anvendes mange forskellige iterative modeller, så som "prototyping", "RAD" (Rapid application development), "evolutionær udvikling" og "adrætte metoder". De enkelte modeller følger forskellige skabeloner med hver sit katalog af grundlæggende principper. De mest anvendte er "SCRUM", "DSDM" (Dynamic System Development Method), XP (Extrem Programming), RUP (Rational Unified Process), og MSF (Microsoft Solution Framework).

Helt grundlæggende er der en række forskelle mellem Vandfaldsmodellen og de iterative modeller, der er angivet i nedenstående tabel:

	Iterative	Vandfald
Fokus	Forretningsmæssigt: Organisationens behov og muligheder. Understøttelse af forretningens behov og processer ved idriftsættelse, ikke ved projektinitiering.	Teknisk: Fokus på tekniske krav ved projektinitiering.
Funktionalitet	Fastlægges endeligt i projektet.	Kravspecifikation fastlægger.
Idriftsættelse	Løbende afprøvning i drift.	"Big bang" = alt iværksættes og afprøves samlet.
Kravspecifikation	Fokus på forretningsprocesser, forretningsmæssige behov og fastlæggelse af mindstekrav.	Detaljeret angivelse af den funktionalitet, der skal etableres.
Overtagelsesprøve	Understøttelse af forretningsprocesser og øvrige krav opfyldt?	Kravspecifikation opfyldt?
Samarbejde	Dynamisk deltagelse fra begge parter, tillid til projektdeltagerne.	Leverandøren udfører.
Ydelser	Projektledelse, rådgivning, metodekendskab, ressourcer.	Etablering af funktionalitet.
Ændringshåndtering	Processen og metoden håndterer.	Betydeligt ressourceforbrug, ændringer undgås helst.

2.2.3 KRAVSPECIFIKATION

Udfærdigelse af en teknisk orienteret og detaljeret Kravspecifikation giver sjældent mening, når der anvendes en iterativ model. Det vil ofte gøre større skade end gavn. Ved iterative modeller opdeles projekter i en række mindre forløb. De detaljerede analyser af behov og muligheder udføres i selve projektet, og løsninger fastlægges gradvis i små skridt betegnet "iterationer". I hver iteration opnås erfaring og ny viden om det it-system, der skal etableres, idet kunden løbende inddrages for at sikre et samarbejde omkring definering af løsningen.

Hvor kravspecifikationen er det altafgørende dokument ved brug af K02 og Vandfaldsmodellen, skal kontrakter om iterative projekter i højere grad fokusere på styring af en proces. Det er især denne forskel, der medfører behov for de tilpasninger, vi har foretaget i K01 og K02.

2.2.4 GRUNDLÆGGENDE FORHOLD VED VALG AF ITERATIV MODEL

2.2.4.1 BAGGRUND FOR VALG AF ITERATIV MODEL

En iterativ projektmodel bør kun anvendes på baggrund af et bevidst valg. Kunden bør gøre sig klart, hvorfor modellen vælges, og Vandfaldsmodellen således fravælges. Hvis kunden i en konkret sag ikke ved, hvorfor der vælges en iterativ model, bør Vandfaldsmodellen muligvis anvendes i stedet.

2.2.4.2 KUNDENS BUSINESS CASE

Ved anskaffelser i Staten fastlægger Finansministeriets "Cirkulære om udarbejdelse af Business Case for digitaliseringsprojekter" en pligt for den anskaffende myndighed til at udarbejde en Business Case, hvis de samlede budgetterede udgifter til anskaffelse og udvikling, herunder internt ressourceforbrug, udgør 10 millioner kroner eller derover.

Uanset om myndigheden i den konkrete sag er eller ikke er underlagt pligt til udformning af en Business Case, er det ved iterative projekter hensigtsmæssigt at udforme en grundlæggende Business Case. De udfærdigede kontrakter til brug for iterativ udvikling forudsætter, at kundens Business Case fremgår af Behovsopgørelsen.

Kundens Business Case bør begrunde valget af en iterativ model i stedet for en Vandfaldsmodel og de forventede fordele ved dette valg.

Finansministeriets model er et glimrende udgangspunkt for en Business Case.

2.2.4.3 SAMARBEJDE

Ved Vandfaldsprojekter er det centrale element realiseringen af en detaljeret Kravspecifikation, der er udfærdiget inden kontraktens indgåelse. Fokus i projektet og hos kundens projektdeltagere

forankres således i en historisk beskrivelse af kundens forretningsprocesser og forretningsmæssige behov.

Kernen i en iterativ proces er et tæt og dynamisk samarbejde mellem parterne, ofte via et fælles projektteam. Samarbejdet omfatter både "forretningen" og udviklere. Kontrakten skal understøtte, at forretning og it arbejder sammen om at skabe forretningsværdi under styret risiko.

Et centralt led i de iterative processer er endvidere ofte, at analyse af og tilpasning i kundens forretningsprocesser foregår som led i projektet. Kunden deltager løbende i mange projektbeslutninger, der tager afsæt i kundens aktuelle forretningsmæssige situation. De løbende beslutninger fra kundens projektdeltagere er afgørende for kundens forretningsmæssige udbytte af projektet.

2.2.5 PROJEKTETS RAMMER/"CONSTRAINTS"

Selvom et iterativt projekt ikke udføres i henhold til de samme stramme regler og en detaljeret kravspecifikation som et Vandfaldsprojekt, er det ikke ensbetydende med total mangel på rammer for det iterative projekt. For hvert projekt fastlægges en række spilleregler for projektet og mindstekrav til det endelige resultat.

De grundlæggende rammer/"constraints" fastlægges i kundens Business Case og bør fremgå af Leverancebeskrivelsen.

Ud over tidsmæssige, teknologiske, procesrelaterede og forretningsmæssige rammer kan der være aftalt økonomiske rammer. De tre kontrakter forudsætter, at leverandøren som udgangspunkt honoreres efter tidsforbrug men dog således, at der fastsættes et maksimum for leverandørens tidsforbrug. Leverandøren skal inden for dette maksimum være i stand til at levere en løsning, der opfylder minimumskravene i kundens Business Case.

Den løbende prioritering og omprioritering af ressourcer samt løbende kontrol og justering af ambitionsniveau med hensyn til løsningen er et centralt led i leverandørens ydelser. Det skal herigennem sikres, at der inden for den aftalte projektøkonomi leveres en løsning, som opfylder kundens overordnede forretningsmæssige krav, herunder minimumskravene.

2.2.6 HVILKE YDELSER LEVERES I ET ITERATIVT PROJEKT?

Ved Vandfaldsmodellen er den centrale ydelse fra leverandøren levering af et it-system, der lever op til kravspecifikationens (detaljerede) krav. Ydelsen fastlægges ved kontraktens beskrivelse af resultatet. Der foreligger en mangel, hvis resultatet ikke opfylder Kravspecifikationen.

Kontrakten for et iterativt projekt indeholder en Behovsopgørelse med krav til det færdige system. Den er udformet mere overordnet end Vandfaldsmodellens kravspecifikation, da brug af en detaljeret kravspecifikation vil stride mod baggrunden for valget af en iterativ projektmodel i stedet for Vandfaldsmodellen. Kravspecifikationen har fokus på de forretningsprocesser, der skal understøttes, og de forretningsmæssige mål, der ønskes opnået.

Den centrale ydelse er andet og mere end blot levering af et system. Leverandøren engageres som specialist i en vis teknologi og anvendelse af en bestemt projektmetode. Ansvar for rådgivning og projektledelse får dermed en mere central rolle end ved Vandfaldsprojekter.

2.2.6.1 KUNDENS BIDRAG

Kernen i det iterative projekt er et aktivt samarbejde mellem kundens og leverandørens projektdeltagere. Hvis kunden ikke kan eller vil deltage aktivt, giver valg af en iterativ model kun ringe mening, og leverandøren vil få vanskeligt ved at opfylde kontrakten. Ved kontrakter om iterative forløb er det således en udfordring for især leverandøren at præcisere og kontinuerligt følge op på kundens ydelser i projektet.

Et led i leverandørens ansvar for projektledelse og rådgivning er at styre et eller flere teams i et projektførløb, hvor kundens projektdeltagere indgår som en væsentlig bestanddel. Leverandøren skal løbende følge aktivt op på kundens bidrag til projektet og løbende påtale eventuelle problemer eller mangler ved kundens bidrag. Ret og pligt for leverandøren til at styre kundens ressourcer og påtale mangler er en væsentlig del af det iterative projektførløb og kontraktens mekanismer.

Af hensyn til kunden selv, bør kundens Modenhed og de faglige forudsætninger hos kundens projektdeltagere beskrives i kontrakten. Der skal især gives et ærligt billede af kundens eventuelle manglende erfaring med (i) anvendelse af iterative forløb, (ii) den anvendte projektmodel, (iii) det pågældende forretningsområde og (iv) den anvendte teknologi. Endvidere bør der for alle projektdeltagere hos kunden, der skal indgå i projektets team(s), angives et CV, der belyser deltagerens beslutningskompetence, uddannelse samt erfaring med (i) det pågældende forretningsområde, (ii) it-projekter i almindelighed og (iii) iterative forløb.

Kontraktens angivelser af kundens deltagelse er afgørende i forhold til leverandørens mulighed for levering af de aftalte ydelser til det aftalte tidspunkt, herunder især eventuel beskrivelse af kundens manglende Modenhed, manglende erfaring eller manglende kompetencer. Leverandøren får bedre mulighed for planlægning og udførelse af projektet ved en ærlig og fyldestgørende beskrivelse fra kundens side. Samtidig indebærer ærlighed på dette punkt, at leverandøren ikke vil kunne påberåbe sig misligholdelse fra kunden som følge af lav grad af Modenhed, manglende erfaring eller manglende kompetencer hos kundens projektdeltagere.

2.2.7 AFSTEMNING AF FORVENTNINGER

Især på kundesiden er der ofte mange af projektets centrale interessenter, der ikke har erfaring med iterative projekter, og de kan være mentalt fastlåst i de velkendte principper fra K-kontrakterne og Vandfaldsprojekter. Ved kontrakter om iterative forløb er der derfor en særlig risiko for divergens i forventninger til projektets indhold og forløb samt til leverandørens ydelser og ansvar. Der bør derfor gøres en ekstra indsats for at sikre afstemning af forventninger mellem parterne.

Afstemning af forventninger kan delvis sikres ved omhyggelig udfærdigelse af Leverancebeskrivelsen (Kravspecifikation og Løsningsbeskrivelse), men de øvrige bilag skal også benyttes aktivt.

Følgende led kan bruges aktivt til forventningsafstemning:

- i. Kundens Business Case
- ii. Behovsopgørelsen angiver baggrunden for valg af den konkrete iterative model
- iii. Dialog om den konkrete valgte model
- iv. Angivelse af projektdeltagernes CV
- v. Oplysning om parternes modenhed
- vi. Angivelse af overslag og maksimal pris

2.2.8 LEVERANDØRENS ANSVAR

Hvor Kravspecifikationen og resultatansvaret er det altafgørende element ved K-kontrakterne og Vandfaldsmodellen, skal kontrakter om iterative projekter i højere grad fokusere på styring af en proces. Kontrakten præciserer leverandørens ydelser, og hvis processen kører galt, er det afgørende ikke kun resultatansvaret, men det er derimod leverandørens ansvar som rådgiver og projektleder.

Ved eventuelle sanktioner overfor leverandøren er et resultatansvar ofte lettere at gøre gældende. Det er mere "sort/hvidt" ved et resultatansvar. Enten er det detaljerede krav opfyldt, eller også er det ikke opfyldt. Vanskeligere er det med et rådgiveransvar, da dokumentation for misligholdelse ofte vil bero på et fagligt skøn. Kontraktens værdi for kunden ved en eventuel tvist afhænger derfor af en tydelig beskrivelse af indholdet af og kravene til ydelserne rådgivning og projektledelse.

2.3 LØBENDE IDRIFTSÆTNING AF DELLEVERANCER

Mange iterative forløb er baseret på løbende levering af komponenter, delsystemer og andre enheder, der tages i drift med korte mellemrum, mens samarbejdet om udvikling under kontrakten

fortsat pågår. Der kan f.eks. forekomme en løbende idriftsætning hver 2. eller 3. uge i store dele af projektet.

Hvis der sker en løbende idriftsætning, skal konsekvensen af en sådan idriftsætning reguleres. Det skal herunder fremgå, hvordan afprøvning, overdragelse til drift, idriftsætning, vedligeholdelse, support, forvaltning og opfyldelse af garantiforpligtelser håndteres i forhold til sådanne dele, som kunden overtager til drift længe inden, projektet er afsluttet. I den forbindelse skal det fremgå, hvorvidt der er behov for leverancer fra kunden selv eller tredjemand under en separat aftale som følge af en sådan idriftsættelse.

2.4 SUPPLERENDE INITIATIVER

SKI (Statens og Kommunernes Indkøb) udbød i 2008 rammeaftale 02.18 vedrørende projekter, systemanskaffelse og vedligeholdelse. Rammeaftalen indeholder 12 standardleveringsaftaler, der er forberedt til håndtering af iterative forløb. Til rammeaftale 02.18 har SKI endvidere udfærdiget en vejledning om indgåelse af 02.18 leveringsaftaler, hvor der anvendes iterative forløb. Vejledningen og de 12 leveringsaftaler kan downloades fra hjemmesiden www.ski.dk.

3 KONTRAKTEN 01i

3.1 INDLEDNING

K01 er udarbejdet til projekter baseret på den traditionelle Vandfaldsmodel og én samlet overtagelsesprøve. Dette udgangspunkt er fastholdt i 01i, men kontrakten er gjort mere fleksibel, således at flere Faser kan lægges ind i projektet.

Kontrakten er udformet, så den fremstår neutralt i forhold til valget af den iterative/agile projektmetode. Ændringerne i 01i er alle motiverede af ønsket om at skabe en kontrakt, der generelt understøtter iterative projektforsøg.

Brug af en agil/iterativ projektmodel, indebærer et behov for en større fleksibilitet under projektets afvikling end ved valg af Vandfaldsmodellen. Der er tilstræbt et kontraktgrundlag, der giver såvel kunde som leverandør en rimelig grad af sikkerhed omkring de ressourcer, der skal investeres i projektet, og de krav der kan stilles til resultatet af projektarbejdet. Målsætningen har været at tilvejebringe et afbalanceret kontraktgrundlag, som såvel kunde som leverandør kan støtte op om.

I det følgende kommenteres nogle af de væsentligste bestemmelser, der er ændret i forhold til K01. Der henvises i øvrigt til kommentarerne i "K01 med kommentarer", og nedenstående skal således ikke opfattes som en udtømmende gennemgang af indholdet i de enkelte bestemmelser.

3.2 DE ENKELTE BESTEMMELSER

Ad pkt. 1 – Definitioner

Definitionsafsnittet er udvidet med en række definitioner, der er relevante for iterative projekter.

Kundens Kravspecifikation er erstattet af en Behovsopgørelse for at understrege, at det i denne type af projekter ikke forventes, at der foreligger en fyldestgørende Kravspecifikation som grundlag for Leverancen, men snarere en mere overordnet beskrivelse af kundens behov.

Desuden refereres der i definitionsafsnittet til en Business Case, der er en delmængde af Behovsopgørelsen. Den skal beskrive de væsentligste forretningsmæssige mål med projektet og eventuelt projektets succeskriterier. Kontraktuelt er Business Casen en del af Behovsopgørelsen og dermed også grundlaget for Leverancen.

Det afhænger af projektets karakter, hvorledes en Behovsopgørelse/Business Case udformes mest hensigtsmæssigt. En vis vejledning kan dog hentes fra cirkulæret om udarbejdelse af business

case for digitaliseringsprojekter (cirkulære nr. 21. af 12. marts 2008). Dette cirkulære indeholder forslag til indhold i en Business Case.

Selvom cirkulæret er rettet mod statslige digitaliseringsprojekter, er det nyttig inspiration for udarbejdelse af Business Cases i andre it-projekter. Cirkulæret behandler punkter som indholdet i en løsningsbeskrivelse, en beskrivelse af de forretningsmæssige konsekvenser, forhold omkring implementering og opfyldning og placering af ejerskab. Cirkulæret kan downloades på www.retsinformation.dk.

Begrebet Iterativ Metode defineres med en henvisning til bilag 10, idet kontrakten er neutral i forhold til det konkrete valg af Iterative Metode.

Det forudsættes, at der udarbejdes en Risikolog. Formålet hermed gennemgås nærmere nedenfor under bemærkningerne til pkt. 5 i kontrakten. Risikologgen er et væsentligt styringsredskab i det iterative projekt, der skal sikre, at parterne har et fælles overblik over de områder i projektet, der kræver særlig bevågenhed.

Grundet principperne bag den iterative model har det endvidere været nødvendigt at introducere en række nye begreber relateret til selve projektimplementeringsmodellen. Bl.a. er begrebet "Etapen" indført, som er en tidsmæssig opdeling af projektet. Etape I er en afklaringsfase, der kendes fra både K01 og K02. Herefter gennemføres Etape II, hvor der udføres analyse, design, udvikling og implementering. Etape II afvikles i en række Faser, der hver især munder ud i en Delleverance. Faserne kan gennemløbes enten forskudt eller som parallelle forløb. Etape III udgør den afsluttende test og godkendelse af Leverancen som helhed. Ovenfor i figur 3 er forløbet gengivet grafisk.

Der er desuden indsat en definition af begrebet maksimalpris. Definitionen dækker over den pris, projektet skal realiseres inden for rammerne af. Der henvises i øvrigt til gennemgangen nedenfor omkring prismodellen i 01i.

Endelig skal definitionen af begrebet Observationer fremhæves. I et iterativt projekt vil der kunne opstå situationer, hvor allerede udført arbejde skal modificeres i større eller mindre grad. En tilbagevendende diskussion af, hvorvidt sådanne modifikationer skal opfattes som mangler eller udtryk for forbedringer/nye fælles erkendelser, kan være hæmmende for projektet. En Observation er udtryk for et forhold, der skal indgå i prioriteringen i efterfølgende delleverancer, mens en mangel er et forhold, der skal afhjælpes i tilknytning til den Delleverance, manglen relaterer sig til.

Ad pkt. 2 – Leverandørens leveringsforpligtelser

Pkt. 2.1 – Leverancebeskrivelse

Leverancebeskrivelsen består dels af en Behovsopgørelse (hvor Business Casen er en del af dette dokument) udarbejdet af kunden, leverandørens Løsningsbeskrivelse samt de detailspecifikationer, som løbende frembringes under de enkelte Iterationer, jf. i øvrigt nærmere nedenfor. Leverancebeskrivelsen indeholder således følgende tre elementer:

- a) Behovsopgørelse, inklusive kundens Business Case
- b) Løsningsbeskrivelse, inklusive leverandørens Risikolog
- c) Detailspecifikationer

I det indbyrdes forhold har a) forrang i forhold til b), og b) har forrang i forhold til c). Det er leverandørens opgave at drage omsorg for, at både Behovsopgørelse og Løsningsbeskrivelsen løbende opdateres i takt med udarbejdelsen, godkendelsen og ændringerne i de enkelte detailspecifikationer. Det er vigtigt i lyset af, at der ved udarbejdelse af detailspecifikationerne løbende kan ske ændringer i de oprindelige krav eller i leverandørens beskrivelser i Løsningsbeskrivelsen.

Det er væsentligt for leverandøren fortsat at være bevidst om behovet for en synliggørelse af de ændringer, der måtte blive aftalt undervejs i projektet i forhold til kundens oprindelige behovsopgørelse. Leverandøren bør således sikre, at behovsopgørelsen matcher leverancerne, således som disse beskrives i Løsningsbeskrivelsen og detailspecifikationerne. I sidste ende vil det være leverandøren, der har ansvaret for eventuelle uklarheder og uoverensstemmelser mellem de tre dokumenter, der tilsammen udgør Leverancebeskrivelsen.

Ad pkt. 2.2 – Kundens it-miljø

Bestemmelsen i 01i er udvidet med et afsnit, der beskriver leverandørens forpligtelser til at tilrettelægge den enkelte Iteration således, at de eventuelle problemer, der måtte opstå med kundens it-miljø undervejs i projektet, håndteres. Heri ligger både et signal til leverandøren om, at denne skal reagere, hvis leverandøren bliver opmærksom på problemer og et signal til kunden om, at det kan blive nødvendigt med nye investeringer i it-miljøet, såfremt der konstateres behov herfor undervejs i projektet.

Det vil i iterative projekter ofte være vanskeligere at få specificeret kravene til kundens it-miljø ved kontraktens indgåelse. Også på dette område indebærer et iterativt projektforløb et behov for større fleksibilitet, og det vil ofte være i kundens interesse, at man undervejs i projektet lægger sig fast på de endelige krav til kundens it-miljø. Dette vil oven i købet i nogle situationer kunne medføre besparelser i forhold til, hvis specifikationerne allerede skal fastlægges, når kontrakten underskrives. Ulempen er naturligvis, at der i højere grad kan opstå uforudsete omkostninger for kunden.

Ad pkt. 2.3 – Tilknyttede ydelser

Ved et iterativt projekt fastlægges leverandørens ydelser ikke ved en detaljeret beskrivelse af slutresultatet. Rådgivning, projektledelse, koordinering og styring udgør derfor centrale led i leverandørens ydelser. Kontraktens regulering af leverandørens forpligtelser i relation til de tilknyttede ydelser, som blandt andet kan omfatte rådgivning og projektledelse m.v., er derfor udvidet i forhold til K01.

Leverandøren skal have fokus på at sikre en hensigtsmæssig prioritering både i relation til kundens krav og brugen af de ressourcer, der er dedikeret til projektet. Leverandøren skal som led i dette aktivt forholde sig til behovet for omprioritering for at holde projektets overordnede tid og økonomi på sporet. Det må således nærmest forventes, at der undervejs i et iterativt projekt vil opstå behov for, at der omprioriteres i forhold til kundens oprindelige krav.

For at tilgodese den fleksibilitet, som er nødvendig i et iterativt projekt, er kunden i pkt. 2.3.2 udstyret med en ensidig ret til at foretage omprioriteringer, f.eks. af den rækkefølge, funktionalitet skal udvikles i, hvilken funktionalitet, der skal udvikles eller gemmes til senere, hvis der er tid og økonomi til det. Der skal dog i sådanne tilfælde indgås en ændringsaftale, hvis leverandøren kan påvise, at kundens ændrede prioritering har betydning for tid eller økonomi.

Det er leverandørens overordnede ansvar at sikre en hensigtsmæssig styring af ressourceforbruget, således at der etableres en løsning, der opfylder kundens mindstekrav inden for maksimalprisen. Dette er ikke ensbetydende med, at alle aspekter af Behovsopførelsen nødvendigvis opfyldes. Leverandøren skal rådgive kunden, så der fås "mest muligt for pengene", samtidig med at det sikres, at projektet munder ud i en brugbar løsning.

Det fremgår også af kontrakten, at leverandøren som led i denne styring skal påse, at de aftalte milepæle overholdes, og at der leveres en leverance, som overholder kundens mindstekrav.

Kontrakten indeholder i pkt. 2.3.7 en ret for kunden til at øge sin medvirken. Bestemmelsen sigter både på de situationer, hvor kunden ønsker at øge sin medvirken, uden at dette har indflydelse på leverandørens indsats, og (navnlig) på ydelser, som leverandøren skal varetage i henhold til kontrakten. Bestemmelsen er rettet mod de situationer, hvor kunden selv internt råder over ressourcer, der vil kunne erstatte leverandørens ressourcer. Leverandøren vil i disse situationer være berettiget til at kræve sig friholdt for ansvar i det omfang, dette er sagligt begrundet.

Som noget nyt skal leverandøren som en del af Løsningsbeskrivelsen udarbejde en Risikolog. Leverandøren forventes således at have identificeret og vurderet væsentlige risici og usikkerhedselementer i projektet. Det påhviler endvidere leverandøren at opdatere Risikologgen løbende.

Ad pkt. 3 – Leverancens udførelse

Pkt. 3.1 – Etaper

Projektet er opdelt i Etaper. Første Etape er et traditionelt afklaringsforløb. Anden Etape er design- og udviklingsprocessen, mens tredje Etape omfatter aktiviteterne omkring godkendelsen og afslutningen af projektet som helhed.

Pkt. 3.2 – Etape I afklaring

Formålet med afklaringen er at gennemgå henholdsvis kundens Behovsopgørelse og leverandørens Løsningsbeskrivelse.

Denne aktivitet opfylder således i princippet samme formål, som afklaringsfasen gør i en traditionel K01. Leverandøren skal på baggrund af gennemgangen af Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen udarbejde en revideret Leverancebeskrivelse. På baggrund heraf skal kunden gøre op med sig selv, hvorvidt man ønsker at benytte den udtrædelsesafgang, kunden er udstyret med i henhold til pkt. 4.1, eller om projektet skal videreføres i Etape II. Kunden kan derimod ikke - som i en traditionel K01 - vælge at lade projektet fortsætte på grundlag af den oprindelige Leverancebeskrivelse. Vi har således ikke anset dette for hensigtsmæssigt ved et iterativt projekt, hvor afklaringsfasen alt andet lige kan afsløre et større behov for justeringer i Leverancebeskrivelsen end ved et vandfaldsprojekt.

I forhold til den traditionelle afklaringsfase skal parterne også i et iterativt projekt i afklaringsetaperne foretage den overordnede fordeling af, hvilke dele af Leverancen der skal udvikles i hvilke Faser og Iterationer. Fordelingen bør tage udgangspunkt i, at den væsentligste funktionalitet bør foretages så tidligt som muligt i projektet.

Pkt. 3.3 – Etape II Analyse, design, udvikling og implementering

Parterne skal under Etape II detailspecificere, udvikle og teste Leverancen i en række Iterationer. Dette skal ske i henhold til den tidsplan og Iterative Metode, der er beskrevet i bilag 10.

Hver Iteration afsluttes med en intern test. De interne tests er ikke kontraktuelle tests, men har derimod karakter af "målepunkter", hvor de foreløbige resultater verificeres, og det konstateres, om projektet bevæger sig i den rigtige retning.

Leverandøren skal på baggrund af de interne tests og kundens bidrag løbende evaluere projektet og eventuelt behov for at ændre i Leverancebeskrivelsen. Leverandøren skal således bruge det aktuelle vidensniveau i projektet til at sikre en hensigtsmæssig proces for de efterfølgende

Iterationer. Omvendt skal kunden løbende forholde sig kritisk til de opdaterede planer og seneste resultater.

Designudviklings- og implementeringsetapen er opdelt i en række Faser, der skal munde ud i en Delleverance og gennemførelse af en delleveranceprøve, der herefter kan sættes i drift.

I dette punkt beskrives også hver af parternes ansvar i forbindelse med etableringen af udviklingsmiljøet. Det forudsættes, at bilag 2 beskriver dette ansvar, herunder hvem der skal sørge for tilvejebringelsen af de enkelte elementer af udviklingsmiljøet, hvornår udviklingsmiljøet senest skal være etableret, og hvilke krav det skal leve op til.

Hvis ikke andet er aftalt, kan leverandøren forudsætte, at kunden ikke anvender udviklingsmiljøet til andet end aktiviteterne under projektet. Er udviklingsmiljøet opsat hos leverandøren, må leverandøren alene anvende det til det konkrete projekt, medmindre andet er aftalt.

Pkt. 3.4 – Etape III afslutning og godkendelse

Projektet afsluttes ved en samlet testprocedure, som er beskrevet nærmere i pkt. 13.3 i Kontrakten.

Denne testprocedure er vigtig i lyset af behovet for en formel afslutning på projektet. Uanset at parterne således har været grundige i den løbende aftestning, og uanset at projektet er forløbet planmæssigt, og Leverancen måske allerede er taget i brug, er denne sidste Etape vigtig for begge parter.

Der er ikke i kontrakten taget stilling til, om aktiviteterne gennemføres i et test- eller et driftsmiljø. Dette skal beskrives i bilag 8. Da store dele af Leverancen typisk vil være taget i brug ved den afsluttende overtagelsesprøve, vil denne som oftest skulle ske i driftsmiljøet.

Ad pkt. 4 – Kundens udtrædelsesafgang

Pkt. 4.1 – Udtrædelse i forbindelse med Etape I (afklaring)

Dette afsnit indeholder reguleringen af den udtrædelsesafgang, der i forvejen er kendt fra reguleringen under K01. Kunden skal således fortsat kunne udtræde efter gennemført afklaring.

Pkt. 4.2 – Udtræden under efterfølgende Etaper

I modsætning til K01 har kunden i hele projektet under en 01i en mulighed for løbende at udtræde. Altså en egentlig opsigelsesafgang. Opsigelsesafgangen er rettet mod fremtidige

leverancer og omfatter således kun den resterende del af den igangværende delleverance og/eller eventuelle fremtidige delleverancer.

Udtrædelse skal ske med et varsel på mindst 20 arbejdsdage. Hvis kunden vælger at udtræde, har leverandøren krav på et vederlag for udført men endnu ikke faktureret arbejde. Derudover skal godkendte udlæg og omkostninger dækkes. Det kan eksempelvis være leverandørens omkostninger til køb af licenser til standardsoftware og hardware.

Da det kan være uhensigtsmæssigt at skulle fortsætte arbejdet i et projekt, hvor kunden allerede har valgt at benytte sin udtrædelsesafgang, indeholder pkt. 4.2 en mulighed for, at kunden kan suspendere projektet med omgående virkning. Leverandøren vil i så fald også have krav på vederlag for det arbejde, der skulle have været udført i opsigelsesperioden, dog fratrukket de omkostninger, leverandøren måtte spare ved rent faktisk ikke at skulle udføre arbejdet.

Ad pkt. 5 - Ændringer

Eneste væsentlige ændring i forhold til K01 på dette område er en præcisering af, at Leverandøren fra gang til gang, når der modtages en ændringsanmodning, skal forholde sig til, om ændringen er af en karakter/omfang, som bevirker, at den skal behandles indenfor rammerne af den iterative proces, eller om den skal håndteres som en egentlig ændringsanmodning efter principperne under pkt. 5. Kunden skal altid informeres om resultatet af disse overvejelser.

Ad pkt. 7 – Overordnet tidsplan og detailtidsplan

Pkt. 7.1 – Tidsplan

Når parterne indgår en traditionel K01, forudsættes der at foreligge en detaljeret tidsplan for projektets gennemførelse. Dette er typisk ikke tilfældet, når der er tale om et iterativt projekt. OI lægger op til, at der alene foreligger en overordnet tidsplan for gennemførelsen af Leverancen, når kontrakten underskrives.

Under projektets udførelse skal der løbende udfærdiges og opdateres detaljerede tidsplaner for de enkelte Faser og Iterationer. Dette afskærer naturligvis ikke kunden fra på forhånd at have meddelt, at projektet skal være afsluttet en given dato. Det vil i så fald være leverandørens ansvar at styre processen, så denne dato ikke overskrides.

I øvrigt vil de ændringer, en part måtte foreslå under de enkelte Iterationer, forudsætte, at der opnås enighed mellem parterne herom, bortset fra hvad der følger af bestemmelsen i pkt. 2.3.2 om kundens ensidige ret til at foretage omprioriteringer.

Punktet bør i øvrigt læses i sammenhæng med pkt. 3.2.1, hvoraf fremgår, at parterne under afklaringsetapen skal lave en detailplanlægning for de første 20 dage i Etape II. Også efterfølgende i projektet skal der altid foreligge en detaljeret tidsplan for de kommende 20 dage.

Desuden er det vigtigt, at den overordnede tidsplan indeholder en angivelse af hvilke dele af Leverancen, der skal udvikles i hvilke Faser og Iterationer. På den måde får kunden også et overblik over muligheden for en løbende ibrugtagning af dele af Leverancen.

7.2 Overtagelse

Grundet indførelsen af muligheden for at operere med delleverancer indeholder pkt. 7.2 nu også en håndtering af de tilfælde, hvor kunden ønsker at ibrugtage en delleverance forud for overtagelsesdagen.

Ad pkt. 10 - Modenhed

K01 indeholder ikke en regulering af kravene til og oplysningsforpligtelser vedrørende parternes modenhed. Begrebet modenhed blev således først introduceret i forbindelse med, at Videnskabsministeriet i april 2006 udsendte publikationen "Modenhed i IT-baserede forretningsprojekter". Modellen indeholder en række metoder til måling af Modenhed hos kunde og leverandør. Formålet med introduktionen af modenhedsmodellerne var at skabe grundlaget for en bedre styring af store offentlige it-projekter.

Der er dels udarbejdet en model for måling af Modenhed hos leverandørerne og dels en model for kunderne. Modellerne baserer sig på internationale modenhedsmodeller ("CMMI"). Disse modeller er dog betydeligt mere omfangsrige og vanskeligere at anvende. Ideen har været at introducere nogle modeller, der umiddelbart ville kunne tages i anvendelse hos hovedparten af såvel leverandører som kunder.

En afvikling af et projekt efter iterative projektmodeller stiller store krav til de involverede parter, når det drejer sig om projektledelse, dialog, prioritering, beslutningskompetence samt andre forhold, der samlet set kan placeres under begrebet Modenhed. Der er på den baggrund fundet relevant at inddrage emnet modenhed i 01i kontrakten.

For en nærmere gennemgang af modellens opbygning og vejledning i relation til udfyldelse af spørgsmålene henvises til ovennævnte publikation. Det skal dog bemærkes, at modellen med fordel vil kunne udbygges/ændres i et iterativt projekt, idet modellen ikke forholder sig til de særlige krav, der stilles til begge organisationer i et iterativt projekt. Her tænkes særligt på kravene til beslutningsprocesserne og håndteringen af de daglige udfordringer et iterativt projekt vil stille til dialog på tværs af forskellige forretningsområder hos kunden og f.eks. i leverandørens udviklingsteams.

Den eksisterende model er udviklet på baggrund af blandt andet den engelske regerings myndighedsmodenhedsmodel, CAT, den internationale modenhedsstandard for offentlige myndigheders it-anskaffelser, CMMI-AM samt input fra Dansk IT og brancheforeningerne. Der kan med fordel søges inspiration i disse modeller, såfremt videnskabsministeriets model ønskes udvidet til brug for et (større) iterativt projekt.

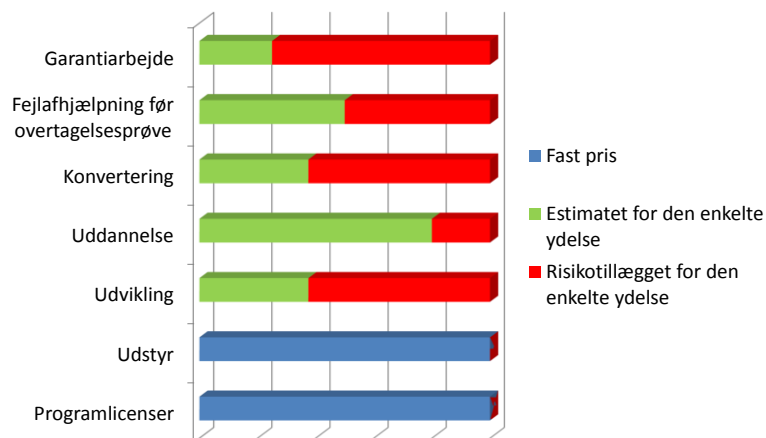
Ad pkt. 11 – Priser

Et af de områder, der er ændret markant i forhold til K01, er pkt. 11 om priser. Ved brug af 01i vil leverandørens vederlag kunne beregnes som en pris pr. brugt enhed (medgået tid) kombineret med en maksimalpris. En sådan maksimalpris omfatter alt arbejde på projektet frem til og med bestået overtagelsesprøve. Den maksimale pris består af summen af prisen for engangsanskaffelser i form af f.eks. softwarelicenser og udstyr, en forventet pris på de dele af Leverancen, der skal udføres efter medgået pris, og et "usikkerhedstillæg". For de elementer, hvor prissætningen er baseret på et timebaseret vederlag, skal leverandøren estimere sit vederlag.

Uanset at maksimalprisen således indeholder et T/M element, er leverandøren stadig underlagt et rådgivningsansvar, som indebærer, at de estimer skal være baseret på et ansvarligt og professionelt skøn og ikke frit kan overskrides. Det er op til leverandøren i Risikologgen og prismodellen at anskueliggøre for kunden, hvor den største usikkerhed findes. Nedenfor er der søgt givet en grafisk gengivelse af maksimalprisens indhold, og som det fremgår, kan usikkerhedsmargen på de timebaserede vederlag variere fra ydelse til ydelse. Typisk vil det være lettere at "ramme" den endelige pris på uddannelsesydelser end prisen på konvertering og udviklingsarbejdet.

Det er endvidere væsentligt at være opmærksom på, at maksimalprisen også danner den øvre ramme for leverandørens krav på vederlag for at rette fejl i garantiperioden.

Maksimalprisen må ikke overskrides uden kundens forudgående godkendelse. Det er med andre ord leverandørens ansvar at styre processen på en sådan måde, at projektet kan lade sig realisere inden for maksimalprisen.

Figur 5 Grafisk gengivelse af principperne bag en Maksimalpris i 01i

Begge parter bør overveje at indbygge et incitament for leverandøren til at gennemføre projektet uden at komme tæt på maksimalprisen. Kontraktteksten indeholder ikke bud herpå, men dette kan indarbejdes i bilag 5. En sådan model skal udarbejdes med omtanke. På den ene side må det ikke være sådan, at leverandøren skriver maksimalprisen op til et højere niveau end nødvendigt alene på grund af udsigten til at kunne hente en ekstra gevinst ved at gå under. På den anden side skal der være en gulerod til leverandøren for ikke at ramme prisloftet. Førnævnte risiko vil dog som oftest være til at overskue i en udbudssituation, hvor maksimalprisen vil være et konkurrenceelement for tildelingen af opgaven: Sætter leverandøren maksimalprisen for højt, forringer han sine chancer for at vinde udbuddet.

En model kunne se ud som i eksemplet nedenfor, idet bemærkes, at det endelige regnestykke først kan gøres op, når garantiperioden er afsluttet.

Eksempel:

Maksimalprisen udgør kr. 10 millioner.

Realiseret pris	Bonus til leverandøren
Over kr. 9 mio. og op til kr. 10 mio.	5% af differencen op til maksimalprisen.
Over kr. 8 mio. og op til kr. 9 mio.	10% af differencen op til maksimalprisen.

Over kr. 6 mio. og op til kr. 8 mio.	15% af differencen op til maksimalprisen
Under kr. 6 mio.	17% af differencen op til maksimalprisen

Ad pkt. 12 - Betalingsbetingelser

Kunden har en generel tilbageholdelsesret for dele af vederlaget for timebaserede ydelser. Herudover indrømmes kunden en ret til at tilbageholde yderligere et beløb svarende til 5% af betalingerne for de timebaserede ydelser knyttet til en Delleverance, hvis det konstateres, at der er mangler i en Delleverance, men disse mangler dog ikke hindrer en godkendelse og ibrugtagning af Delleverancen.

Ad pkt. 13 – Afprøvning

De interne tests, der gennemføres som led i en iterativ model under Etape II, og som er beskrevet i bilag 8. pkt. 13 om afprøvning, indeholder ikke en nærmere regulering af disse løbende interne tests eller de tests, der i øvrigt gennemføres som led i den iterative proces.

Pkt. 13 er således fortsat reserveret til regulering af de godkendelsesprocedurer, der forventes gennemført som Etape III, samt den eller de delleveranceprøver, der skal gennemføres som afslutning på en Fase med henblik på at tage en Delleverance i brug før den afsluttende overtagelsesprøve.

Ad pkt. 16 - Garanti

I erkendelse af at iterative projekter ofte indebærer en mere glidende overgang mellem implementering/udvikling og ibrugtagning beregnes garantiperioden fra ibrugtagning/godkendelse af den enkelte delleverance.

Kunden vil dog fortsat, såfremt det under den samlede overtagelsesprøve konstateres, at den aftalte integration til tidligere delleverancer ikke er opfyldt, kunne påberåbe sig de kontrakten indeholdte misligholdelsesbeføjelser i forhold til de berørte delleverancer, uanset at garantiperioden måtte være udløbet for en eller flere tidligere delleverancer. Dette gælder dog ikke for eventuelt udstyr, der altid blot vil være undergivet en garantiperiode på et år regnet fra ibrugtagning.

Men uanset denne undtagelse er der ikke tvivl om, at undersøgelsespligten skærpes hos Kunden i forbindelse med godkendelsen af en delleverance prøve.

Ad pkt. 17 – Leverandørens misligholdelse

Pkt. 17.1.2 – Reducerede timesatser ved forsinkelse og gentest

I pkt. 17.1.2 er der indsat, at ny bestemmelse vedrørende leverandørens krav på vederlag i tilfælde, hvor det viser sig nødvendigt at gennemføre fornyede eller udvidede tests. I sådanne situationer vil leverandøren fortsat (som konsekvens af, at der er aftalt en forbrugsafregning) have krav på vederlag for disse yderligere aktiviteter, selvom gentesten skyldes, at leverandøren ikke har formået at bestå en delleveranceprøve på grund af egne forhold. I disse situationer reduceres timesatsen for arbejdet med et sådant gentaget testforløb med 25% i forhold til de aftalte timesatser.

Denne sanktion erstatter K01's normale bodsmodel ved forsinkelse. Reduktionen omfatter som nævnt de ydelser, der leveres i tilknytning til den forsinkede Delleverance. Kører der således flere parallelle forløb, vil ydelser, der knytter sig til andre Delleverancer, fortsat blive afregnet til fuld pris, indtil en eventuel forsinkelse i forhold til disse leverancer måtte indtræde.

Det er kun arbejde forbundet med selve gentesten, der reduceres med de 25%. Arbejdet, der udføres i tilknytning til f.eks. udvikling, konvertering eller lignende i perioden fra forsinkelsens indtræden og indtil delleveranceprøven er bestået, afregnes fortsat fuldt ud.

Kan parterne ikke blive enige om, hvorvidt leverandøren skal tåle en reduktion i timesatserne, afgøres dette efter modellen fastlagt i pkt. 30.1. Indtil en afgørelse foreligger, skal timesatserne reduceres med de anførte 25%, og leverandøren vil således i denne periode alene være berettiget til at fakturere den forbrugte tid til de reducerede timesatser. Får leverandøren senere medhold i, at denne var berettiget til at fakturere den fulde timesats, vil leverandøren være berettiget til at fakturere kunden differencen.

Pkt. 17.2.1 – Afhjælpning

Såfremt der konstateres mangler i garantiperioden, vil leverandøren grundet princippet om forbrugsafregning være berettiget til at kræve vederlag for dette afhjælpningsarbejde, medmindre der er aftalt en fast vedligeholdelsesafgift. Leverandørens ret til vederlag begrænses dog til 75% af den aftalte timesats for sådant arbejde.

Leverandørens vederlag kan videre være begrænset i bilag 12, idet bilag 12 kan indeholde et særskilt fastsat maksimum for leverandørens vederlag for udbedring af mangler og andre forhold i garantiperioden og vil under alle omstændigheder være begrænset til maksimalprisen.

Som en konsekvens af, at projektet er baseret på forbrugsafregning, vil leverandøren som udgangspunkt også have krav på vederlag for afhjælpning af fejl. Dette forudsætter dog, at dette afhjælpningsarbejde ikke indebærer en overskridelse af maksimalprisen.

Det er præciseret i bestemmelsen, at leverandørens krav på vederlag bortfalder i de situationer, hvor de leverede og fakturerede ressourcer ikke overholder kontraktens krav til kvalitet. Her tænkes således ikke på leverandørens pligt til at levere et system i overensstemmelse med de aftalte specifikationer, men på tilfælde, hvor kvalifikationer hos de involverede personer hos leverandøren, ikke har været i overensstemmelse med de aftalte profiler, eller hvor eksempelvis projektstyringen har svigtet.

Pkt. 17.2.4 – Ophævelse

I modsætning til K01 kan kunden alene i O1i hæve kontrakten helt eller delvist med virkning for fremtiden ("ex nunc") og ikke med tilbagevirkende kraft ("ex tunc"). Denne begrænsning i kundens ophævelsesadgang skal blandt andet ses i lyset af kundens mulighed for løbende at opsigte samarbejdet. En anden årsag hertil er selve den Iterative Model, hvor langt hovedparten af leverandørens ydelser vil bestå i "timer", som efter deres natur ikke kan tilbageleveres. Der vil derfor ikke kunne ske en gensidig udveksling af modtagne ydelser, hvilket er forudsætningen for at kunne gennemføre en ophævelse med tilbagevirkende kraft.

Kunden er ikke afskåret fra at gøre andre krav gældende. Kunden vil f.eks. kunne kræve erstatning eller forholdsmæssigt afslag efter dansk rets almindelige regler, dog med de begrænsninger, der følger af kontrakten. Har kunden forgæves afholdt omkostninger i projektet, vil kunden, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, kunne kræve erstatning for sådanne afholdte omkostninger.

Konsekvensen af at kontrakten alene kan hæves med virkning for fremtiden er samtidig, at kunden vil være berettiget til at beholde de dele af Leverancen, der er leveret eller udført på ophævelsestidspunktet.

En eventuel misligholdelse af vedligeholdelses og/eller driftsforpligtelser fra leverandørens side, får i modsætning til K01 ikke i O1i den konsekvens, at kunden i sådanne tilfælde også vil kunne hæve for kontraktens øvrige ydelser, såfremt misligholdelsen i forhold til vedligeholdelses og/eller driftsforpligtelserne, ligger inden for garantiperioden. Det er med andre ord en skarpere opdeling af ansvaret knyttet til implementeringen og den efterfølgende vedligeholdelse/drift end i K01.

Ad. pkt. 29 - Audit

K01 indeholder ikke en bestemmelse om audit. Men i erkendelse af, at et iterativt projekt må formodes at have en betydelig mere dynamisk karakter og at det som konsekvens heraf i nogle tilfælde kan være vanskeligere at danne sig et konkret overblik over projektets status er det fundet relevant at inddrage den auditmodel der blev introduceret ved K02.

En projektaudit kan sammenlignes med et helbredscheck eller et serviceeftersyn. Projektet bliver gennemgået på de områder, kunden har udvalgt. Inddragelsen af en bestemmelse i 01i om audit skal også ses i lyset af, at det oftest er billigere " at forebygge end at helbrede". Når først projektet er blevet forsinket, er det ofte forbundet med store omkostninger at rette op på skaden. En audit skal være med til at forebygge, at misligholdelsen indtræder, eller eventuelt begrænse misligholdelsens konsekvenser.

Der er i princippet ingen begrænsninger i, hvilke aspekter af leverandørens ydelser, kunden kan kontrollere gennem en uvildig sagkyndig. Det må antages, at leverandøren fortsat er berettiget til at tilbageholde oplysninger, som må karakteriseres som erhvervshemmeligheder. Begrebet erhvervshemmeligheder kan i den forbindelse ikke udstrækkes til at omfatte oplysninger omkring projektets aktuelle status og de forhold, der i øvrigt er direkte relateret til de risici, der ønskes afdækket. De oplysninger leverandøren således fortsat kan kræve hemmeligholdt, må være oplysninger af mere generel eller kommerciel karakter.

Ad. pkt. 30.1 - Uenighed om kategorisering af en fejl, reducerede timepriser eller opfyldelse af servicemål

I et iterativt projekt er der behov for at kunne få løst tvister undervejs på en hurtig og effektiv måde. Derfor er det fundet relevant at inddrage den konflikthåndteringsmodel der blev introduceret i K02, som håndterer de tvister der vil kunne opstå undervejs i projektet uden at det påvirker parternes fælles interesse i at fortsætte projektet og samarbejdet uanfægtet. De tvister der skal løses efter denne bestemmelse er som det fremgår af overskriften uenighed om kategorisering af en fejl, reducerede timepriser eller opfyldelse af servicemål.

4 KONTRAKTEN 02i

4.1 INDLEDNING

Hvor K02 er udarbejdet til projekter baseret på den traditionelle Vandfaldsmodel er 02i udarbejdet til brug for mere komplekse projekter, som afvikles efter agile eller iterative principper.

Kontrakten er udformet, så den fremstår neutralt i forhold til valget af den iterative/agile projektmetode. Ændringerne i K02 er alle motiverede af ønsket om at skabe en kontrakt, der generelt understøtter iterative projektføløb.

Brug af en agil/iterativ projektmodel, indebærer et behov for en større fleksibilitet under projektets afvikling end ved valg af Vandfaldsmodellen. Der er tilstræbt et kontraktgrundlag, der giver såvel kunde som leverandør en rimelig grad af sikkerhed omkring de ressourcer, der skal investeres i projektet, og de krav der kan stilles til resultatet af projektarbejdet. Målsætningen har været at tilvejebringe et afbalanceret kontraktgrundlag, som såvel kunde som leverandør kan støtte op om.

I det følgende kommenteres nogle af de væsentligste bestemmelser, der er ændret i forhold til K02. Der henvises således i øvrigt til kommentarerne i "K02 med kommentarer". Nedenstående skal således ikke opfattes som en udtømmende gennemgang af indholdet i de enkelte bestemmelser.

4.2 DE ENKELTE BESTEMMELSER

Ad pkt. 1 – Definitioner

Definitionsafsnittet er udvidet med en række definitioner der er relevante for iterative projekter.

Kundens Kravspecifikation er erstattet af en Behovsopgørelse for at understrege, at det i denne type af projekter ikke forventes, at der foreligger en fyldestgørende Kravspecifikation som grundlag for Leverancen, men snarere en mere overordnet beskrivelse af kundens behov.

Desuden refereres der i definitionsafsnittet til en Business Case, der er en delmængde af Behovsopgørelsen. Den skal beskrive de væsentligste forretningsmæssige mål med projektet og eventuelt projektets succeskriterier. Kontraktuelt er Business Casen en del af Behovsopgørelsen, og dermed også grundlaget for Leverancen.

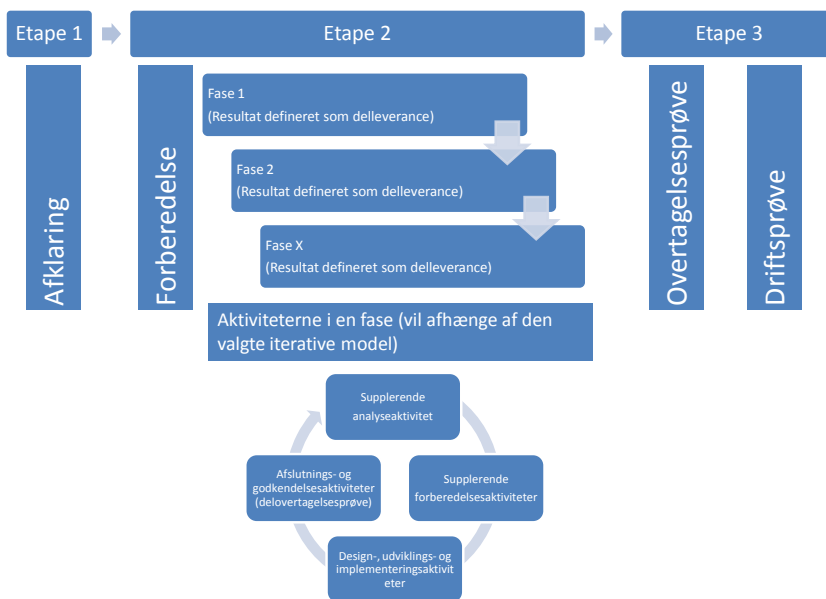
Det afhænger af projektets karakter, hvorledes en Behovsopgørelse/Business Case udformes mest hensigtsmæssigt. En vis vejledning kan dog hentes fra cirkulæret om udarbejdelse af buisnesscase for digitaliseringsprojekter (cirkulære nr. 21. af 12. marts 2008). Dette cirkulære indeholder forslag til indhold i en Business Case.

Selvom cirkulæret er rettet mod statslige digitaliseringsprojekter, er det nyttig inspiration for udarbejdelse af Business Cases i andre IT-projekter. Cirkulæret behandler punkter som indholdet i en løsningsbeskrivelse, en beskrivelse af de forretningsmæssige konsekvenser, forhold omkring implementering og opfyldning og placering af ejerskab. Cirkulæret kan downloades på www.retsinformation.dk.

Begrebet Iterativ Metode defineres med en henvisning til bilag 10, idet kontrakten er neutral i forhold til det konkrete valg af Iterative Metode.

Det forudsættes, at der udarbejdes en Risikolog. Formålet hermed gennemgås nærmere nedenfor under bemærkningerne til pkt. 5 i kontrakten. Risikologgen er et væsentligt styringsredskab i det iterative projekt, der skal sikre, at parterne har et fælles overblik over de områder i projektet, der kræver særligt bevågenhed.

Grundet principperne bag den iterative model har det endvidere været nødvendigt at introducere en række nye begrebet relateret til selve projektimplementeringsmodellen. Bl.a. er begrebet "Etaper" indført, som er en tidsmæssig opdeling af projektet. Etape I er en afklaringsfase, der kendes fra både K01 og K02. Herefter gennemføres Etape II, hvor der udføres analyse, design, udvikling og implementering. Etape II afvikles i en række Faser, der hver især munder ud i en Delleverance. Faserne kan gennemløbes enten forskudt eller som parallelle forløb. Etape III udgør den afsluttende test og godkendelse af Leverancen som helhed. Nedenfor er dette forløb gengivet i grafisk form:

FFigur 3: Gengivelse af projektløb

Der er desuden indsat en definition af begrebet maksimalpris. Definitionen dækker over den pris, projektet skal realiseres inden for rammerne af. Der henvises i øvrigt til gennemgangen nedenfor under pkt. 14 omkring prismodellen i 02i.

Endelig skal definitionen af begrebet Observationer fremhæves. I et iterativt projekt vil der kunne opstå situationer, hvor allerede udført arbejde skal modificeres i større eller mindre grad. En tilbagevendende diskussion af hvorvidt sådanne modifikationer skal opfattes som mangler eller udtryk for forbedringer/nye fælles erkendelser, kan være hæmmende for projektet. En Observation er udtryk for et forhold, der skal indgå i prioriteringen i efterfølgende delleverancer, mens en mangel er et forhold, der skal afhjælpes i tilknytning til den delleverance, manglen relaterer sig til.

Ad pkt. 3 – Leverancens omfang

Pkt. 3.1 – Leverancebeskrivelse

Leverancebeskrivelsen består dels af en Behovsopgørelse (hvor Business Casen er en del af dette dokument) udarbejdet af kunden, leverandørens Løsningsbeskrivelse samt de detailspecifikationer,

som løbende frembringes under de enkelte Iterationer, jf. i øvrigt nærmere nedenfor. Leverancebeskrivelsen indeholder således følgende tre elementer:

- d) Behovsopgørelse, inklusive kundens Business Case
- e) Løsningsbeskrivelse, inklusive leverandørens Risikolog
- f) Detailspecifikationer

I det indbyrdes forhold har a) forrang i forhold til b), og b) har forrang i forhold til c). Det er leverandørens opgave at drage omsorg for, at både Behovsopgørelse og Løsningsbeskrivelsen løbende opdateres i takt med udarbejdelsen, godkendelsen og ændringerne i de enkelte detailspecifikationer. Det er vigtigt i lyset af, at der ved udarbejdelse af detailspecifikationerne løbende kan ske ændringer i de oprindelige krav eller i leverandørens beskrivelser i Løsningsbeskrivelsen.

Det er væsentligt for leverandøren fortsat at være bevidst om behovet for en synliggørelse af de ændringer, der måtte blive aftalt undervejs i projektet i forhold til kundens oprindelige behovsopgørelse. Leverandøren bør således sikre, at behovsopgørelsen matcher leverancerne, således som disse beskrives i Løsningsbeskrivelsen og detailspecifikationerne. I sidste ende vil det være leverandøren, der har ansvaret for eventuelle uklarheder, og uoverensstemmelser mellem de tre dokumenter, der tilsammen udgør Leverancebeskrivelsen.

Pkt. 3.2 – Leverandørens Leveranceansvar, rådgivningsforpligtelser m.v.

Et iterativt projekt er i højere grad end et implementeringsprojekt afviklet efter Vandfaldsmodellen baseret på en forventning om et gensidigt samarbejde, som kræver en stram styring for ikke at løbe løbsk. Leverandørens projektledelse og rådgivningsansvar er derfor særskilt beskrevet i pkt. 5.7, som omtales nedenfor.

Ad pkt. 4 – Kundens it-miljø

Bestemmelsen i K02 er udvidet med et afsnit, der beskriver leverandørens forpligtelser til at tilrettelægge den enkelte Iteration således, at de eventuelle problemer, der måtte opstå med kundens it-miljø undervejs i projektet håndteres. Heri ligger både et signal til leverandøren om, at denne skal reagere, hvis leverandøren bliver opmærksom på problemer og et signal til kunden om, at det kan blive nødvendigt med nye investeringer i it-miljøet, såfremt der konstateres behov herfor undervejs i projektet.

Det vil i iterative projekter ofte være vanskeligere at få specificeret kravene til kundens it-miljø ved kontraktens indgåelse. Også på dette område indebærer et iterativt projektføreløb et behov for større fleksibilitet, og det vil ofte være i kundens interesse, at man undervejs i projektet lægger sig fast på de endelige krav til kundens it-miljø. Dette vil oven i købet i nogle situationer kunne

medføre besparelser i forhold til, hvis specifikationerne allerede skal fastlægges, når kontrakten underskrives. Ulempen er naturligvis, at der i højere grad kan opstå uforudsete omkostninger for kunden.

Ad pkt. 5 – Leverancens udførelse

Pkt. 5.1 – Etaper

Projektet er opdelt i Etaper. Første Etape er et traditionelt afklaringsforløb. Anden Etape er design- og udviklingsprocessen, mens tredje Etape omfatter aktiviteterne omkring godkendelsen og afslutningen af projektet som helhed.

Pkt. 5.2 – Etape I afklaring

Formålet med afklaringen er at gennemgå henholdsvis kundens Behovsopgørelse og leverandørens Løsningsbeskrivelse.

Denne aktivitet opfylder således i princippet samme formål som afklaringsfasen gør i en traditionel K02. Leverandøren skal på baggrund af gennemgangen af Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen udarbejde en revideret Leverancebeskrivelse. På baggrund heraf skal kunden gøre op med sig selv, hvorvidt man ønsker at benytte den udtrædelsesafgang, kunden er udstyret med i henhold til pkt. 5.2, eller om projektet skal videreføres i Etape II. Kunden kan derimod ikke - som i en traditionel K02 - vælge at lade projektet fortsætte på grundlag af den oprindelige Leverancebeskrivelse. Vi har således ikke anset dette for hensigtsmæssigt ved et iterativt projekt, hvor afklaringsfasen alt andet lige kan afsløre et større behov for justeringer i Leverancebeskrivelsen end ved et vandfaldsprojekt.

I forhold til den traditionelle afklaringsfase skal parterne også i et iterativt projekt i afklaringsetaperne foretage den overordnede fordeling af, hvilke dele af Leverancen der skal udvikles i hvilke Faser og Iterationer. Fordelingen bør tage udgangspunkt i, at den væsentligste funktionalitet bør foretages så tidligt som muligt i projektet.

Pkt. 5.3 – Etape II Analyse, design, udvikling og implementering

Parterne skal under Etape II detailspecificere, udvikle og teste Leverancen i en række Iterationer. Dette skal ske i henhold til den tidsplan og Iterative Metode, der er beskrevet i bilag 10.

Hver Iteration afsluttes med en intern test. De interne tests er ikke kontraktuelle tests, men har derimod karakter af "målepunkter", hvor de foreløbige resultater verificeres, og det konstateres, om projektet bevæger sig i den rigtige retning.

Leverandøren skal på baggrund af de interne tests og kundens bidrag, løbende evaluere projektet og eventuelt behov for at ændre i Leverancebeskrivelsen. Leverandøren skal således bruge det aktuelle vidensniveau i projektet til at sikre en hensigtsmæssig proces for de efterfølgende Iterationer. Omvendt skal kunden løbende forholde sig kritisk til de opdaterede planer og seneste resultater.

Designudviklings- og implementeringsetapen er opdelt i en række Faser, der skal munde ud i en Delleverance og gennemførelse af en delleveranceprøve, der herefter kan sættes i drift.

I dette punkt beskrives også hver af parternes ansvar i forbindelse med etableringen af udviklingsmiljøet. Det forudsættes, at bilag 2 beskriver dette ansvar, herunder hvem der skal sørge for tilvejebringelsen af de enkelte elementer af udviklingsmiljøet, hvornår udviklingsmiljøet senest skal være etableret, og hvilke krav det skal leve op til.

Hvis ikke andet er aftalt, kan leverandøren forudsætte, at kunden ikke anvender udviklingsmiljøet til andet end aktiviteterne under projektet. Er udviklingsmiljøet opsat hos leverandøren, må leverandøren alene anvende det til det konkrete projekt, medmindre andet er aftalt.

Pkt. 5.4 – Etape III afslutning og godkendelse

Projektet afsluttes ved en samlet testprocedure, som er beskrevet nærmere i pkt. 8.4 i Kontrakten.

Denne testprocedure er vigtig i lyset af behovet for en formel afslutning på projektet. Uanset at parterne således har været grundige i den løbende afestning, og uanset at projektet er forløbet planmæssigt og leverancen måske allerede er taget i brug, er denne sidste Etape vigtig for begge parter.

Der er ikke i kontrakten taget stilling til, om aktiviteterne gennemføres i et test- eller et driftsmiljø. Dette skal beskrives i bilag 8. Da store dele af Leverancen ofte vil være taget i brug ved den afsluttende overtagelsesprøve, vil denne som oftest skulle ske i driftsmiljøet.

Ad pkt. 5.5 – Kundens udtrædelsesafgang

Pkt. 5.5.1 – Udtrædelse i forbindelse med Etape I (afklaring)

Dette afsnit indeholder reguleringen af den udtrædelsesafgang, der i forvejen er kendt fra KO2. kunden skal således fortsat kunne udtræde efter gennemført afklaring.

Pkt. 5.5.2 – Udtræden under efterfølgende Etaper

I modsætning til K02 har kunden i hele projektet under en O2i en mulighed for løbende at udtræde. Altså en egentlig opsigelsesafgang. Opsigelsesafgangen er rettet mod fremtidige leverancer og omfatter således kun den resterende del af den igangværende delleverance og/eller eventuelle fremtidige Delleverancer.

Udtrædelse skal ske med et varsel på mindst tyve arbejdsdage. Hvis kunden vælger at udtræde, har leverandøren krav på et vederlag for udført men endnu ikke faktureret arbejde. Derudover skal godkendte udlæg og omkostninger dækkes. Det kan eksempelvis være leverandørens omkostninger til køb af licenser til standardsoftware og hardware.

Da det kan være uhensigtsmæssigt at skulle fortsætte arbejdet i et projekt, hvor kunden allerede har valgt at benytte sin udtrædelsesafgang, indeholder pkt. 5.5 en mulighed for, at kunden kan suspendere projektet med omgående virkning. Leverandøren vil i så fald også have krav på vederlag for det arbejde, der skulle have været udført i opsigelsesperioden, dog fratrukket de omkostninger, leverandøren måtte spare ved rent faktisk ikke at skulle udføre arbejdet.

Ad pkt. 5.10 – Rådgivning, projektledelse, styring af ressourceforbrug m.v.

Ved et iterativt projekt fastlægges leverandørens ydelser ikke ved en detaljeret beskrivelse af slutresultatet. Rådgivning, projektledelse, koordinering og styring udgør derfor centrale led i leverandørens ydelser. Kontraktens regulering af leverandørens forpligtelser vedrørende rådgivning og projektledelse m.v. er derfor udvidet i forhold til K02.

Leverandøren skal have fokus på at sikre en hensigtsmæssig prioritering både i relation til kundens krav og brugen af de ressourcer, der er dedikeret til projektet. Leverandøren skal som led i dette aktivt forholde sig til behovet for omprioritering for at holde projektets overordnede tid og økonomi på sporet. Det må således nærmest forventes, at der undervejs i et iterativt projekt vil opstå behov for, at der omprioriteres i forhold til kundens oprindelige krav.

For at tilgodese den fleksibilitet, som er nødvendig i et iterativt projekt, er kunden i pkt. 5.10.3 udstyret med en ensidig ret til at foretage omprioriteringer, f.eks. af den rækkefølge, funktionalitet skal udvikles i, hvilken funktionalitet, der skal udvikles eller gemmes til senere, hvis der er tid og økonomi til det. Der skal dog i sådanne tilfælde indgås en ændringsaftale, hvis leverandøren kan påvise, at kundens ændrede prioritering har betydning for tid eller økonomi.

Det er leverandørens overordnede ansvar at sikre en hensigtsmæssig styring af ressourceforbruget, således at der etableres en løsning, der opfylder kundens mindstekrav inden for maksimalprisen. Dette er ikke ensbetydende med, at alle aspekter af Behovsopgørelsen nødvendigvis opfyldes. Leverandørens skal rådgive kunden, så der fås "mest muligt for pengene" samtidig med at det sikres, at projektet munder ud i en brugbar løsning.

Det fremgår også af kontrakten, at leverandøren som led i denne styring skal påse, at de aftalte milepæle overholdes, og at der leveres en leverance, som overholder kundens mindstekrav.

Kontrakten indeholder i pkt. 5.10.8 en ret for kunden til at øge sin medvirken. Bestemmelsen sigter både på de situationer, hvor kunden ønsker at øge sin medvirken uden at dette har indflydelse på leverandørens indsats og (navnlig) på ydelser, som leverandøren skal varetage i henhold til kontrakten. Bestemmelsen er rettet mod de situationer, hvor kunden selv internt råder over ressourcer, der vil kunne erstatte leverandørens ressourcer. Leverandøren vil i disse situationer være berettiget til at kræve sig friholdt for ansvar i det omfang, dette er sagligt begrundet.

Som noget nyt skal leverandøren som en del af Løsningsbeskrivelsen udarbejde en Risikolog. Leverandøren forventes således at have identificeret og vurderet væsentlige risici og usikkerhedselementer i projektet. Det påhviler endvidere leverandøren at opdatere Risikologgen løbende.

Ad pkt. 7 – Levering

Pkt. 7.2 – Overordnet tidsplan og detailtidsplan

Når parterne indgår en traditionel KO2 forudsættes der at foreligge en detaljeret tidsplan for projektets gennemførelse. Dette er typisk ikke tilfældet, når der er tale om et iterativt projekt. O2i lægger op til, at der alene foreligger en overordnet tidsplan for gennemførelsen af Leverancen, når kontrakten underskrives.

Under projektets udførelse skal der løbende udfærdiges og opdateres detaljerede tidsplaner for de enkelte Faser og Iterationer. Dette afskærer naturligvis ikke kunden fra på forhånd at have meddelt, at projektet skal være afsluttet en given dato. Det vil i så fald være leverandørens ansvar at styre processen, så denne dato ikke overskrides.

I øvrigt vil de ændringer en part måtte foreslå under de enkelte Iterationer forudsætte, at der opnås enighed mellem parterne herom, bortset fra hvad der følger af bestemmelsen i pkt. 5.10.3 om kundens ensidige ret til at foretage omprioriteringer.

Risikologgen indgår som en del af Leverancebeskrivelsen.

Punktet bør i øvrigt læses i sammenhæng med pkt. 5.2.1, hvoraf fremgår, at parterne under afklaringssetapen skal lave en detailplanlægning for de første 30 dage i Etape II. Også efterfølgende i projektet skal der altid foreligge en detaljeret tidsplan for de kommende 30 dage.

Desuden er det vigtigt, at den overordnede tidsplan indeholder en angivelse af hvilke dele af Leverancen, der skal udvikles i hvilke Faser og Iterationer. På den måde får kunden også et overblik over muligheden for en løbende ibrugtagning af dele af Leverancen.

Ad pkt. 8 – Afprøvning

De interne tests, der gennemføres som led i en iterativ model under Etape II, er beskrevet i bilag 10. Pkt. 8 om afprøvning indeholder ikke en nærmere regulering af disse løbende interne tests, eller de tests der i øvrigt gennemføres som led i den iterative proces.

Pkt. 8 er således fortsat reserveret til regulering af de godkendelsesprocedurer, der forventes gennemført som Etape III samt den eller de delleveranceprøver, der skal gennemføres som afslutning på en Fase med henblik på at tage en delleverance i brug før den afsluttende overtagelsesprøve.

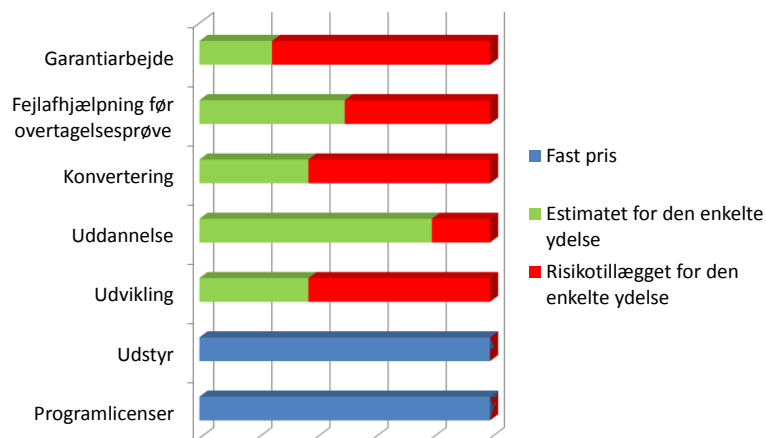
Ad pkt. 14 – Priser

Et af de områder, der er ændret markant i forhold til KO2, er pkt. 14 om priser. Ved brug af O2-i vil leverandørens vederlag kunne beregnes som en pris pr. brugt enhed (medgået tid) kombineret med en maksimalpris. En sådan maksimalpris omfatter alt arbejde på projektet frem til og med bestået overtagelsesprøve. Den maksimale pris består af summen af prisen for engangsanskaffelser i form af f.eks. softwarelicenser og udstyr, en forventet pris på de dele af Leverancen, der skal udføres efter medgået pris og et "usikkerhedstillæg". For de elementer, hvor prissætningen er baseret på et timebaseret vederlag, skal leverandøren estimere sit vederlag.

Uanset af maksimalprisen således indeholder et T/M element, er leverandøren stadig underlagt et rådgivningsansvar som indebærer, at de estimer skal være baseret på et ansvarligt og professionelt skøn og ikke frit kan overskrides. Det er op til leverandøren i Risikologgen og prismodellen at anskueliggøre for kunden, hvor den største usikkerhed findes. Nedenfor er der søgt givet en grafisk gengivelse af maksimalprisens indhold, og som det fremgår, kan usikkerhedsmargen på de timebaserede vederlag variere fra ydelse til ydelse. Typisk vil det være lettere at "ramme" den endelig pris på uddannelsesydelser end prisen på konvertering og udviklingsarbejdet.

Det er endvidere væsentligt være opmærksom på, at maksimalprisen også danner den øvre ramme for leverandørens krav på vederlag for at rette fejl i garantiperioden.

Maksimalprisen må ikke overskrides uden kundens forudgående godkendelse. Det er med andre ord leverandørens ansvar at styre processen på en sådan måde, at projektet kan lade sig realisere inden for maksimalprisen.

Figur 4: Grafisk gengivelse af principperne bag en maksimalpris

Begge parter bør overveje at indbygge et incitament for leverandøren at gennemføre projektet uden at komme tæt på maksimalprisen. Kontraktteksten indeholder ikke bud herpå, men dette kan indarbejdes i bilag 12. En sådan model skal udarbejdes med omtanke. På den ene side, må det ikke være sådan, at leverandøren skriver maksimalprisen op til et højere niveau end nødvendigt alene på grund af udsigten til at kunne hente en ekstra gevinst ved at gå under. På den anden side skal der være en gulerod til leverandøren for ikke at ramme prisloftet. Førnævnte risiko vil dog som oftest være til at overskue i en udbudssituation, hvor maksimalprisen vil være et konkurrenceelement for tildelingen af opgaven: Sætter leverandøren maksimalprisen for højt, forringer han sine chancer for at vinde udbuddet.

En model kunne se ud som i eksemplet nedenfor, idet bemærkes, at det endelige regnestykke først kan gøres op, når garantiperioden er afsluttet.

Eksempel:

Maksimalprisen udgør kr. 10 millioner.

Realiseret pris	Bonus til leverandøren
Over kr. 9 mio. og op til kr. 10 mio.	5% af differencen op til maksimalprisen.
Over kr. 8 mio. og op til kr. 9 mio.	10% af differencen op til maksimalprisen.

Over kr. 6 mio. og op til kr. 8 mio.	15% af differencen op til maksimalprisen
Under kr. 6 mio.	17% af differencen op til maksimalprisen

Ad pkt. 14.4 – Vedligeholdelse og support

Pkt. 14.4.2 – Fejlafhjælpning

Som en konsekvens af, at projektet er baseret på forbrugsafregning, vil leverandøren som udgangspunkt også have krav på vederlag for afhjælpning af fejl. Dette forudsætter dog, at dette afhjælpningsarbejde ikke indebærer en overskridelse af maksimalprisen.

Det er præciseret i bestemmelsen, at leverandørens krav på vederlag bortfalder i de situationer, hvor de leverede og fakturerede ressourcer ikke overholder kontraktens krav til kvalitet. Her tænkes således ikke på leverandørens pligt til at levere et system i overensstemmelse med de aftalte specifikationer, men på tilfælde, hvor kvalifikationerne hos de involverede personer hos leverandøren, ikke har været i overensstemmelse med de aftalte profiler, eller hvor eksempelvis projektstyringen har svigtet.

Ad pkt. 16 - Betalingsbetingelser

Kunden har en generel tilbageholdelsesret for dele af vederlaget for timebaserede ydelser. Herudover indrømmes kunden en ret til at tilbageholde yderligere et beløb svarende til 5% af betalingerne for de timebaserede ydelser knyttet til en delleverance, hvis det konstateres, at der er mangler i en delleverance, men disse mangler dog ikke hindrer en godkendelse og ibrugtagning af delleverancen.

Ad pkt. 17.9 – Garantiperiode

I erkendelse af at iterative projekter ofte indebærer en mere glidende overgang mellem implementering/udvikling og ibrugtagning beregnes garantiperioden fra ibrugtagning/godkendelse af den enkelte delleverance.

Kunden vil dog fortsat, såfremt det under den samlede overtagelsesprøve konstateres, at den aftalte integration til tidligere delleverancer ikke er opfyldt, kunne påberåbe sig de i kontrakten indeholdte misligholdelsesbeføjelser i forhold til de berørte delleverancer, uanset at garantiperioden måtte være udløbet for en eller flere tidligere delleverancer. Dette gælder dog ikke for eventuelt udstyr, der altid blot vil være undergivet en garantiperiode på et år regnet fra ibrugtagning.

Men uanset denne undtagelse er der ikke tvivl om, at undersøgelsespligten skærpes hos kunden i forbindelse med godkendelsen af en delleveranceprøve.

Ad pkt. 18.1 – Forsinkelse

Pkt. 18.1.2 – Reducerede timesatser ved forsinkelse og gentest

I pkt. 18 er der **indsat, at ny** bestemmelse vedrørende leverandørens krav på vederlag i tilfælde, hvor det viser sig nødvendigt at gennemføre fornyede eller udvidede tests. I sådanne situationer vil leverandøren fortsat (som konsekvens af, at der er aftalt en forbrugsafregning) have krav på vederlag for disse yderligere aktiviteter, selvom gentesten skyldes, at leverandøren ikke har formået at bestå en delovertagelsesprøve på grund af egne forhold. I disse situationer reduceres timesatsen for arbejdet med et sådant gentaget testforløb med 25% i forhold til de aftalte timesatser.

Comment [F1]: indsat EN ny bestemmelse?

Denne sanktion erstatter K02's normale bodsmodel ved forsinkelse. Reduktionen omfatter som nævnt de ydelser, der leveres i tilknytning til den forsinkede delleverance. Kører der således flere parallelle forløb, vil ydelser, der knytter sig til andre delleverancer, fortsat blive afregnet til fuld pris, indtil en eventuel forsinkelse i forhold til disse leverancer måtte indtræde.

Det er kun arbejde forbundet med selve gentesten, der reduceres med de 25%. Arbejdet, der udføres i tilknytning til f.eks. udvikling, konvertering eller lignende i perioden fra forsinkelsens indtræden, og indtil delleveranceprøven er bestået, afregnes fortsat fuldt ud.

Kan parterne ikke blive enige om, hvorvidt leverandøren skal tåle en reduktion i timesatserne, afgøres dette efter modellen fastlagt i pkt. 27.3. Indtil en afgørelse foreligger, skal timesatserne reduceres med de anførte 25%, og leverandøren vil således i denne periode alene være berettiget til at fakturere den forbrugte tid til de reducerede timesatser. Får leverandøren senere medhold i, at denne var berettiget til at fakturere den fulde timesats, vil leverandøren være berettiget til at fakturere kunden differencen.

Ad pkt. 18.2 – Mangler

Pkt. 18.2.4 – Reducerede timesatser

Såfremt der konstateres mangler i garantiperioden, vil leverandøren grundet princippet om forbrugsafregning være berettiget til at kræve vederlag for dette afhjælpningsarbejde, medmindre der er aftalt en fast vedligeholdelsesafgift. Leverandørens ret til vederlag begrænses dog til 75% af den aftalte timesats for sådant arbejde.

Leverandørens vederlag kan videre være begrænset i bilag 12, idet bilag 12 kan indeholde et særskilt fastsat maksimum for leverandørens vederlag for udbedring af mangler og andre forhold i garantiperioden og vil under alle omstændigheder være begrænset til maksimalprisen.

Ad pkt. 20 – Kundens ophævelse

Pkt. 20.2 – Ophævelse

I modsætning til K02 kan kunden alene i 02i hæve kontrakten helt eller delvist med virkning for fremtiden ("ex nunc") og ikke med tilbagevirkende kraft ("ex tunc"). Denne begrænsning i kundens ophævelsesadgang skal blandt andet ses i lyset af kundens mulighed for løbende at opsigte samarbejdet. En anden årsag hertil er selve den Iterative Model, hvor langt hovedparten af leverandørens ydelser vil bestå i "timer", som efter deres natur ikke kan tilbageleveres. Der vil derfor ikke kunne ske en gensidig udveksling af modtagne ydelser, hvilket er forudsætningen for at kunne gennemføre en ophævelse med tilbagevirkende kraft.

Kunden er ikke afskåret fra at gøre andre krav gældende. Kunden vil f.eks. kunne kræve erstatning eller forholdsmæssigt afslag efter dansk rets almindelige regler, dog med de begrænsninger der følger af kontrakten. Har kunden forgæves afholdt omkostninger i projektet, vil kunden, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, kunne kræve erstatning for sådanne afholdte omkostninger.

Konsekvensen af, at kontrakten alene kan hæves med virkning for fremtiden, er samtidig, at kunden vil være berettiget til at beholde de dele af Leverancen, der er leveret eller udført på ophævelsestidspunktet.

En eventuel misligholdelse af vedligeholdelses og/eller driftsforpligtelser fra leverandørens side, får i modsætning til K02 ikke i 02i den konsekvens, at kunden i sådanne tilfælde også vil kunne hæve for kontraktens øvrige ydelser, såfremt misligholdelsen i forhold til vedligeholdelses og/eller driftsforpligtelserne, ligger inden for garantiperioden. Det er med andre ord en skarpere opdeling af ansvaret knyttet til implementeringen og den efterfølgende vedligeholdelse/drift end i K02.

5 BILAG

Denne vejledning indeholder ikke en detaljeret gennemgang af bilagene til 01i og 02i. Der henvises til K01 og K02 med kommentarer for en detaljeret gennemgang af bilagene til K01 og K02. I det følgende omtaler vi de væsentligste forhold, der er særegne for et iterativt projekt.

Kommentarerne er fælles for både 01i og 02i.

5.1 TIDSPLAN

Projektets kendte milepæle og opdelingen i Etaper skal angives i bilaget. Hvis der er fastlagt Faser, bør estimeret tidspunkt for start og slutning af sådanne Faser angives.

Bilaget kan bl.a. anvendes til planlægning af projektførløb samt koordinering af bidrag fra henholdsvis leverandøren, det fælles projektteam, kunden og tredjemand. Denne koordinering er særligt aktuell, hvor projektet resulterer i løbende delleverancer med kort mellemrum. I den forbindelse skal man være særligt opmærksom på sammenhæng mellem henholdsvis tidsplanen og bilagene indeholdende reguleringen den Iterative Metode, kundens medvirken og regulering af prøveaktiviteterne.

Både 01i og 02i forudsætter, at der gennemføres mindst én overtagelsesprøve, samt at tidsplanen angiver mindst én bodspålagt milepæl for bestået overtagelsesprøve, idet supplerende bodspålagte frister kan kun indføres. Det gælder også ved iterative projekter. Bodden består i 01i og 02i i en reduktion af den aftalte timesats.

Ved iterative projekter kan der være særlig grund til præcisering af indholdet i den bodspålagte milepæl. Ud fra sammenhængen med Leverancebeskrivelsen og kundens medvirken skal det så tydeligt som muligt kunne konstateres, hvorvidt den aftalte milepæl er opfyldt.

I forhold til både tidsplanen, kravene til kundens it-miljø, beskrivelsen af den Iterative Metode og kravene til kundens medvirken skal kunden være opmærksom på de ressourcer hos kunden, der skal være til rådighed for projektet. For at få det fulde udbytte af et iterativt projekt, skal kundens personale inddrages aktivt i projektet. Det gælder også brugere og forretningspersoner, der er travlt beskæftiget med deres daglige arbejde. Forankring af engagement, ledelsespræsentation, forretningsmæssig indsigt og beslutningskompetence i projektteam er afgørende ved iterative projekter. Det forudsætter, at de rette personer hos kunden i større eller mindre grad frigøres fra deres daglige arbejdsopgaver.

Leveringsaftalens opfyldelse forudsætter, at kundens ressourcer er til rådighed for projektet, mens kunden samtidig har behov for samme personer til afvikling af kundens øvrige aktiviteter. Dette dilemma bør håndteres i disse bilag.

5.2 KUNDENS IT-MILJØ

Arbejdet med dette bilag adskiller sig ikke mærkbart fra det arbejde, der skal gøres ved bilagets udfyldning til brug for et vandfaldsprojekt.

Hvis baggrunden for valg af en iterativ model er, at projektet vedrører et dynamisk og omskifteligt miljø hos kunden, bør dette forhold dog være reflekteret i bilaget, og det bør beskrives, hvorledes leverandøren løbende orienteres om ændringer i kundens it-miljø.

Tilsvarende bør de usikkerhedsmomenter, der knytter sig til leverandørens vurdering af tilstrækkeligheden i kundens eksisterende it-miljø, adresseres i bilaget.

5.3 LEVERANCEBESKRIVELSE

Vejledningens kommentarer i K01i og K02i beskriver generelle og konkrete problemstillinger samt indeholder anbefalinger, der er centrale ved arbejdet med Leverancebeskrivelsen.

Set i forhold til vandfaldsprojekter vil kundens beskrivelse af sine behov ved iterative projekter indeholde en mere overordnet beskrivelse af det system, projektet skal føre til etablering af, idet der fokuseres på beskrivelse af behov, forretningsmæssige mål og understøttelse af forretningsprocesser samt en begrænset mængde absolutte mindstekrav til det endelige system. Kundens mere konkrete krav til systemet kan endvidere evt. gradueres efter prioriteringer som f.eks. "need to have", "nice to have" og "only if time permits".

Ved iterative forløb giver en lang, konkret og meget detaljeret kravspecifikation kun sjældent mening. I situationer, hvor Kunden alligevel har udfærdiget en retvisende og detaljeret kravspecifikation, bør det overvejes, om ikke Vandfaldsmodellen er mere velegnet.

Ud over beskrivelsen af mindstekrav til systemet, skal kundens behovsopgørelse indeholde en nærmere beskrivelse af krav til Leverandørens projektledelse og rådgivning af Kunden.

Bilaget kan eventuelt suppleres med underbilag, der uddyber enkelte led i bilaget. Ved en vedligeholdelsesaftale eller et projekt, hvor der anvendes en SCRUM-baseret model, kunne det f.eks. være relevant at lade product backlog'en ved kontraktens indgåelse indgå som et underbilag til Leveringsaftalen.

5.5 DOKUMENTATION

Arbejdet med dette bilag adskiller sig ikke nævneværdigt fra arbejdet hermed ved vandfaldsprojekter. Dog kan der være områder, hvor de mere detaljerede krav til udfærdigelse af krav til brugerdokumentation samt dokumentation af løsningen fastlægges ved iterationer under projektet.

I forhold til projektdokumentation er det ikke afgørende, i hvilket bilag de enkelte krav og beskrivelser anføres. Elementer som krav til rapportering af fremdrift i projektet og eventuel udfærdigelse af Risikolog kan efter kundens skøn fremgå af enten tidsplanen, Leverancebeskrivelsen, i bilaget, hvor modeller og metoder beskrives, eller i bilaget om samarbejdsorganisation.

5.6 SERVICEMÅL

Arbejdet med dette bilag adskiller sig ikke væsentligt fra arbejdet med servicemålbilaget ved vandfaldsprojekter. Dog kan der være områder, hvor de mere detaljerede krav til servicemål fastlægges ved Iterationer under projektet.

5.7 ÆNDRINGSHÅNTERING

Der er ikke behov for at ændre i dette bilag i forhold til ved et projekt baseret på Vandfaldsmodellen.

Dog skal man være opmærksom på, at Iterationer i projektet – og deraf følgende "ændringer" i beskrivelsen af det, der skal leveres, er udtryk for almindelige projektaktiviteter og dermed ikke udgør en ændring, der skal følge reglerne om ændringshåndtering. Der kan eventuelt være grund til at præcisere dette forhold i bilaget.

5.8 SAMARBEJDSORGANISATION

Det er afgørende for et iterativt forløbs succes, at den rette beslutningskompetence og teknisk samt forretningsmæssige indsigt hos både kunde og leverandør er forankret i projektteamet. Dette forhold skal man være opmærksom på ved udfærdigelse af projektorganisation.

F.eks. kan det hæmme engagement og fremdrift i projektet, hvis en styregruppe skal inddrages i de løbende Iterationer. Kontrakten fastlægger projektets rammer/"constraints", og så længe projektteamet holder sig indenfor de fastlagte rammer/"constraints", bør en eventuel styregruppe inddrages mindst muligt.

Et særligt forhold ved de iterative forløb er betydningen af kundens aktive medvirken og et tæt samarbejde mellem kunde og leverandør i de enkelte teams.

Der skal også være mulighed for at kunne løse konflikter hurtigt og effektivt.

Bilaget bør derfor angive en hurtig eskalationsvej for konflikter i projektteams. Eskalationen kan f.eks. være til projektejere eller et særligt konfliktorgan. Kun undtagelsesvis bør en styregruppe være det umiddelbare eskalationsorgan.

Beskrivelsen af den anvendte projektmodel har også væsentlig betydning for udformningen af dette bilag.

5.9 KUNDENS DELTAGELSE OG MODENHED

Ved iterative projekter skal der gøres særlig meget ud af arbejdet med dette bilag. Der henvises til ovenstående omkring kundens medvirken. I forhold til tidspunkt for kundens deltagelse henvises til bemærkningerne til bilaget indeholdende tidsplanen.

5.10 LEVERINGSVEDERLAG OG BETALINGSPLAN

I bilaget skal der naturligvis tages højde for den vederlagsmodel, der er valgt med timebaseret afregning i kombination med en maksimalpris. Sådanne prismodeller kræver stor gennemsigtighed og en så deltaljeret opsplitning af prisen på de enkelte aktiviteter som muligt.

Som konsekvens af de udtrædelsesmuligheder, Kunden er indrømmet under de tre kontrakter, er det væsentligt, at bilaget beskriver konsekvenserne ved kundens eventuelle udtræden, både i forbindelse med afklaringsetapen og den efterfølgende udtrædelsesadgang, kunden er indrømmet.

I forhold til betalingsplan og eventuelle krav om sikkerhedsstillelse for "forudbetaling" giver de mange leverancer ved afslutning af hver Iteration et bedre grundlag for dokumentation af projektets fremdrift og omfanget af foretagne leverancer. Det bliver dermed mindre relevant med krav om en finansiell garanti, da de løbende leverancer indebærer, at der ikke i samme grad som ved vandfaldsprojekter kan siges at foreligge "forudbetaling".

5.11 INCITAMENTER

En bonus til leverandøren for rettidig opfyldelse af milepæle vil være en undtagelse ved afvikling af iterative projekter. Ved iterative projekter ville leverandøren i mange tilfælde kunne reducere omfanget af sine ydelser for på den måde at holde tidsplanen. Det giver derfor mindre mening end ved et traditionelt vandfaldsprojekt at ansøre leverandøren til at overholdetidsplanen ved hjælp af en bonus.

Hvis baggrunden for valg af en iterativ model netop er behov for et accelereret projektførløb med størst mulig sikkerhed for rettidig idriftsættelse af et nyt system til opfyldelse af et presserende forretningsmæssigt behov, kan en sådan bonus dog anvendes til yderligere at sikre fokus på rettidig afslutning.

Et mere relevant incitamentsselement i et iterativ projekt er en ordning, der giver leverandøren en økonomisk interesse i at levere til en lavere pris end maksimalprisen. Dette kan f.eks. være i form af en højere timepris eller udbetaling af en bonus, hvis leverandøren er i stand til at levere et system, der opfylder kundens forretningsmæssige behov (som fastlagt i kundens Business Case) til et lavere vederlag end maksimalprisen. Se i øvrigt herom ovenfor i kommentaren til pkt. 17 i 02i.

5.12 PRØVER

Parterne skal være opmærksomme på, at iterative forløb kan indebære en vedvarende aktivitet undervejs med afvikling af prøver og feedback til leverandøren. Hvis den anvendte model forudsætter kontinuerlig idriftsættelse af delleverancer f.eks. hver 2. eller 3. uge, er det essentielt, at kundens brugere er forberedt på løbende deltagelse i tests og tilhørende afrapportering til leverandøren.

Bilaget skal således afstemmes med den valgte projektmetode/ -model.

Ved iterative forløb konstateres problemer gerne tidligt, og brugernes forventninger justeres løbende. Den endelige overtagelsesprøve og driftsprøve får derfor en reduceret betydning set i forhold til projekter efter Vandfaldsmodellen.

5.13 LICENSBETINGELSER

Arbejdet med dette bilag adskiller sig fra arbejdet med et sådant bilag ved Vandfaldsprojekter.

6. ORDLISTE

Behovsopgørelse:

Kundens overordnede krav til det it-system, der skal leveres. Et centralt element heri vil være kundens Business Case. Behovsopgørelsen udgør en del af Leverancebeskrivelsen i de tre kontrakter (bilag 2 i 01i, bilag 4 i 02i og bilag 3 i 03i).

Business Case:

Kundens beskrivelse af sine forretningsmæssige mål med projektet og dets succeskriterier. Business Casen er en del af Kundens Behovsopgørelse og dermed også en del af Leverancebeskrivelsen i de tre kontrakter.

Etaper:

Det iterative projekts opdeling i tre hovedfaser; nemlig I) en afklaringsetape, II) en analyse, design, udviklings- og implementeringsetape og III) en afslutnings- og godkendelsesetape. Denne måde at dele projektet op på benyttes i både 01i og 02i, men ikke i 03i.

Faser:

Periode under Etape II i 01 og 02i (analyse, design-, udviklings- og implementeringsetapen) for udførelse af en delleverance, dvs. en velafgrænset del af den funktionalitet, der skal leveres, som afsluttes med en delleveranceprøve og derefter tages i brug af kunden.

Iterativ Metode:

Den metode for den iterative udvikling, som skal benyttes i projektet. Denne er ikke beskrevet i kontrakten eller bilagene, men skal beskrives af leverandøren. I 01i skal beskrivelsen indsættes i bilag 11, i 02i er det i bilag 10, og i 03i er det ligeledes i bilag 10.

Iterationer:

Et afgrænset forløb under anvendelse af den iterative periode. En Iteration kan, men behøver ikke, at munde ud i en delleverance, som gøres til genstand for en delleveranceprøve. Det kan også være, at der gennemføres flere Iterationer under en Fase, som tilsammen munder ud i en delleverance.

Kravspecifikation:

En detaljeret beskrivelse af kundens krav til det it-system, der skal leveres. Kravspecifikationer er det centrale omdrejningspunkt i et vandfaldsprojekt og dermed også i K01 og K02, som begge er baseret på Vandfaldsmodellen. En detaljeret Kravspecifikation vil derimod typisk ikke foreligge ved et iterativt projekt, som er kendetegnet ved, at en del af specifikationerne for systemet fastlægges som led i projektet under anvendelse af den iterative metode. Begrebet kravspecifikation benyttes af samme grund ikke i nogle af de tre kontrakter. I stedet anvendes begreberne Behovsopgørelse, Business Case og Leverancebeskrivelse.

Leverance:

Det, der skal leveres under kontrakten. Dette er et bredere begreb end systemet (som benyttes i f.eks. K01), idet det omfatter alt det, som leverandøren skal levere under projektet, inklusive rådgivning og projektledelse og ikke "kun" selve systemet. Begrebet anvendes i 02i og 03i men ikke i 01i, hvor ordet systemet er fastholdt.

Leverancen beskrives i en leverancebeskrivelse, der i alle tre kontrakter består af Kundens Behovsopgørelse og tilhørende Business Case, leverandørens Løsningsbeskrivelse og de detailspecifikationer, som løbende udarbejdes som led i den Iterative Metode.

Løsningsbeskrivelse:

Leverandørens overordnede besvarelse af kundens Behovsopgørelse. Løsningsbeskrivelsen udgør en del af leverancebeskrivelsen, dvs. beskrivelsen af det system m.v., leverandøren skal levere.

Modenhed:

Parternes evne til at gennemføre it-projekter. Modenhedsbegrebet er et centralt led i alle tre kontrakter. Modenhedsmodellen heri er baseret på Videnskabsministeriets publikation "Modenhed i IT-baserede forretningsprojekter" fra 2006. Modellen indeholder en række metoder til måling af Modenhed hos kunde og leverandør.

Observationer:

Kundens skriftlige tilbagemeldinger til leverandøren på udviklet programmel ved afslutning af hver Iteration. Observationerne indgår i prioriteringen af efterfølgende Iterationer.

Risikolog:

En log over projektets risici, som dels skal udarbejdes forud for kontraktens start dels løbende opdateres af leverandøren. Udover at fungere som et vigtigt projektstyringsredskab har Risikologgen også betydning for leverandørens fastsættelse af maksimalprisen.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

7. KONTRAKTEN 01i

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

01i
KONTRAKT FOR KORTVARIGT IT-PROJEKT
BASERET PÅ ITERATIV MODEL

K O N T R A K T

mellem

.....
.....
.....

CVR-nr.

(i det følgende kaldet Kunden)

og

.....
.....
.....

CVR-nr.

(i det følgende kaldet Leverandøren)

om

levering og vedligeholdelse af et it-system til

.....

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

INDHOLDSFORTEGNELSE

PRÆAMBEL	55
1. DEFINITIONER	55
2. LEVERANDØRENS LEVERINGSFORPLIGTELSER	58
2.1 Leverancebeskrivelsen	58
2.2 Kundens it-miljø	58
2.3 Tilknyttede ydelser	59
2.3.1 Projektledelse	59
2.3.2 Prioritering og omprioritering	60
2.3.3 Styring af ressourceforbrug	60
2.3.4 Styring af og opfølgning på økonomi	60
2.3.5 Kvalitetssikring	61
2.3.6 Kundens interesser	61
2.3.7 Kundens ret til at øge sin medvirken	61
2.3.8 Underretningspligt	61
2.3.9 Risikolog	61
3. LEVERANCENS UDFØRELSE	62
3.1 Etaper	62
3.1.1 Indledning	62
3.2 Etape I) - Afklaring	62
3.2.1 Gennemgang af Leverancebeskrivelse m.v.	62
3.2.2 Revideret Leverancebeskrivelse	63
3.3 Etape II) - Analyse, design, udvikling og implementering	63
3.3.1 Iterativ udvikling	63
3.3.2 Faseopdeling	64
3.3.3 Etablering af udviklingsmiljø	64
3.4 Etape III) – Afslutning og godkendelse	64
4. KUNDENS UDTRÆDESAFGANG	65
4.1 Udtrædelse i forbindelse med Etape I (Afklaring)	65
4.2 Efterfølgende udtræden	65
5. ÆNDRINGER	66
5.1 Generelt	66
5.2 Kundens ændringsanmodninger	66
5.3 Leverandørens ændringsanmodninger	68
5.4 Ændringslog	68
6. LEVERINGSSTED	68
7. OVERORDNET TIDSPLAN OG DETAILTIDSPLAN	69
7.1 Tidsplan	69
7.1.1 Overordnet tidsplan	69

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

7.1.2	Detaljerede tidsplaner	69
7.1.3	Opdatering af tidsplaner	69
7.1.4	Ikrafttrædelse af vedligeholdelses- og supportaftaler	69
7.2	Overtagelse	69
7.3	Kundens udskydelsesret	70
8.	OPTIONER	70
8.1	Optioner til levering til overtagelsesdagen	70
8.2	Optioner til levering efter overtagelsesdagen	71
9.	KUNDENS MEDVIRKEN	71
9.1	Kundens deltagelse	71
10.	MODENHED	72
11.	PRISER	72
11.1	Generelt	72
11.2	Maksimalpris	73
11.2.1	Supplerende grænse(r)	74
11.3	Særligt om timebaserede vederlag	74
11.3.1	Tidsregistrering	74
11.4	Løbende betalinger og øvrige vederlag	75
11.5	Optioner	75
12.	BETALINGSBETINGELSER	75
13.	AFPRØVNING	76
13.1	Generelt	76
13.2	Delleveranceprøve(r)	77
13.3	Overtagelsesprøve	78
13.3.1	Ibrugtagning før godkendt Delleveranceprøve	78
13.4	Driftsprøve	79
14.	VEDLIGEHOLDELSE	79
15.	SERVICEMÅL OG INCITAMENTER	80
15.1	Servicemål	80
15.1	Incitamenter	80
16.	GARANTI	80
16.1	Generel garanti	80
16.2	Hæftelse for underleverandører	81
16.3	Garanterede servicemål	81
16.4	Garantiperiode	81
17.	LEVERANDØRENS MISLIGHOLDELSE	82
17.1	Forsinkelse	82
17.1.1	Underretningspligt	82
17.2.2	Reduceret timesats ved forsinkelse og gentest	82
17.3.3	Håndtering af tvister om Kundens krav på reduceret timesats	82
17.4.4	Kundens beføjelser i øvrigt	83
17.2	Mangler	83

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

17.2.1	Afhjælpning	83
17.2.2	Reduktion af vederlag for vedligeholdelse.....	84
17.2.3	Forholdsmæssigt afslag	84
17.2.4	Ophævelse.....	84
18.	KUNDENS FORHOLD	85
19.	ERSTATNING	85
20.	FORCE MAJEURE	86
21.	ÆNDRINGER UDEN LEVERANDØRENS SAMTYKKE	87
22.	PRÆCEPTIVE REGLER	87
23.	RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL OG DOKUMENTATION.....	87
24.	TREDJEMANDS RETTIGHEDER	88
25.	TAVSHEDSPLIGT	88
26.	SAMARBEJDSORGANISATION	89
27.	OVERDRAGELSE	89
28.	BENYTTELSE AF UNDERLEVERANDØRER	89
29.	AUDIT	89
30.	TVISTIGHEDER	91
31.1	Uenighed om kategorisering af en Fejl, reducerede timepriser eller opfyldelse af servicemål m.v.	91
31.2	Øvrige tvister	91
31.	FORBEHOLD	92
32.	FORTOLKNING.....	92
33.	UNDERSKRIFTER.....	92

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

BILAGSFORTEGNELSE

- Bilag 1: Tidsplan
- Bilag 2: Leverancebeskrivelse
- Bilag 3: Betalingsmodel og –plan samt Maksimalpris
- Bilag 4: Specifikation af udstyr, standardprogrammel og standarddokumentation med priser
- Bilag 5: Beskrivelser af tilknyttede ydelser med priser
- Bilag 6: Kundens deltagelse
- Bilag 7: Specifikation af eventuel vedligeholdelse og/eller drift med priser.
- Bilag 8: Prøver
- Bilag 9: Licensbetingelser
- Bilag 10: Servicemål og incitamenter
- Bilag 11: Samarbejdsorganisation og beskrivelse af den Iterative Metode
- Bilag 12: Ændringsprocedure
- Bilag 13: Specifikation af optioner med priser
- Bilag 14: Parternes modenhed

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

1. PRÆAMBEL

[Indsæt beskrivelse af baggrund og formål, herunder vigtige forretningsmæssige mål med Projektet m.v.]

Projektet gennemføres som et iterativt projekt under anvendelse af den Iterative metode, jf. bilag 11.

Parterne er enige om i hele forløbet at samarbejde med en positiv, professionel og ansvarlig holdning og yde en særdeles betydelig indsats for at opnå det bedst mulige resultat. Parterne skal herunder udvise den fleksibilitet, som må anses for rimelig og sædvanlig ved gennemførelse af et iterativt projekt som det foreliggende.

Parterne skal løbende informere hinanden om ethvert forhold, som skønnes at have betydning for gennemførelse af et hensigtsmæssigt kontraktforløb. Herunder skal de loyalt udveksle information, data og dokumentation i det omfang, der er relevant for dens opfyldelse.

2. DEFINITIONER

Arbejdsdag

Mandag til fredag bortset fra helligdage, juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag.

Behovsopgørelse

Kundens overordnede krav til Systemet, jf. bilag 2.

Business Case

Beskrivelse af de væsentligste forretningsmæssige mål med Projektet og dets succeskriterier. Business Casen er en del af Behovsopgørelsen.

Dag

Kalenderdag.

Delleverance

En eller flere afgrænsede del(e) af Systemet, jf. bilag 2, for hvilke der gennemføres en delleveranceprøve.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Detailspecifikationer

Leverancen testes i henhold til Detailspecifikationer, udarbejdet af Leverandøren og godkendt af Kunden i løbet af Iterationerne. Detailspecifikationerne skal kunne indeholdes inden for Kundens Behovsopgørelse.

Etaper

Projektets opdeling i følgende hovedfaser ("Etaper"): I) Afklaring, II) Analyse, design, udvikling og implementering og III) Afslutning og godkendelse.

Fase

Periode under Etape II, Analyse, design, udvikling og implementering, for udførelse af en Delleverance, der afsluttes med en delleveranceprøve og eventuelt Ibrugtagning.

Ibrugtagning

Den dag, hvor Kunden tager Systemet eller en del heraf i brug til afvikling af sine forretningsmæssige opgaver.

Installationsdag

Den dag, hvor Leverandøren over for Kunden godtgør, at udstyret er tilsluttet i funktionsdygtig stand hos Kunden.

Iteration

Et afgrænset forløb under anvendelse af den Iterative Metode. Udførelsen af en Delleverance kan omfatte en eller flere Iterationer.

Iterativ Metode

Den metode for udvikling, der er beskrevet i bilag 11.

Kontrakten

Denne kontrakt med bilag og senere ændringer og tillæg.

Leverancebeskrivelse

Udgøres ved Kontraktens indgåelse af Kundens Behovsopgørelse samt Leverandørens Løsningsbeskrivelse. Detailspecifikationer udarbejdet under Projektet indgår i Leverancebeskrivelsen, når disse er godkendt af Kunden. Leverancebeskrivelsen justeres under Projektet i forhold til resultatet af de enkelte Iterationer, jf. pkt. 2.1.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Løsningsbeskrivelse

Leverandørens overordnede besvarelse af Kundens Behovsopgørelse ved Kontraktens indgåelse. Løsningsbeskrivelsen udgør en del af Leverancebeskrivelsen og vil – som den øvrige del af Leverancebeskrivelsen – løbende undergå ændringer undervejs i Projektet.

Maksimalpris

Leverandørens maksimale pris for udførelsen af Projektet, jf. pkt. 11.2.

Observationer

Observationer udgøres af Kundens skriftlige tilbagemeldinger til Leverandøren på udviklet programmel i forbindelse med afslutningen af hver Iteration (Kontrolpunkt). Observationer indgår i prioriteringen i efterfølgende Iterationer og udgør ikke Mangler.

Overtagelsesdag

Den dag, hvor Kunden overgiver godkendelse af overtagelsesprøven for Systemet til Leverandøren.

Parterne

Ved Parterne forstås Kunden og Leverandøren og ved Part en af disse.

Projektet

Det af denne Kontrakt omfattede projekt vedrørende levering af et it-system til [...].

Risikolog

Den i pkt. 2.3.9 omtalte log over Projektets risici, der løbende skal opdateres frem til Overtagelsesdagen.

Systemet

Hele det it-system, der skal leveres i henhold til nærværende Kontrakt.

3. LEVERANDØRENS LEVERINGSFORPLIGTELSE

3.1 Leverancebeskrivelsen

Kunden har udarbejdet en Behovsopgørelse udformet til brug for et iterativt projektførløb. Hovedvægten i Behovsopgørelsen ligger således i en (i) beskrivelse af Kundens Business Case, (ii) de forretningsgange, Leverancen skal understøtte, samt (iii) overordnet beskrivelse af ønsket

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

funktionalitet. Kravene til Leverancen fremgår herudover af Leverandørens Løsningsbeskrivelse samt de detailspecifikationer, som løbende frembringes under de enkelte Iterationer. Når detailspecifikationerne er godkendt af Kunden, udgør disse en del af Leverancebeskrivelsen sammen med Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen, jf. pkt. 3.3.

Leverandøren skal holde Leverancebeskrivelsen løbende ajour med godkendte detailspecifikationer samt foretage de fornødne konsekvensrettelser af Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen, som den enkelte Iteration giver anledning til, og indhente Kundens godkendelse heraf ved Iterationens afslutning. Den gældende udgave af Leverancebeskrivelsen skal til enhver tid være elektronisk tilgængelig for Kunden på et projektsite eller lignende.

Leverandøren skal levere de ydelser, der er beskrevet i Leverancebeskrivelsen (bilag 2), herunder bestilte Optioner.

3.2 Kundens it-miljø

Det er i bilag 2 specificeret hvilket it-miljø, Systemet skal indgå i. I bilag 4 er det specificeret, hvilke krav Leverandøren stiller til dette it-miljø.

Såfremt disse krav er opfyldt, skal det udstyr, programmel og dokumentation, som Leverandøren leverer, være tilstrækkeligt til sammen med Kundens it-miljø at opfylde kravene i nærværende Kontrakt. Det er en forudsætning herfor, at der ikke i Kundens it-miljø forekommer fejl, der har betydning for Leverandørens opfyldelse af kravene i nærværende Kontrakt.

Der kan undervejs i Projektet opstå behov for ændringer af disse krav, hvilket Leverandøren i givet fald skal rådgive Kunden om. I sådanne tilfælde skal Leverandøren tillige opdatere bilag 2 og indhente Kundens godkendelse heraf.

Leverandøren skal tilrettelægge de enkelte Iterationer således, at eventuelle problemer med Kundens it-miljø, herunder behov for yderligere opgraderinger, konstateres tidligt i Projektet. Hvis sådanne problemer eventuelt konstateres, skal Leverandøren anbefale Kunden relevante tiltag til afhjælpning, så Projektet så vidt muligt ikke forsinkes, hvis Kunden følger de pågældende anbefalinger.

Kunden må forvente, at Leverandørens vedligeholdelsesforpligtelse efter udløb af garantiperioden forudsætter, at Kunden har et tidssvarende it-miljø. Leverandøren forpligter sig til at angive nye krav og beskrivelser senest samtidig med, at nye Versioner eller Releases tilbydes installeret hos Kunden. Såfremt Parterne ikke kan opnå enighed om behovet for løbende udvikling af it-miljøet, iværksættes proceduren beskrevet i pkt. 30.1.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

3.3 Tilknyttede ydelser

Aftaler om tilknyttede ydelser findes beskrevet med indhold, omfang, tid, pris og vilkår i bilag 5, herunder mulighed for Kunden til at bestille yderligere ydelser indtil overtagelsesdagen.

3.3.1 Projektledelse

Leverandøren skal levere kvalificeret projektledelse, idet Projektet skal ledes med brug af den Iterative Metode.

Leverandørens projektledelse omfatter (i) projektledelse og administration af Parternes samarbejde, (ii) rapportering og opfølgning, (iii) kvalitetssikring af Kundens ydelser, (iv) kvalitetssikring af bidrag fra Leverandørens underleverandører, (v) udarbejdelse af tids- og aktivitetsplaner, (vi) kvalitetsstyring, (vii) konfigurationsstyring og (viii) afprøvning.

Leverandøren skal sørge for den indbyrdes koordinering af alle projektaktiviteter samt sikre sig, at der ikke træffes indbyrdes uforenelige beslutninger. Det er således Leverandørens ansvar at sikre den indbyrdes sammenhæng i Leverancens arkitektur og sammenhæng i øvrigt mellem Leverancens enkelte dele.

Selvom Leverandøren har ansvaret for projektledelse, skal Leverandøren loyalt samarbejde med Kundens projektleder.

Som led i sin projektledelse skal Leverandøren sørge for, at der til stadighed foreligger detaljerede tids- og arbejdsplaner for de kommende 20 dage, som løbende opdateres og godkendes af Kunden. Heraf skal bl.a. fremgå, hvilken indsats Kunden skal yde, på hvilke tidspunkter og med hvilke medarbejdere og/eller kompetencer.

3.3.2 Prioritering og omprioritering

Leverandøren skal i sin projektledelse fokusere på de aktiviteter og etablering af den funktionalitet, der understøtter realiseringen af Kundens Business Case og Kundens eventuelle minimumskrav til Systemet.

Leverandøren skal imødekomme Kundens ønsker til prioritering eller omprioritering af aktiviteter i forbindelse med opfyldelsen af Kontrakten. Såfremt sådanne ønsker må forventes at medføre en

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

forøgelse eller reduktion af Leverandørens opgaver i Projektet, skal sådanne ønsker behandles i overensstemmelse med pkt. 5.1.

3.3.3 Styring af ressourceforbrug

Hver Part er forpligtet til at indrette sin projektledelse således, at projektet kan gennemføres, uden at Maksimalprisen overskrides. Kan Leverandøren forudse risiko for, at Systemet ikke kan leveres inden for Maksimalprisen, skal Leverandøren anbefale en ændret prioritering af opgaver, så der fortsat kan etableres en løsning indenfor Maksimalprisen og med overholdelse af de eventuelle fastsatte minimumskrav til Systemet.

Styringen af ressourceforbrug skal varetages således, at (i) de aftalte milepæle (jf. bilag 1) kan overholdes, (ii) overholdelse af de i Kontrakten eventuelle beskrevne mindstekrav, og (iii) de i Kontrakten anførte ressourcer er tilstrækkelige til etablering af Systemet.

3.3.4 Styring af og opfølgning på økonomi

Regler vedrørende den løbende rapportering og opfølgning på Projektets økonomi er angivet i bilag 3.

3.3.5 Kvalitetssikring

Leverandøren skal løbende anvende forsvarlige og relevante procedurer, der sikrer kvaliteten af alle projektbidrag. Den nærmere beskrivelse heraf fremgår af beskrivelsen af den Iterative Metode i bilag 11.

3.3.6 Kundens interesser

Leverandøren skal tilrettelægge Projektet samt brugen af Kundens ressourcer med behørig hensyntagen til Kundens interesser, herunder Kundens behov for at kunne gennemføre sine forretningsmæssige aktiviteter uden afbrydelse.

3.3.7 Kundens ret til at øge sin medvirken

Kunden er når som helst berettiget til at øge sin egen medvirken ved Kontraktens opfyldelse med et forudgående skriftligt varsel på 20 Arbejdsdage, idet Leverandørens indsats herved, i fald der er tale om en overtagelse af opgaver, som Leverandøren er ansvarlig for, tilsvarende reduceres. I sådanne tilfælde skal Parterne på Leverandørens initiativ indgå en ændringsaftale, der fastlægger konsekvenserne af Kundens øgede medvirken, herunder i relation til tidsplanen, Leverandørens estimat for den resterende del af Projektet, og den tilhørende Maksimalpris, Leverandørens

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

leveranceansvar, opfyldelse af servicemål, og andre vilkår, som sagligt kan begrundes i Kundens øgede medvirken.

Kunden kan ikke øge sin medvirken gennem tredjemand.

Kan Parterne ikke opnå enighed om indholdet af en sådan ændringsaftale, skal dette omgående eskaleres til styregruppeniveau.

3.3.8 Underretningspligt

Leverandøren skal give en begrundet meddelelse til Kunden, straks Leverandøren må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse eller for, at Kontrakten ikke i øvrigt bliver behørigt opfyldt.

3.3.9 Risikolog

Leverandøren har som en del af Løsningsbeskrivelsen udarbejdet en Risikolog. Risikologgen udgør en del af bilag 2. Heri har Leverandøren identificeret og vurderet væsentlige risici og usikkerhedselementer, som kan have betydning for gennemførelsen af Projektet. Umiddelbart efter kontraktindgåelsen skal Risikologgen være elektronisk tilgængelig for Kunden på et projektsite eller lignende.

Leverandøren skal opdatere Risikologgen løbende i Projektets løbetid og som minimum én gang månedligt. Parternes projektledere drøfter forud for hver opdatering indholdet heraf. Ved uenighed om indholdet, skal dette eskaleres til styregruppen. Risikologgen skal fremlægges og gennemgås ved hvert Styregruppemøde.

4. LEVERANCENS UDFØRELSE

4.1 Etaper

4.1.1 Indledning

Projektet er baseret på den Iterative Metode, der er beskrevet i bilag 11. Projektet afvikles i følgende Etaper:

- (i) Afklaring, jf. pkt. 3.2.
- (ii) Analyse, design, udvikling og implementering, jf. pkt. 3.3.
- (iii) Afslutning og godkendelse, jf. pkt. 3.4.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Der henvises i øvrigt til bilag 1 og bilag 11, der indeholder en nærmere beskrivelse af de enkelte Etaper og den Iterative Metode.

4.2 Etape I) - Afklaring

4.2.1 Gennemgang af Leverancebeskrivelse m.v.

Kunden har inden Kontraktens indgåelse udarbejdet en Behovsopgørelse. I Behovsopgørelsen har Kunden analyseret og specificeret forretningsmæssige mål samt identificerede krav og behov, som skal dækkes af Leverancen. Leverandøren har tilsvarende inden kontraktindgåelsen udarbejdet en overordnet Løsningsbeskrivelse baseret på Behovsopgørelsen, og disse to dokumenter udgør ved Kontraktens indgåelse tilsammen Leverancebeskrivelsen. Under Afklaringsetapen gennemgår og tilretter Parterne i fællesskab Leverancebeskrivelsen, jf. nedenfor.

Afklaringsetapen har til formål, at Leverandøren opnår nærmere indsigt i Kundens behov, forretningsgange og it-miljø, og at Kunden opnår nærmere indsigt i Leverandørens løsningsforslag med henblik på at foretage en yderligere konkretisering af særligt Leverancens indhold og formål. Herudover gennemgås og opdateres i nødvendigt omfang den overordnede tidsplan. Endvidere foretager Parterne en detailplanlægning af de første 20 dage i Etape II.

Parterne gennemgår Leverancebeskrivelsen med henblik på at vurdere det nærmere indhold af Kundens behov, og hvorledes behovet opfyldes samt forudsætninger knyttet hertil. Endvidere foretages en vurdering af, om der ved en ændring i Leverancebeskrivelsen kan opnås en mere hensigtsmæssig Leverance under hensyntagen til Kundens behov og Leverandørens muligheder, herunder vurderes eventuel fordeling mellem Delleverancer.

Parterne er gensidigt forpligtet til nærmere at redegøre for indholdet af og forudsætningerne for de af Parten angivne krav/løsninger og aktivt at forholde sig til de af den anden Part angivne krav/løsninger.

I Afklaringsetapen skal hver af Parterne yde en betydelig indsats, herunder deltage i analyser, workshops og demonstrationer m.v. Aktiviteterne er nærmere beskrevet i bilag 1 og bilag 11.

4.2.2 Revideret Leverancebeskrivelse

På grundlag af de ovenfor beskrevne aktiviteter skal Leverandøren fremkomme med forslag til ændring af Leverancebeskrivelsen, hvorved Leverancen nærmere beskrives. Herudover skal Leverandøren angive, hvorledes ændringsmulighederne i bilag 2 vil blive tilgodeset. Leverandøren

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

skal samtidig med forslag til revideret Leverancebeskrivelse fremlægge forslag til ændringer i øvrige af Kontraktens bilag, som forløbet af Afklaringssetapen måtte give anledning til.

Forslag til revideret Leverancebeskrivelse og eventuelle øvrige ændringer til Kontrakten skal godkendes af Kunden senest 10 Arbejdsdage efter modtagelsen af endeligt udkast hertil, forudsat, at det heri nærmere er angivet, hvorledes krav og beskrivelser i Kontrakten vil blive opfyldt, og forudsat at Kunden kan acceptere eventuelle konsekvenser for tidsplan, vederlag og andre vilkår i Kontrakten.

Såfremt Kunden ikke kan godkende forslaget til revideret Leverancebeskrivelse, er denne berettiget til at udtræde af Kontrakten, jf. pkt. 4.

4.3 Etape II) - Analyse, design, udvikling og implementering

4.3.1 Iterativ udvikling

Parterne skal under denne Etape detailspecificere, udvikle, dokumentere og teste Leverancen i en række Iterationer i henhold til den Iterative Metode beskrevet i bilag 11. I forbindelse hermed skal Leverancebeskrivelsen og om nødvendigt også tidsplanen løbende opdateres, hvilket påhviler Leverandøren. Endvidere skal der til stadighed i Etape II foreligge en detailplan for de kommende 20 dage, som løbende skal opdateres, hvilket det ligeledes påhviler Leverandøren at sørge for.

Hver Iteration afsluttes med et kontrolpunkt i form af en intern test i projektteamet af det, der er udviklet under den pågældende Iteration, jf. beskrivelsen af den Iterative Metode i bilag 11. Et kontrolpunkt repræsenterer i modsætning til en milepæl ikke nødvendigvis en afslutning eller et opnået resultat men er et beslutningspunkt, som danner grundlag for det videre arbejde.

Leverandøren skal under hver Iteration udarbejde en opdateret plan for efterfølgende Iterationer baseret på tidsplanen og erfaringerne fra de tidligere Iterationer. Arbejdet med efterfølgende Iterationer skal først igangsættes, når Kunden inden en frist som angivet i bilag 11 har godkendt planen.

4.3.2 Faseopdeling

Analyse-, design-, udviklings- og implementeringsetapen er opdelt i en række Faser, der hver skal munde ud i én Delleverance og gennemførelse af en delleveranceprøve, jf. pkt. 14.1 samt eventuelt efterfølgende Ibrugtagning. Hver Fase vil typisk omfatte en række Iterationer.

De enkelte Faser er beskrevet i bilag 1, og beskrivelsen af de enkelte Delleverancer fremgår af bilag 3.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Hver fase afsluttes med en delleveranceprøve, jf. pkt. 13.1.

4.3.3 Etablering af udviklingsmiljø

Bilag 2 beskriver Parternes respektive ansvar ved tilvejebringelsen af udviklingsmiljøet, herunder hvilke dele af miljøet/miljøerne, der skal etableres i tilknytning til de enkelte Faser og hvornår. I bilaget tages der videre stilling til ejerskabet til udviklingsmiljøet ved ophør af samarbejdet, samt om udviklingsmiljøet er omfattet af Leverandørens eventuelle driftsansvar.

Såfremt udviklingsmiljøet skal etableres hos Kunden, er Kunden ansvarlig for, at nødvendige forberedelser i henhold til Leverandørens instruks er udført, og at kravene til teknisk platform og it-miljø i øvrigt er opfyldt inden for de fastsatte frister herfor i den detaljerede tidsplan.

Udviklingsmiljøet må alene anvendes i tilknytning til nærværende Projekt, medmindre andet er aftalt. Dette gælder uanset, om udviklingsmiljøet er placeret hos Kunden eller Leverandøren.

4.4 Etape III) – Afslutning og godkendelse

Projektet afsluttes ved samlet overtagelsesprøve og en efterfølgende driftsprøve, jf. pkt. 13.3 og 13.4.

5. KUNDENS UDTRÆDESAFGANG

5.1 Udtrædelse i forbindelse med Etape I (Afklaring)

Indtil 20 Arbejdsdage efter Kundens skriftlige afvisning af Leverandørens forslag til revideret Leverancebeskrivelse, jf. pkt. 3.2, dog senest på det i projektplanen angivne tidspunkt, har Kunden ret til at udtræde af Kontrakten som helhed. Underretning om udtræden sker ved Meddelelse.

Ved sådan udtræden bortfalder begge Parters forpligtelser til videre opfyldelse af Kontrakten.

Materiale, såsom rapporter, skemaer og diagrammer, samt viden, der er frembragt i Afklaringsetapen frem til udtrædelsestidspunktet, kan Kunden efter betaling af vederlag for udtræden anvende til alternativ opfyldelse af Kundens behov. Retten omfatter dog ikke prototyper eller forretningshemmeligheder, der er relateret til de produkter, der skulle leveres i henhold til Kontrakten.

For udtræden betaler Kunden et vederlag til Leverandøren. Vederlaget er fastsat i bilag 3.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

5.2 Efterfølgende udtræden

Indtil Kundens skriftlige godkendelse af en delleveranceprøve for den pågældende Delleverance kan Kunden vælge at udtræde af Kontrakten for så vidt angår den konkrete Delleverance og/eller en eller flere fremtidige Delleverancer. Kundens beslutning om at udtræde skal varsles med mindst 20 Arbejdsdage.

Ved sådan udtræden bortfalder begge Parter forpligtelser til videre opfyldelse af Kontrakten i relation til de(n) omfattede Delleverance(r), mens Leverandøren omvendt er forpligtet til at udføre vedligeholdelse, eventuel Drift og eventuelle andre aftalte ydelser, der knytter sig til allerede leverede Delleverancer, medmindre Parterne aftaler andet. Opsigelse af vedligeholdelse for sådanne Delleverancer skal ske i henhold til aftalte frister, dog at fristerne for opsigelse skal regnes fra godkendelse af delleveranceprøven for den sidste Delleverance eller tidspunktet for Kundens Ibrugtagning heraf.

Ved udtræden betaler Kunden et vederlag til Leverandøren. Vederlaget opgøres som;

- a) Det timebaserede vederlag, som Leverandøren har krav på for den del af Projektet, som allerede er gennemført,
- b) Dokumenterede direkte udlæg og direkte omkostninger i tilknytning til Projektet, som Leverandøren har pådraget sig, inden Leverandørens modtagelse af Kundens meddelelse om at ville udtræde, og som ikke er dækket af Leverandørens krav på vederlag i henhold til punkt a).

Leverandøren er i forbindelse med opgørelsen af punkt (b) ovenfor forpligtet til at søge at begrænse udgifterne mest muligt.

Ved betaling af dette vederlag får Kunden rettigheder til Leverancen som aftalt i Kontrakten, således som Leverancen foreligger på udtrædelsestidspunktet.

Kunden kan vælge at meddele Leverandøren, at alle forpligtelser vedrørende opgaver i opsigelsesperioden suspenderes. I så fald vil Leverandøren dog fortsat være berettiget til vederlag for det arbejde, der skulle have været udført i denne periode, dog med fradrag af eventuelle sparede omkostninger.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

6. ÆNDRINGER

6.1 Generelt

Efter Kontraktens underskrivelse kan enhver af Parterne fremsætte anmodning om ændringer efter nedenstående retningslinjer. Nedenstående omfatter alene ændringer i forhold til allerede gennemførte Faser samt justeringer, som ikke er et led i den iterative proces, der er beskrevet ovenfor i pkt. 3.3 samt bilag 11. Når Leverandøren således modtager en ændringsanmodning fra Kunden, som relaterer sig til den eller de Faser, der endnu ikke er afsluttet med en delleveranceprøve, skal Leverandøren tage stilling til, om ændringsanmodningen er omfattet af pkt. 5.2, eller om anmodningen ligger indenfor rammerne af den Iterative Metode.

6.2 Kundens ændringsanmodninger

Kundens ændringsanmodninger skal fremsendes skriftligt til Leverandøren.

Leverandøren skal uden ugrundet ophold efter modtagelsen meddele Kunden, hvorvidt anmodningen behandles som en ændringsanmodning i henhold til nærværende punkt, eller om der er tale om en anmodning, som behandles indenfor rammerne af den iterative proces, der er beskrevet i pkt. 3.3 samt bilag 11. I førstnævnte fald skal Leverandøren udarbejde et estimat over det vederlag, der påregnes at være forbundet med at udarbejde et løsningsforslag for den ønskede ændring. Estimeringen skal ske på grundlag af de i bilag 5 anførte timepriser. Estimatet fremsendes til Kunden for dennes godkendelse.

Kunden skal senest 5 Arbejdsdage efter estimatets modtagelse meddele Leverandøren, om det kan godkendes eller ej. Når Kundens godkendelse af estimatet foreligger, iværksætter Leverandøren behandlingen af ændringsanmodningen.

Leverandøren skal uden ugrundet ophold og senest 10 Arbejdsdage efter, at Kunden ved Meddelelse har godkendt Leverandørens estimat, fremsende et løsningsforslag med angivelse af eventuelle konsekvenser for Leverancen, vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, herunder leveringstid, Kundens medvirken og forøgelse eller formindskelse af Leverandørens vederlag samt estimat for timebaserede ydelser. Løsningsforslaget skal i øvrigt have et indhold som beskrevet i bilag 12.

Såfremt der opstår uoverensstemmelser mellem Parterne om konsekvenserne af en ændringsanmodning, har Kunden ret til fornøden indsigt i grundlaget for Leverandørens løsningsforslag. Ved prisberegningsmodeller og lignende erhvervshemmeligheder kan Leverandøren forlange, at gennemgangen foretages af en uvildig tredjemand, som er underlagt tavshedspligt. Kunden har til enhver tid ret til at lade en uvildig tredjemand, som er underlagt tavshedspligt,

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

gennemgå Leverandørens løsningsforslag. Kunden afholder altid udgifterne til den uvildige tredjemand.

Kunden skal senest 10 Arbejdsdage efter løsningsforslagets modtagelse meddele Leverandøren, om det kan godkendes eller ej, idet det i modsat fald ikke længere er gældende. Såfremt Kunden kan godkende Leverandørens løsningsforslag, indarbejdes ændringen i Kontrakten.

Såfremt løsningsforslaget ikke accepteres, kan Leverandøren kræve et rimeligt vederlag for udarbejdelsen af løsningsforslaget. Vederlaget opgøres efter dokumenteret medgået tid og til de i bilag 5 anførte timepriser samt under hensyntagen til Leverandørens estimat.

Såfremt Leverandøren i løsningsforslaget påviser, at ændringsanmodningen af tekniske eller væsentlige funktionsmæssige hensyn ikke kan gennemføres, kan denne nægte at efterkomme en ændringsanmodning.

6.3 Leverandørens ændringsanmodninger

Såfremt Leverandøren ønsker at foretage ændringer i forhold til det aftalte, fremsættes anmodning herom til Kunden.

Leverandørens ændringsanmodning skal have et mindsteindhold som beskrevet i bilag 12.

Kunden skal uden ugrundet ophold og senest 10 Arbejdsdage efter modtagelsen behandle denne forespørgsel og meddele, hvorvidt ændringsanmodningen kan imødekommes. I tilfælde, hvor det er nødvendigt for at undgå væsentlige tab for Leverandøren, er Kunden forpligtet til at acceptere ændringer, der kun i ubetydelig grad påvirker Kundens nytte af Systemet, og som ikke påfører Kunden yderligere omkostninger eller tab.

6.4 Ændringslog

Leverandøren skal opretholde en fælles ændringslog, der indeholder al relevant dokumentation vedrørende ændringer, herunder dateret ændringsanmodning og løsningsforslag. En yderligere beskrivelse af processen vedrørende ændringshåndtering er indeholdt i bilag 12.

7. LEVERINGSSTED

Leverandøren skal levere det i bilag 4 anførte udstyr, standardprogrammel og dokumentation på de i bilag 2 anførte lokaliteter.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Leverandøren leverer Systemet på de i bilag 2 omtalte lokaliteter.

Sted for udførelse af tilknyttede ydelser er angivet i bilag 2, bilag 5 eller bilag 9. Hvor intet konkret er anført, leveres tilknyttede ydelser hos Kunden.

8. OVERORDNET TIDSPLAN OG DETAILTIDSPLAN

8.1 Tidsplan

8.1.1 Overordnet tidsplan

En overordnet tidsplan for gennemførelsen af Leverancen er indeholdt i bilag 1. Tidsplanen beskriver på et overordnet niveau de planlagte aktiviteter og de forventede tidsintervaller for hver af de tre Etaper.

8.1.2 Detaljerede tidsplaner

Leverandøren skal i samarbejde med Kunden udarbejde en detaljeret plan for den enkelte Etape, som angiver, hvordan samarbejdet skal foregå indenfor rammene af den overordnede tidsplan.

8.1.3 Opdatering af tidsplaner

Leverandøren har ansvaret for at opdatere tidsplanerne omtalt i pkt. 7.1.2 og den overordnede tidsplan i bilag 1 i takt med, at Parterne aftaler ændringer enten som led i de enkelte Iterationer eller i tilknytning til vedtagelsen af ændringsforslag, jf. pkt. 6.

En opdateret version af tidsplanerne skal være elektronisk tilgængelig for både Kunden og Leverandøren på et projektsite eller lignende, hvilket Leverandøren skal sikre. Tidligere versioner af tidsplanen skal opbevares og være tilgængelig på samme måde.

8.1.4 Ikrafttrædelse af vedligeholdelses- og supportaftaler

Eventuel vedligeholdelse og support skal leveres fra de tidspunkter, der er angivet i 7.

8.2 Overtagelse

En Delleverance er overtaget af Kunden, når delleveranceprøven er godkendt, jf. pkt. 13.2.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Såfremt der sker Ibrugtagning af hele eller dele af Delleverancen før godkendt delleveranceprøve, uden at dette er aftalt, eller uden at betingelserne i pkt. 13.3.1 er opfyldt, har Leverandøren ret til at anmode Kunden om at ophøre med denne brug. Såfremt Kunden ikke efterkommer anmodningen inden 20 Arbejdsdage, anses Delleverancen for overtaget af Kunden.

Leverandøren bærer risikoen for Delleverancen indtil Overtagelsesdagen. Såfremt der er sket Ibrugtagning af Leverancen eller en del heraf forud for Overtagelsesdagen, overgår risikoen for de respektive dele af Leverancen til Kunden fra Ibrugtagningen.

For eventuelt udstyr gælder dog, at Leverandøren kun bærer risikoen indtil Installationsdagen.

Ejendomsrettigheder, brugsrettigheder og andre rettigheder overgår på Overtagelsesdagen.

8.2.1 Kundens udskydelsesret

Med et skriftligt varsel til Leverandøren på mindst 20 Arbejdsdage har Kunden ret til 3 gange efter drøftelse med Leverandøren at udskyde enhver i tidsplanen fastsat tidsfrist, dog således at Kundens samlede udskydelser af tidsplanen højst kan udgøre 60 Arbejdsdage.

Såfremt Kunden udskyder en eller flere tidsfrister, er Leverandøren berettiget til at kræve alle efterfølgende tidsfrister udskudt med et tilsvarende antal Arbejdsdage, dog i alle tilfælde mindst 20 Arbejdsdage.

Betalinger udskydes tilsvarende, og der påløber rente efter rentelovens regler i udskydelsesperioden.

I det omfang Leverandøren påføres dokumenterede meromkostninger, skal disse godtgøres af Kunden, jf. pkt. 11, sidste afsnit.

9. OPTIONER

9.1 Optioner til levering til overtagelsesdagen

Kunden kan bestille de i bilag 13 angivne optioner til levering samtidig med og som en del af Systemet. Kundens bestillinger skal ske indenfor de i samme bilag angivne frister herfor. Såfremt Kunden rettidigt bestiller en af optionerne, bliver det af optionerne omfattede en del af Systemet og skal i øvrigt i enhver henseende behandles, som om det oprindeligt havde indgået i Kontrakten som

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

en del af Systemet, herunder med hensyn til afprøvning, aftalt overtagelsesdag og systemvederlag, medmindre andet er angivet i bilag 13.

9.2 Optioner til levering efter overtagelsesdagen

Kunden kan bestille de i bilag 13 angivne optioner til levering efter overtagelsesdagen. Kundens bestillinger skal ske indenfor de i samme bilag angivne frister herfor.

Leverandøren er herefter forpligtet til at levere de pågældende optioner gennem levering af yderligere ydelser, herunder udstyr, programmel og/eller dokumentation, i overensstemmelse med det i bilag 13 angivne, herunder med hensyn til afprøvning, leveringstid, priser, fakturering, vilkår, forholdet til Systemet (herunder garantierne herfor) og vedligeholdelse. Forhold, hvorom der ikke er angivelser i bilag 13, reguleres i overensstemmelse med kontraktens bestemmelser. I det omfang der skal udarbejdes et løsningsforslag, såfremt en option bestilles, er dette angivet i bilag 13 og reguleres af pkt. 5.1.

10. KUNDENS MEDVIRKEN

10.1 Kundens deltagelse

I bilag 6 og bilag 11 er det angivet, i hvilket omfang og på hvilke tidspunkter Kunden er forpligtet til at medvirke til Leverandørens opfyldelse af Kontrakten, herunder ved at stille oplysninger, medarbejdere, lokaler og udstyr m.v. til rådighed samt deltage i prøver, hvor Kundens deltagelse er nødvendig. Herudover skal Kunden yde almindelig medvirken, som man med føje kan forvente, og som er forudsat i den Iterative Metode, jf. bilag 11. I bilag 6 og 14 er Kundens kompetencer angivet, og Kundens medvirken skal leveres på det deri anførte kompetence- og modenhedsniveau.

De tidsmæssige krav til Kundens deltagelse skal fremgå af projektplanen i bilag 1.

Angivelsen i bilag 6 skal opfattes som estimer for Kundens medvirken, og der kan under forløbet opstå behov for justeringer heri, både angående omfang og indhold. Såfremt disse justeringer påfører Kunden væsentligt forøgede omkostninger, skal sådanne omkostninger godtgøres af Leverandøren. Det er en forudsætning for Kundens ret til godtgørelse, at Kunden forudgående har givet underretning til Leverandøren herom.

Leverandøren skal straks give skriftlig besked til Kunden, såfremt Kunden ikke medvirker som aftalt, eller som der med føje kan forventes. Det påhviler Kunden at give skriftlig og begrundet

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

underretning til Leverandøren, straks når Kunden må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse for medvirken.

11. MODENHED

Kunden og Leverandøren har forud for indgåelse af Kontrakten besvaret de modenhedsspørgsmål, der i bilag 14 er stillet til hver af Parterne.

På baggrund af disse besvarelser er henholdsvis Kundens og Leverandørens modenhedsniveau opgjort efter de retningslinjer, der er angivet i bilag 14, og modenhedsniveauet er anført for hver af Parterne.

Leverandøren og Kunden skal ved opfyldelse af deres respektive forpligtelser under Kontrakten opfylde den pågældende Parts modenhedsniveau, jf. bilag 14.

Kundens og Leverandørens manglende opfyldelse af det oplyste modenhedsniveau vil være en misligholdelse af den pågældende Parts forpligtelser på lige fod med andre forpligtelser, den pågældende Part er underlagt under Kontrakten. Ingen af Parterne kan dog bringe misligholdelsesbeføjelser i anvendelse alene som følge af manglende opfyldelse af modenhedskrav, der ikke kan have betydning for Partens leveringsforpligtelse/medvirkensforpligtelse i henhold til Kontrakten.

Uanset det af Kunden eller Leverandøren angivne modenhedsniveau i bilag 14 er Kunden og Leverandøren forpligtet til at opfylde deres respektive forpligtelser under denne Kontrakt. Hverken det af Kunden eller Leverandøren angivne modenhedsniveau kan medføre, at den pågældende Part efterfølgende kan påberåbe sig en besvarelse i bilag 14 som en begrundelse for manglende opfyldelse.

12. PRISER

12.1 Generelt

Alle priser er i danske kroner.

I priserne er inkluderet told og øvrige afgifter bortset fra moms. Ved ændring af danske afgifter skal priserne reguleres med den økonomiske nettokonsekvens heraf, således at Leverandøren stilles uændret.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Priserne er faste, med mindre andet er angivet.

I priserne er inkluderet forsikring indtil overtagelsesdagen for udstyr dog kun indtil installationsdagen. I priserne er inkluderet transport, fortæring og ophold for Leverandørens ansatte, medmindre andet er anført i bilag 5.

12.2 Maksimalpris

Leverandørens vederlag er i Bilag 3 angivet som en pris beregnet pr. forbrugt time eller anden enhedspris kombineret med en Maksimalpris for alt arbejde og alle Leverancer frem til og med bestået overtagelsesprøve samt rettelse af Fejl i garantiperioden.

Maksimalprisen består af følgende elementer:

- (a) En fast pris for de leverancer, hvor prissætningen af disse er uafhængig af omfanget af Leverandørens ydelser, eksempelvis udstyr og standardprogrammel, idet bilag 3 angiver en tilhørende betalingsplan.
- (b) En forventet pris på de dele af Leverancen, som skal udføres efter medgået tid, hvilket vil sige alt Leverandørens arbejde i tilknytning til Projektet, medmindre andet fremgår af bilag 5. Denne pris er Leverandørens mest realistiske vurdering på tidspunktet for Kontraktens indgåelse. Prisen er baseret på Leverandørens forventninger i relation til det antal timer, som skal medgå til udførelsen, sammensætningen af Leverandørens projektteam, jf. bilag 11, og de aftalte timepriser, jf. bilag 5.
- (c) Et usikkerhedstillæg, som er et procentvist tillæg til de forventede priser, jf. punkt b, fastsat ved Kontraktens indgåelse med udgangspunkt i indholdet i Risikologgen.

Maksimalprisen består således af et fastpriselement (punkt a), et samlet estimat over Leverandørens timebaserede vederlag (punkt b) og et usikkerhedstillæg (punkt c). Maksimalprisen må ikke overskrides. Leverandøren skal styre sit ressourceforbrug således, at Leverancebeskrivelsen opfyldes, uden at maksimalprisen overskrides.

Maksimalprisen omfatter ikke vederlag for vedligeholdelse og support, jf. pkt. 13, og løbende betalinger for anvendelse af Programmel, jf. pkt. 11.4. En specifikation af Maksimalprisen er anført i bilag 3.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

12.2.1 Supplerende grænse(r)

I bilag 3 kan eventuelt være anført en afregningsmodel, hvor der aftales en eller flere supplerende grænser for vederlag til Leverandøren, der ligger på et lavere niveau end det aftalte maksimale vederlag. Overskrides en sådan grænse, bortfalder Leverandørens vederlag ikke helt for yderligere leverede ydelser, men vederlaget for yderligere ydelser reduceres med en i bilag 3 anført procentsats. Den pågældende sats gælder, indtil næste grænse eller Maksimalpris nås, som nærmere beskrevet i bilag 3.

12.3 Særligt om timebaserede vederlag

For ydelser, der vederlægges på grundlag af medgået tidsforbrug, har Leverandøren i bilag 5 estimeret sit vederlag pr. måned i Projektets løbetid og for de enkelte Etaper med angivelse af forventet ressourceindsats for de allokerede medarbejdere for de pågældende måneder henholdsvis Etaper.

Det er Leverandørens ansvar til stadighed at give Kunden et retvisende og fyldestgørende billede af projektets økonomi baseret på Projektets status.

Leverandøren skal senest hver den 5. i en måned sende Kunden en detaljeret opgørelse af tidsforbruget i den forgangne måned, jf. pkt. 11.3.1, og om nødvendigt (i) Leverandørens eventuelle forslag til ændret prioritering, (ii) aftalte ændringer eller udvidelser af Projektet og (iii) en opdatering af Risikologgen.

Maksimalprisen må ikke overskrides uden Kundens forudgående godkendelse. Opstår der risiko for, at Maksimalprisen vil blive nået før Projektets færdiggørelse, skal Leverandøren omgående orientere Kunden herom og foreslå relevante tiltag til imødegåelse af denne risiko.

12.3.1 Tidsregistrering

Ved alle ydelser, der kan faktureres efter medgået tidsforbrug, skal Leverandøren for hver medarbejder omhyggeligt og løbende føre et timeregnskab med detaljeret angivelse af, hvad tiden er anvendt til, idet en samlet detaljeret og aktivitetsopdelt specifikation månedligt udleveres til Kunden, jf. pkt. 11.3 med eventuelt understøttende materiale.

Leverandøren skal justere specifikationen for Kundens eventuelle rimelige begrundede indsigelser, inden forbruget faktureres. Leverandøren skal til enhver tid på anfordring give Kunden adgang til yderligere indsigt i den løbende tidsregistrering.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Samme krav til rapportering og adgang til indsigt gælder i forhold til eventuelle udlæg og materialer, som Kunden skal betale efter forbrug.

12.4 Løbende betalinger og øvrige vederlag

Løbende betalinger for anvendelse af programmet og øvrige vederlag betales med de i bilag 3 anførte beløb.

12.5 Optioner

Priser på optioner til levering til eller efter overtagelsesdagen er specificeret i bilag 13.

13. BETALINGSBETINGELSER

Kunden er forpligtet til at betale Leverandørens vederlag under forudsætning af, at Leverandøren på faktureringsdatoen har udført alt, hvad Leverandøren i henhold til tidsplanen i bilag 1 skal have udført på dette tidspunkt.

Vedligeholdelse og løbende licensafgifter skal betales af Kunden som angivet i bilag 4 og/eller 7.

For bestilte ydelser, der ikke fremgår af betalingsplanen, er Kunden forpligtet til at betale for disse efter foretaget levering.

Timebaserede ydelser betales månedsvis bagud. Dog tilbageholdes 5% af betalingerne indtil Overtagelsesdagen. Det således tilbageholdte beløb forfalder til betaling ved overtagelsesprøvens beståen.

Såfremt der ved delleveranceprøven konstateres Fejl, som ikke hindrer godkendelse af delleveranceprøven, tilbageholdes yderligere et beløb svarende til 5% af betalingerne for timebaserede ydelser knyttet til den konkrete Delleverance, indtil Fejlene er afhjulpet, eller listen over Fejl på anden måde er afsluttet ved aftale mellem Parterne.

Kunden er dog tidligst forpligtet til at betale 30 dage efter modtagelse af fyldestgørende faktura.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

14. AFPRØVNING

14.1 Generelt

Som led i den Iterative Metode gennemføres en række interne tests løbende (kontrolpunkter). Disse test er nærmere beskrevet i bilag 11. Herudover sker afprøvning af en Delleverance ved udførelse af en delleveranceprøve, jf. bilag 1 og bilag 8.

Herudover gennemføres en overtagelsesprøve og en driftsprøve for Systemet som helhed. Såfremt dette er aftalt, jf. bilag 8, gennemføres yderligere en driftsprøve for en eller flere Delleverance(r).

Såfremt der leveres udstyr, foretages der tillige en installationsprøve.

Tidspunktet for en prøves gennemførelse fremgår af tidsplanen.

Delleveranceprøve, overtagelsesprøve og driftsprøve skal gennemføres under forhold, der i videst muligt omfang svarer til en normal driftssituation.

Når en prøve er afsluttet, udarbejder Leverandøren straks en rapport over prøveforløbet med angivelse af eventuelle konstaterede Fejl i en liste. For så vidt angår driftsprøve udarbejder Kunden rapporten i forbindelse med driftsprøvens gennemførelse, medmindre Leverandøren skal varetage Driften. I så fald udarbejder Leverandøren rapporten.

En prøve er bestået, når kravene til prøvens resultat er opfyldt. Kunden skal afgive Meddelelse om, hvorvidt prøven kan godkendes. Kan prøven ikke godkendes, skal Kunden senest 10 Arbejdsdage efter prøvens afslutning give Leverandøren Meddelelse om årsagen til den manglende godkendelse. Såfremt Kunden ikke afgiver Meddelelse om godkendelsen inden fristen, kan Leverandøren afgive Meddelelse om, at prøven anses for godkendt, medmindre Kunden inden 10 Arbejdsdage afgiver Meddelelse om afvisning af prøven.

Såfremt Kunden udsteder godkendelse af en prøve, uanset at der består Fejl, som Parterne er opmærksomme på, skal disse anføres i listen. Manglende optagelse i denne liste indebærer intet afkald fra Kundens side på at kræve en Fejl afhjulpnet. Dette gælder dog ikke, såfremt Kunden ved udstedelse af godkendelse er gjort udtrykkeligt opmærksom på Fejlen eller fravigelsen i øvrigt, og Parterne samtidig har ændret Leverancebeskrivelse og øvrige bilag, således at disse stemmer overens med de ændringer, som den manglende fejlfhjælpning er udtryk for.

Det påhviler Leverandøren at rette sådanne Fejl, som Parterne var opmærksomme på, men som ikke

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

har hindret godkendelse af prøven. Er der ikke aftalt en tidsplan herfor i forbindelse med godkendelse af prøven, rettes Fejl i overensstemmelse med de i vedligeholdelsesordningen fastsatte tidsfrister. Leverandøren skal i fornødent omfang over for Kunden dokumentere, at afhjælpning er sket.

Såfremt en prøve ikke består, er Leverandøren berettiget til at gentage denne prøve, indtil Kunden måtte hæve Kontrakten helt eller delvist efter bestemmelserne herom. Gentagelse af prøven skal ske med et varsel på mindst fem Arbejdsdage. Leverandøren er når som helst i forløbet berettiget til at standse en prøve, såfremt godkendelseskriterierne for en prøve ikke er opfyldt, således at alle ressourcer kan anvendes på at rette Fejlen. Ved en sådan standsning betragtes prøven som ikke bestået, og Kunden har ret til at kræve hele prøven gentaget. Leverandøren skal godtgøre Kundens rimelige og sædvanlige eksterne meromkostninger ved prøvens gentagelse/udskydelse.

14.2 Delleveranceprøve(r)

Formålet med Delleveranceprøven er primært at konstatere, om den aftalte funktionalitet og dokumentation i den pågældende Delleverance opfylder Kontraktens krav. Såfremt dette er angivet i bilag 8, kan Delleveranceprøven tillige omfatte test af visse servicemål i tillæg til den test, der finder sted som led i driftsprøven, samt eventuelt andre forhold. Delleveranceprøven gennemføres af Leverandøren med Kundens aktive deltagelse.

Delleveranceprøven gennemføres for hver Delleverance, som anført i bilag 8. Delleveranceprøven omfatter den pågældende Delleverance samt integration med eventuelle tidligere Delleverancer. Der foretages som udgangspunkt ikke test af funktionalitet m.v., som er godkendt i en tidligere delleveranceprøve, medmindre dette er angivet i bilag 8, eller Kunden kan påvise en særlig anledning hertil.

Delleveranceprøvens procedurer, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i bilag 8.

Såfremt Kunden godkender en delleveranceprøve på trods af Fejl, skal disse anføres i en liste. Såfremt Fejlene ikke er afhjulpet på tidspunktet for den følgende delleveranceprøve, anses de tillige som Fejl ved denne prøve, medmindre Parterne har aftalt en anden plan for afhjælpning af Fejlene. Såfremt Fejlene ikke er afhjulpet på tidspunktet for overtagelsesprøven, anses de tillige som Fejl ved denne prøve.

Såfremt en delleveranceprøve ikke består i overensstemmelse med tidsplanen, og dette ikke skyldes Kundens forhold, har Kunden ret til at tage Delleverancen eller dele heraf i brug. Dette gælder dog

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

kun, såfremt Kunden havde ret til Ibrugtagning ved godkendelse af delleveranceprøven. Kunden er i så fald forpligtet til at erlægge en rimelig del af den betaling, der er knyttet til leveringen af den pågældende Delleverance. Kundens brug kan alene ske, såfremt dette ikke medfører væsentlig ulempe for Leverandørens færdiggørelse af Leverancen og gennemførelse af den aftalte delleveranceprøve, medmindre Kunden kan godtgøre, at Ibrugtagning er nødvendig for at imødegå væsentlige tab.

14.3 Overtagelsesprøve

Formålet med overtagelsesprøven er primært at konstatere, om den aftalte funktionalitet er til stede. Overtagelsesprøven gennemføres af Leverandøren med Kundens aktive deltagelse.

Overtagelsesprøvens procedure, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i bilag 8.

Såfremt Kunden godkender overtagelsesprøven med konstaterede mangler, skal disse anføres i en mangelliste. Kunden er først forpligtet til at godkende driftsprøven, når sådanne mangler i det væsentligste er afhjulpet.

14.3.1 Ibrugtagning før godkendt Delleveranceprøve

Såfremt Kunden før delleveranceprøven tager hele eller dele af Delleverancen i brug for at løse Kundens forretningsopgaver, har Leverandøren ret til skriftligt at anmode Kunden om at ophøre med denne brug. Såfremt Kunden ikke efterkommer anmodningen inden 20 Arbejdsdage, anses de ibrugtagne dele af Systemet for overtaget af Kunden.

Såfremt delleveranceprøven ikke kan bestås i overensstemmelse med tidsplanen i bilag 1 grundet Leverandørens forhold, kan Kunden vælge at ibrugtage hele eller dele af Delleverancen fra den oprindeligt aftalte overtagelsesdag herfor. Kunden er i så fald forpligtet til at erlægge en rimelig del af betalingen, der er knyttet til leveringen af den pågældende Delleverance. Kundens ibrugtagning kan alene ske, såfremt dette ikke medfører hindringer for Leverandørens færdiggørelse af Delleverancen og af den aftalte delleveranceprøve.

Såfremt der ikke skal ske levering i Delleverancer, gælder ovenstående tilsvarende for Ibrugtagning før den samlede overtagelsesprøve.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen skal Leverandøren yde vedligeholdelse og support på Delleverancen som angivet i bilag 7. Kunden betaler vederlag for vedligeholdelse og support forud for Overtagelsesdagen som anført i bilag 7.

14.4 Driftsprøve

Formålet med driftsprøven er at konstatere, hvorvidt Systemet overholder de opstillede servicemål, jf. bilag 10. Driftsprøven gennemføres af Kunden med bistand fra Leverandøren i det i bilag 8 beskrevne omfang.

Driftsprøven skal af Kunden påbegyndes senest 20 Arbejdsdage efter overtagelsesdagen, ellers bortfalder driftsprøven.

Driftsprøvens procedure, indhold og godkendelseskriterier samt afslutningsfrist er fastsat i bilag 8.

Driftsprøven løber, indtil godkendelseskriterierne er opfyldt, eller indtil Kunden måtte hæve Kontrakten efter bestemmelserne herom.

15. VEDLIGEHOLDELSE

Leverandøren påtager sig fra overtagelsesdagen at forestå vedligeholdelse af alle dele af Systemet med de undtagelser, der er specificeret i bilag 7. Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen skal Leverandøren dog yde vedligeholdelse og support på Delleverancen som angivet i bilag 7.

Kunden betaler vederlag for vedligeholdelse og support forud for Overtagelsesdagen som anført i bilag 7.

Det nærmere omfang af vedligeholdelsen og dennes udførelse er specificeret i bilag 7.

Leverandøren kan med et skriftligt varsel på 12 måneder til den første i en måned opsige vedligeholdelsesordningen, dog tidligst til udløb 4 år efter overtagelsesdagen.

Dog kan Leverandøren opsige vedligeholdelse af programmel, såfremt producenten heraf ophører med at udbyde vedligeholdelsen i Danmark. Sådant opsigelse skal ske med mindst 3 måneders varsel og har tidligst virkning fra det tidspunkt, hvor producenten ophører med vedligeholdelse.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Kunden kan med et skriftligt varsel på 6 måneder til den første i en måned opsige vedligeholdelsesordningen, dog tidligst til udløb 1 år efter overtagelsesdagen, med mindre andet udtrykkeligt er angivet i bilag 7.

Opsigelse kan begrænses til en eller flere af de i bilag 7 indeholdte vedligeholdelsesordninger.

16. SERVICEMÅL OG INCITAMENTER

16.1 Servicemål

I bilag 10 er beskrevet de servicemål, der skal opfyldes.

Disse servicemål skal være opfyldt fra Overtagelsesdagen, med mindre andet fremgår af bilag 10.

Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen, skal Leverandøren opfylde servicemålene angivet i bilag 10. Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen, er det en forudsætning for Leverandørens garantier vedrørende servicemål, at Kunden har tegnet vedligeholdelse for Delleverancen i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag 10.

16.2 Incitament

Såfremt der er aftalt et incitamentsprogram for Leverandøren, vil dette være beskrevet i bilag 10.

17. GARANTI

17.1 Generel garanti

Leverandøren garanterer, at de i bilag 4 og 5 specificerede leverancer opfylder alle de i nærværende Kontrakt stillede krav.

Såfremt de specificerede leverancer ikke er tilstrækkelige, påhviler det Leverandøren uden yderligere vederlag og indenfor de i nærværende Kontrakt fastsatte tidsfrister, jf. bilag 1, at levere sådant andet eller yderligere udstyr, programmel, dokumentation og andre ydelser, som er nødvendigt for at opfylde Kontrakten.

Leverandøren garanterer, at leverede ydelser i garantiperioden opfylder nærværende kontrakts krav.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Leverandøren garanterer, at leveret udstyr, programmel og dokumentation, der er omfattet af vedligeholdelse, i vedligeholdelsesperioden opfylder nærværende kontrakts krav.

17.2 Hæftelse for underleverandører

Leverandøren hæfter for sine underleverandørers ydelser efter nærværende Kontrakt på ganske samme måde som for sine egne ydelser.

17.3 Garanterede servicemål

Leverandøren garanterer, at de i bilag 10 beskrevne servicemål opretholdes.

I det omfang servicemålenes opretholdelse er betinget af, at vedligeholdelsesaftale er i kraft, er dette angivet i bilag 10.

17.4 Garantiperiode

Garantiperioden for en Delleverance er på et år, der løber fra godkendelse af delleveranceprøven for den pågældende Delleverance. Garantierne vedrørende tredjemands rettigheder (punkt 24) og overholdelse af regler (punkt 22) gælder uden tidsbegrænsning.

Såfremt det under den samlede overtagelsesprøve konstateres, at den aftalte integration til tidligere Delleverancer ikke er opfyldt, vil Kunden dog fortsat kunne påberåbe sig de i denne Kontrakt indeholdte misligholdelsesbeføjelser i forhold til de berørte Delleverancer, uanset at garantiperioden måtte være udløbet for en eller flere tidligere Delleverancer. Dette gælder dog ikke for eventuelt udstyr, der altid blot vil være undergivet en garantiperiode på et år regnet fra Ibrugtagning.

Det er en forudsætning for de garanterede servicemål, at Kunden har tegnet vedligeholdelse for Delleverancen i overensstemmelse med bilag 7.

Nye enheder, der under garantien leveres til udskiftning af fejlbehæftede enheder samt anden afhjælpning af Fejl, er undergivet garanti indtil udløbet af den oprindelige garantiperiode, dog mindst i 3 måneder regnet fra tidspunktet for udskiftningen eller afhjælpningen.

Vedligeholdelse og andre løbende ydelser er undergivet garanti. Eventuelle krav vedrørende disse ydelser skal fremsættes inden et år fra levering af de pågældende ydelser.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

18. LEVERANDØRENS MISLIGHOLDELSE

18.1 Forsinkelse

18.1.1 Underretningspligt

Det påhviler Leverandøren at give en begrundet Meddelelse til Kunden straks, når Leverandøren må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse eller for, at Kontrakten ikke i øvrigt bliver rigtigt opfyldt.

18.1.2 Reduceret timesats ved forsinkelse og gentest

Såfremt en af de i bilag 1 anførte frister for en delovertagelsesprøve for en Delleverance overskrides som følge af Leverandørens forhold, foretages en reduktion på 25% af de aftalte timepriser for arbejde relateret til den pågældende Delleverance, der udføres efter tidsfristens overskridelse, og indtil delleveranceprøven er bestået.

I tilfælde af gentest som følge af en tests manglende beståen, gælder det tilsvarende, at Leverandørens timepris for arbejdet forbundet med gentesten reduceres med 25%.

Kunden skal uden ugrundet ophold skriftligt give Leverandøren skriftlig meddelelse, såfremt Kunden vil påberåbe sig sin ret til at kræve Leverandørens vederlag reduceret i henhold til ovenstående afsnit. Reduktionen træder i givet fald i kraft fra Leverandørens modtagelse af en sådan meddelelse.

18.1.3 Håndtering af tvister om Kundens krav på reduceret timesats

Såfremt Leverandøren vil anfægte Kundens ret til vederlagsreduktion i henhold til ovenstående, skal Leverandøren give Kunden skriftlig meddelelse herom senest 10 Arbejdsdage efter modtagelsen af Kundens meddelelse. Leverandøren er ikke berettiget til at standse sit arbejde i en sådan situation, men begge Parter kan kræve tvisten løst i henhold til pkt. 30.1.

Så længe tvisten består, skal Leverandørens vederlag for arbejde omfattet af ovenstående afsnit reduceres med 25%. Får Leverandøren helt eller delvist medhold i sit krav på fuldt vederlag, kan Leverandøren efterfakturere det resterende vederlag med tillæg af renter, dog inden for rammerne af Maksimalprisen.

18.1.4 Kundens beføjelser i øvrigt

Ud over pkt. 16.1.2 gælder dansk rets almindelige regler om beføjelser i anledning af forsinket eller udeblevet levering, jf. dog pkt. 17.2.4 og 19 og 20.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

18.2 Mangler

En mangel ved det leverede foreligger, såfremt det ikke opfylder de af Leverandøren givne garantier, eller det i øvrigt ikke er eller fungerer, som Kunden med føje kunne forvente på grundlag af indholdet af nærværende Kontrakt.

18.2.1 Afhjælpning

For de dele af Systemet, der er omfattet af vedligeholdelsesordningen, påhviler det Leverandøren at afhjælpe mangler som led i denne ordning i overensstemmelse med pkt. 14 samt bilag 7. I det omfang denne afhjælpningsforpligtelse er differentieret mellem Leverandørens egne ydelser og Leverandørens underleverandørers ydelser, fremgår dette af bilag 7.

For de øvrige dele af Systemet gælder, at Leverandøren skal sørge for afhjælpning af mangler, såfremt det er nødvendigt for, at driftsprøven kan bestås, eller såfremt der reklameres over en mangel inden for garantiperioden.

For arbejde med afhjælpning af mangler i garantiperioden og andre garantiarbejder, som ikke er omfattet af en eventuel vedligeholdelsesaftale, er Leverandøren berettiget til at fakturere Kunden dette arbejde i henhold til de aftalte timesatser med fradrag af 25%.

Såfremt der i bilag 3 er fastsat et særskilt maksimum for Leverandørens vederlag for udbedring af mangler og andre garantiarbejder i garantiperioden, udgør dette beløb i givet fald Leverandørens maksimale krav på vederlag herfor.

Ved uenighed om, hvorvidt der er tale om arbejde, som Leverandøren alene er berettiget til reduceret vederlag for i henhold til ovenstående afsnit, finder pkt. 30.1 tilsvarende anvendelse.

18.2.2 Reduktion af vederlag for vedligeholdelse

Såfremt servicemålene beskrevet i bilag 10 ikke overholdes, sanktioneres dette med en reduktion i vederlag for vedligeholdelse, alt i overensstemmelse med det i bilag 10 beskrevne. Reduktionen udelukker forholdsmæssigt afslag i vederlaget for vedligeholdelse. Såfremt samme forhold medfører såvel reduktion i vederlag for vedligeholdelse som dagbod for forsinket afslutning af driftsprøven, skal Kunden alene godskrives det største af disse to beløb.

18.2.3 Forholdsmæssigt afslag

Dansk rets almindelige regler om forholdsmæssigt afslag finder anvendelse.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

18.2.4 Ophævelse

Kunden kan ophæve Kontrakten helt eller delvist, såfremt der foreligger væsentlig misligholdelse. For ophævelse på grund af mangler er det en betingelse, at manglerne ikke inden for rimelig tid er afhjulpet.

Leverandørens misligholdelse af vedligeholdelsesforpligtelserne kan ikke begrunde en ophævelse af kontraktens øvrige ydelser.

Kunden kan alene hæve Kontrakten helt eller delvist med virkning for fremtidige ydelser (ex nunc).

Ved Kundens ophævelse beholder Kunden de dele af Leverancen, som er leveret eller udført på ophævelsestidspunktet samt eventuelle rettigheder knyttet til denne del, ligesom Kunden ikke kan kræve tilbagebetaling af erlagt vederlag for sådanne Leverancer.

For den del af Systemet, der omfattes af ophævelsen, bortfalder aftale om vedligeholdelse, hvorimod Leverandøren fortsat er forpligtet til at vedligeholde de dele af Systemet, som ikke er omfattet af ophævelsen, på hidtidige vilkår, dog således at Leverandørens vederlag reduceres forholdsmæssigt. Leverandøren kan dog kræve vedligeholdelsesvederlag, servicemål og øvrige betingelser for den resterende del af Leverancen reguleret i det omfang, at dette er rimeligt begrundet.

19. KUNDENS FORHOLD

Såfremt Kunden misligholder sine betalingsforpligtelser i henhold til Kontrakten, er Leverandøren berettiget til rente i overensstemmelse med rentelovens regler.

Leverandøren er endvidere berettiget til at ophæve Kontrakten, såfremt Leverandøren overfor Kunden skriftligt har afgivet påkrav om, dels at Kunden på nærmere specificeret måde har misligholdt sine betalingsforpligtelser vedrørende de pågældende ydelser, dels at manglende betaling inden 40 Arbejdsdage vil medføre, at Kontrakten ophæves for så vidt angår disse ydelser, og såfremt Kunden ikke har opfyldt sine betalingsforpligtelser inden fristens udløb.

Såfremt en eller flere tidsfrister i tidsplanen overskrides som følge af Kundens forhold, reduceres Kundens udskyldelsesadgang tilsvarende.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Såfremt Kunden ikke yder den i bilag 6 beskrevne medvirken til Projektet, og dette medfører forsinkelse af en eller flere tidsfrister i tidsplanen, jf. bilag 1, skal Leverandøren have ret til en saglig begrundet udskydelse af sine tidsfrister samt renter af eventuelle udskudte betalinger.

Kunden godtgør løbende Leverandørens dokumenterede meromkostninger forårsaget af Kundens manglende medvirken.

20. ERSTATNING

Parterne er erstatningspligtige efter dansk rets almindelige regler. For forhold, der udløser betaling af bod, kan erstatning kun kræves i det omfang, Kunden dokumenterer et tab ud over bodsbeløbet. Erstatning og eventuelt bodsbeløb tilsammen er dog under alle omstændigheder begrænset til Maksimalprisen. Såfremt en uvildig sagkyndig ved audit, jf. pkt. 29, har truffet afgørelse om, at en Parts manglende opfyldelse af kravene til modenhed, jf. pkt. 10, har en betydende indvirkning på Partens væsentlige misligholdelse af Kontrakten, forhøjes maksimum for den samlede erstatning og bod med 25%.

Parterne er ikke i noget tilfælde ansvarlig for driftstab, følgeskader eller andet indirekte tab. Tab af data anses for indirekte tab.

Foranstående begrænsninger gælder kun, såfremt tabet ikke kan henføres til grov uagtsomhed eller forsætlige forhold hos den skadevoldende part.

Leverandørens produktansvar følger dansk rets almindelige regler. Leverandøren er endvidere forpligtet til at opretholde produktansvarsforsikring i 5 år efter overtagelsesdagen. Produktansvaret for tingsskade er beløbsmæssigt begrænset til kr. 5 millioner pr. skadestilfælde.

For de dele af Systemet, for hvilke der er tegnet vedligeholdelsesaftale, opretholdes produktansvarsforsikringen i hele vedligeholdelsesperioden.

21. FORCE MAJEURE

Hverken Leverandøren eller Kunden skal i henhold til nærværende Kontrakt anses for ansvarlig over for den anden part for så vidt angår forhold, der ligger udenfor partens kontrol, og som parten ikke ved kontraktens underskrift burde have taget i betragtning (herunder strejker) og ej heller burde have undgået eller overvundet. Forhold hos en underleverandør anses kun for force majeure, såfremt

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

der for underleverandøren foreligger en hindring, der omfattes af l. punktum, og som Leverandøren ikke burde have undgået eller overvundet.

Force majeure ved forsinkelse kan højst gøres gældende med det antal Arbejdsdage, som force majeure situationen varer. Såfremt en tidsfrist for Leverandøren udskydes på grund af force majeure, udskydes de betalinger, der knytter sig dertil tilsvarende.

Force majeure kan kun påberåbes, såfremt den pågældende part har givet skriftlig meddelelse herom til den anden part senest 5 Arbejdsdage efter, at force majeure er indtrådt.

Den part, der ikke er ramt af force majeure situationen, er berettiget til at annullere Kontrakten, såfremt den aftalte overtagesdag overskrides med 60 Arbejdsdage som følge af force majeure. I tilfælde af sådan annullation tilbageleverer begge parter snarest muligt, hvad de har modtaget fra den anden part, og der består derefter ingen yderligere krav mellem parterne.

22. ÆNDRINGER UDEN LEVERANDØRENS SAMTYKKE

Såfremt Kunden uden Leverandørens samtykke udfører ændringer i Systemet eller foretager ændringer i it-miljøet i strid med kravene i bilag 4, og dette øver betydende indflydelse på Systemets rette funktioner, er Leverandøren berettiget til for fremtiden at kræve sig fritaget for enhver forpligtelse i relation til det leverede, herunder afhjælpning af mangler og udførelse af vedligeholdelse, i den udstrækning det er rimeligt begrundet. Genskaber Kunden den oprindelige situation, genopstår Leverandørens forpligtelser.

Leverandøren er berettiget til at kontrollere, at den oprindelige situation er genskabt samt til at kræve rimelig betaling herfor opgjort efter medgået tid.

Leverandøren giver på forhånd samtykke til, at Kunden og/eller dennes driftsoperatør udfører sædvanlig vedligeholdelse og drift, forudsat der ikke herved foretages indgreb i strid med bilag 7 og bilag 9.

23. PRÆCEPTIVE REGLER

Leverandøren indestår for, at leverede ydelser opfylder relevante præceptive regler, således som disse foreligger ved nærværende Kontrakts indgåelse.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Specifikke præceptive regler for Kunden og for Kundens branche skal dog ikke opfyldes, med mindre disse regler er beskrevet i bilag 2, eller med mindre der leveres en brancheløsning.

24. RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL OG DOKUMENTATION

Kunden erhverver alene en brugsret til det leverede programmel og dokumentation. Dette gælder såvel standardprodukter som tilretninger, specialudviklinger og lignende. Brugsretten er tidsubegrænset, med mindre andet udtrykkeligt er angivet i bilag 4. Brugsretten medfører også en ret til at videreudvikle og ændre, medmindre andet er angivet i bilag 9.

Kunden er uberettiget til at kopiere programmel og dokumentation i videre omfang end nødvendigt for Systemets drift og sikkerhed. Kunden kan overlade driften af Systemet til tredjemand.

Det nærmere indhold af brugsretten til programmel og dokumentation er i øvrigt beskrevet i bilag 9. Bilag 9 kan dog ikke medføre, at Behovsopførelsen ikke opfyldes.

Formålet med bilag 9 er alene, at der herigennem foretages en fastlæggelse af brugsrettens nærmere indhold, herunder begrænsninger i retten til at overdrage brugsretten. Såfremt bilag 9 herudover indeholder andre bestemmelser, f.eks. vedrørende løbetid, installation, misligholdelse, vedligeholdelse, garanti, ansvar m.v., er parterne enige om, at der i alle forhold mellem Leverandøren og Kunden skal bortses fra disse bestemmelser.

Endvidere gælder, at såfremt Kunden som følge af krav fra underleverandører skal underskrive licensbetingelser direkte overfor disse, skal der i alle forhold mellem Leverandøren og Kunden ses bort fra disse licensbetingelser i det omfang, bestemmelserne ikke vedrører brugsrettens indhold og omfang. Leverandøren skal således også skadesløsholde Kunden for eventuelle krav fra underleverandører, der støttes på de nævnte licensbetingelser, og som ikke påhviler Kunden efter nærværende Kontrakt.

Kunden får tilsvarende brugsret til enhver ændring, herunder opdatering, af programmel og dokumentation, der leveres under nærværende Kontrakt, f.eks. som led i vedligeholdelsesordningen.

25. TREDJEMANDS RETTIGHEDER

Leverandøren indestår for, at det leverede ikke krænker andres rettigheder, herunder patenter eller ophavsrettigheder.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

Indeståelsen forudsætter, at Kunden straks giver Leverandøren skriftlig meddelelse, når Kunden bliver opmærksom på eventuelle rettighedskrænkelser, og at Kunden bistår Leverandøren under sagen i fornødent omfang.

26. TAVSHEDSPLIGT

Parterne skal iagttage tavshed i sædvanligt omfang for forhold, som ikke er alment kendte.

Leverandøren må medtage Kunden på sin referenceliste men må derudover ikke bruge Kundens navn i markedsføringsøjemed.

Kunden afgør efter drøftelse med Leverandøren, hvorledes Kontraktens indgåelse offentliggøres.

27. SAMARBEJDSORGANISATION

Med henblik på at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af Kontrakten, etableres der en samarbejdsorganisation som beskrevet i bilag 11. Bilag 11 angiver herunder CV for alle væsentlige projektdeltagere fra Leverandøren.

Ingen af parterne kan frem til driftsprøvens godkendelse uden den anden parts samtykke udskifte sin projektleder, medmindre udskiftningen skyldes projektlederens personlige forhold, herunder ophør af ansættelsesforhold eller lignende omstændigheder. Den nye projektleder skal mindst have samme kvalifikationer samlet set.

28. OVERDRAGELSE

Kunden har ret til at overdrage sine rettigheder og forpligtelser efter Kontrakten til en anden offentlig institution, når de opgaver, som Kunden hidtil har varetaget, overgår til denne anden institution, uanset hvad der måtte fremgå af bilag 9.

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overdrage sine rettigheder og forpligtelser ifølge Kontrakten til tredjemand. Kunden kan ikke nægte sådant samtykke uden saglig grund.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

29. BENYTTELSE AF UNDERLEVERANDØRER

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overlade Kontraktens opfyldelse til underleverandører i videre udstrækning end angivet i Kontrakten. Kunden kan ikke nægte et sådant samtykke uden saglig grund.

30. AUDIT

Kunden har til enhver tid ret til at kontrollere Leverandørens arbejde med henblik på at afdække risici for overskridelse af tidsplan og afdække, om Leverandøren opfylder kravene til løbende kvalitetssikring af arbejdet. I tilknytning hertil kan Kunden anmode Leverandøren om for samtlige aktiviteter, der direkte eller indirekte bidrager til Kontraktens opfyldelse, herunder Kundens medvirken, at udarbejde en detaljeret ressourceplan.

Kundens kontrol kan også omfatte en kontrol af, hvorvidt Leverandøren opfylder det af Leverandøren angivne modenhedsniveau, jf. bilag 14, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af det angivne modenhedsniveau kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

Tilsvarende har Leverandøren til enhver tid ret til at kontrollere, hvorvidt Kundens medvirken sker i henhold til det af Kunden angivne modenhedsniveau, jf. bilag 14, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af det angivne modenhedsniveau kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

Kontrollen gennemføres af en uvildig sagkyndig, der udpeges af Voldgiftsinstituttet. Den uvildige sagkyndige afgørelse er endelig og bindende for begge Parter.

Twister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige.

Kontrol skal ske med 10 Arbejdsdages skriftligt varsel og maksimalt to gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes af den rekvirerende Part.

Såfremt Leverandøren har overskredet fristen for en delleveranceprøve, overtagelsesprøven, driftsprøven eller anden aftalt bodsfrist, eller Leverandøren erkender at ville komme til at overskride en sådan frist, kan der gennemføres kontrol hos Leverandøren ud over det anførte maksimale antal gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes i dette tilfælde af Leverandøren. Tilsvarende gælder, såfremt der foreligger en Fejl i det leverede, som ville være hindrende for en

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

overtagelse.

Såfremt Kunden ikke yder den medvirken, der er angivet i Kontrakten, eller Kunden erkender, at denne medvirken ikke vil blive ydet, kan der gennemføres kontrol hos Kunden ud over det ovenfor anførte maksimale antal gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes i dette tilfælde af Kunden.

Hver Part er forpligtet til i rimeligt omfang og uden særskilt vederlag at yde den bistand, der er nødvendig til gennemførelse af kontrollen.

Kontrollen indebærer ingen begrænsning i Leverandørens ansvar for at opfylde kravene i Kontrakten. Såfremt kontrollen giver anledning til ændringer i Kontrakten, gennemføres disse i overensstemmelse med Kontrakten.

Audit skal så vidt muligt tilrettelægges, så den er til mindst mulig gene for Leverancens udførelse.

31. TVISTIGHEDER

Nærværende Kontrakt er undergivet dansk ret.

31.1 Uenighed om kategorisering af en Fejl, reducerede timepriser eller opfyldelse af servicemål m.v.

Såfremt der er uenighed om kategorisering af en Fejl, jf. bilag 7, reducerede timepriser, jf. pkt. 17, eller hvorvidt kravene til servicemål er opfyldt i en bestemt periode, jf. bilag 10, kan hver af Parterne henvise spørgsmålet til Kundens og Leverandørens projektleder, der da sammen afgør det. Kan der ikke opnås enighed mellem Parternes projektledere, skal forhandlingerne søges løftet op på højt plan i Parternes organisationer. Hvis enighed fortsat ikke opnås, kan hver af Parterne anmode Det Danske Voldgiftsinstitut om at udmelde en uvildig sagkyndig, der afgør spørgsmålet endeligt og bindende for begge Parter.

Twister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige. Den sagkyndige træffer afgørelse om fordelingen af sit honorar på Parterne under hensyntagen til afgørelsens udfald.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

31.2 Øvrige tvister

Såfremt der opstår en uoverensstemmelse mellem Parterne i forbindelse med nærværende Kontrakt, skal Parterne med en positiv, samarbejdende og ansvarlig holdning søge at indlede forhandlinger med henblik på at løse tvisten. Om nødvendigt skal forhandlingerne søges løftet op på højt plan i parternes organisationer. Såfremt der ej heller herved opnås nogen løsning, skal parterne søge at opnå enighed om i fællesskab at udpege en uafhængig og sagkyndig mægler, der kan mægle og komme med ikke-bindende forslag til tvistens løsning.

Når det i andet afsnit beskrevne har været forsøgt, er hver af parterne berettiget til at kræve uoverensstemmelsen afgjort endeligt ved voldgift.

Voldgiftsretten sammensættes af 3 medlemmer, der udpeges af præsidenten for den landsret i hvis kreds, Kundens hovedkontor er beliggende. Formanden skal opfylde betingelserne for at være dommer. Parterne kan afgive indstilling om de to andre, der udpeges, med passende hensyntagen til den særlige sagkundskab, der må anses for ønskelig ved bedømmelsen af den uoverensstemmelse, som er indbragt for voldgiftsretten.

Såfremt der ikke er flertal for et resultat, er formandens stemme afgørende.

Voldgiftsretten fastsætter selv sin procedure. Voldgiftsrettens kendelse, som skal være motiveret, skal afsiges snarest muligt og om muligt inden et halvt år efter voldgiftsrettens nedsættelse.

32. FORBEHOLD

Nærværende Kontrakt er kun bindende for Kunden under forudsætning af, at der opnås fornøden bevillingsmæssig hjemmel. Fornøden bevillingsmæssig hjemmel skal være opnået senest på det i bilag 1 angivne tidspunkt, ellers er Leverandøren fritstillet.

33. FORTOLKNING

Bestemmelser i udbudsmaterialet, i Leverandørens tilbud, i forudgående korrespondance eller lignende, der ikke er gentaget i denne Kontrakt, kan ikke efterfølgende påberåbes som fortolkningsgrundlag.

01i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 01i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01.

34. UNDERSKRIFTER

Sted: Sted:
Dato: Dato:
For Kunden: For Leverandøren:

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

7. 02i

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

02i

Kontrakt

om

iterativt udviklingsprojekt vedrørende levering, [drift] og vedligeholdelse
af et it-system til [...] (baseret på K02)

mellem

...
...
...

(i det følgende kaldet Kunden)

og

...
...
...

(i det følgende kaldet Leverandøren)

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	DEFINITIONER	98
2.	BAGGRUND OG FORMÅL.....	102
3.	LEVERANCENS OMFANG	103
3.1	Leverancebeskrivelsen	103
3.2	Leverandørens leveranceansvar, rådgivningsforpligtelse m.v.	103
3.3	Programmel	103
3.4	Udstyr	104
3.5	Dokumentation	104
3.6	Konvertering	104
3.7	Øvrige ydelser	105
4.	KUNDENS IT-MILJØ.....	105
5.	LEVERANCENS UDFØRELSE	106
5.1	Etaper.....	106
5.1.1	Etape I) - Afklaring	106
5.1.2	Etape II) - Analyse, design, udvikling og implementering	108
5.1.3	Etape III) – Afslutning og godkendelse	109
5.2	Kundens udtrædelsesadgang	109
5.3	Projektsamarbejde og medarbejdere	110
5.4	Modenhed.....	111
5.5	Kundens medvirken	112
5.6	Kvalitetssikring	112
5.7	Rådgivning, projektledelse, styring af ressourceforbrug m.v.	113
5.8	Audit	115
5.9	Sikkerhed	117
5.10	Benyttelse af underleverandører	117
6.	ÆNDRINGER	117
6.1	Generelt	117
6.2	Ændringer til levering som en del af Leverancen.....	118
6.3	Ændringer til levering som en Selvstændig Opgave	118
6.4	Kundens fremsættelse af ændringsanmodning	118
6.5	Leverandørens fremsættelse af ændringsanmodning	120
6.6	Ændringslog.....	120
6.7	Ændringer uden Leverandørens samtykke	120
7.	LEVERING.....	121

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

7.1	Leveringssted.....	121
7.2	Overordnet tidsplan og detailtidsplan.....	121
7.3	Udskydelse.....	122
7.4	Faseopdeling.....	123
8.	AFPRØVNING.....	123
8.1	Generelt.....	123
8.2	Installationsprøve.....	124
8.3	Delleveranceprøve.....	125
8.4	Overtagelsesprøve.....	125
8.5	Driftsprøve.....	126
9.	IBRUGTAGNING.....	127
10.	OVERTAGELSE.....	127
11.	VEDLIGEHOLDELSE OG SUPPORT.....	128
11.1	Generelt.....	128
11.2	Vedligeholdelsesordningens tidsfrister.....	128
11.3	Udførelse.....	129
12.	DRIFT.....	130
13.	SERVICEMÅL.....	130
13.1	Generelt.....	130
13.2	Manglende opfyldelse af servicemål.....	131
14.	PRISER.....	131
14.1	Generelt.....	131
14.2	Maksimalpris.....	131
14.3	Særligt om timebaserede vederlag.....	133
14.4	Vedligeholdelse og support.....	133
14.5	Drift.....	134
14.6	Løbende betalinger og øvrige vederlag.....	135
15.	INCITAMENTER.....	135
16.	BETALINGSBETINGELSER.....	135
17.	GARANTI.....	136
17.1	Generel garanti.....	136
17.2	Kundens medvirken.....	136
17.3	Ændringsmuligheder.....	137
17.4	Tredjemands udførelse af vedligeholdelse og ændringer.....	137
17.5	Hæftelse for underleverandører.....	138
17.6	Garanterede servicemål.....	139
17.7	Tredjemands rettigheder.....	139

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

17.8	Overholdelse af regler	139
17.9	Garantiperiode	140
18.	LEVERANDØRENS MISLIGHOLDELSE	140
18.1	Forsinkelse	140
18.2	Mangler	141
19.	KUNDENS MISLIGHOLDELSE	143
20.	KUNDENS OPHÆVELSE	144
20.1	Betingelser for ophævelse	144
20.2	Ophævelse	144
20.3	Ophævelsesgrunde	144
20.4	Opgørelse ved ophævelse	145
21.	ERSTATNING OG FORSIKRING	145
22.	FORCE MAJEURE	146
23.	RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL OG DOKUMENTATION	147
23.1	Generelt	147
23.2	Standardprogrammel	148
23.3	Kundespecifikt programmel	148
23.4	Open Source Programmel	150
24.	TAVSHEDSPLIGT	150
25.	OVERDRAGELSE	151
26.	VARIGHED	151
26.1	Vedligeholdelse og support	151
26.2	Drift	152
27.	TVISTIGHEDER	152
27.1	Lovvalg	152
27.2	Uenighed om kategorisering af en Fejl, reducerede timepriser eller opfyldelse af servicemål	152
27.3	Øvrige tvister	152
28.	BEVILLINGSMÆSSIGE FORBEHOLD	154
29.	FORTOLKNING OG KONTRAKTSTYRING	154
29.1	Fortolkning og forrang	154
29.2	Meddelelse	154
29.3	Kontraktstyring ved ændringer	155
30.	UNDERSKRIFTER	155

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

BILAGSFORTEGNELSE

- Bilag 1 : Tidsplan [*Ved Kontraktens indgåelse foreligger alene en hovedtidsplan*]
- Bilag 2 : Kundens it-miljø og krav til udviklingsmiljø
- Bilag 3 : Leverancebeskrivelse
- Bilag 4 : Dokumentation
- Bilag 5 : Vedligeholdelse og support
- Bilag 6 : Servicemål
- Bilag 7 : Drift
- Bilag 8 : Leverandørens modenhed
- Bilag 9 : Ændringshåndtering
- Bilag 10 : Samarbejdsorganisation og beskrivelse af den Iterative Metode
- Bilag 11 : Kundens deltagelse og modenhed.
- Bilag 12 : Vederlag og betalingsplan samt øvrige priser
- Bilag 13 : Incitamentter
- Bilag 14 : Prøver
- Bilag 15 : Licensbetingelser for Standardprogrammel og Open Source Programmel samt krav til deponering

Vi gør opmærksom på, at standarderne ikke er lavet som led i samarbejdet mellem Staten, Kammeradvokaten, Dansk IT og IT-Branchen og ikke kan sammenlignes med K02 og K01 standarderne. ITST indestår således ikke for 02i og 01i standarderne, som alene er udtryk for et privat initiativ.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

1. DEFINITIONER

Arbejdsdag

Mandag til fredag bortset fra helligdage, juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag.

Behovsopgørelse

Kundens overordnede krav til Leverancen, jf. bilag 3.

Brugerdokumentation

Beskrivelse(r) af Leverancens funktioner og anvendelses- og opsætningsmuligheder rettet mod slutbrugere, superbrugere, systemadministratorer og andre brugere, der ikke skal have indsigt i arkitektur eller kode.

Business Case

Beskrivelse af de væsentligste forretningsmæssige mål med Projektet og dets succeskriterier. Business Casen er en del af Behovsopgørelsen.

Delleverance

En eller flere afgrænsede del(e) af Leverancen, jf. bilag 3, for hvilke der gennemføres en delleveranceprøve.

Dokumentation

Enhver udarbejdet beskrivelse relateret til Leverancen, herunder Brugerdokumentation og Systemdokumentation, jf. Bilag 4.

Drift

Eksekvering af Programmet i henhold til bilag 7.

Etaper

Projektets opdeling i følgende hovedfaser ("Etaper"): I) Afklaring, II) Analyse, design, udvikling og implementering og III) Afslutning og godkendelse.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Fase

Periode under Etape II, Analyse, design, udvikling og implementering, for udførelse af en Delleverance, der afsluttes med en delleveranceprøve og eventuelt Ibrugtagning.

Fejl

Der foreligger en Fejl i det leverede, såfremt det ikke opfylder de af Leverandøren givne garantier, eller det i øvrigt ikke leveres i den kvalitet, som Kunden med føje kunne forvente på grundlag af Kontrakten, medmindre der er tale om bagatelagte forhold. Se tillige definitionen af Mangler og Observationer.

God it-skik

En af it-branchen alment accepteret god udførelse inden for et bestemt område.

Ibrugtagning

Den dag, hvor Kunden tager Leverancen eller en del heraf i brug til afvikling af sine forretningsmæssige opgaver.

Installationsdag

Den dag, hvor Leverandøren over for Kunden godtgør, at eventuelt udstyr, der indgår i en Delleverance eller en Leverance, er tilsluttet i funktionsdygtig stand hos Kunden, og hvor licenser til Programmel på det aftalte udstyr er tilgængelige.

Iteration

Et afgrænset forløb under anvendelse af den Iterative Metode. Udførelsen af en Delleverance kan omfatte en eller flere Iterationer.

Iterativ Metode

Den metode for udvikling, der er beskrevet i bilag 10.

Kontrakten

Denne kontrakt med bilag og senere ændringer og tillæg.

Kundespecifikt Programmel

Programmel, der i Bilag 3 rubriceres som programmel, tilpasset, tilrettet eller udviklet specielt til Kunden i forbindelse med Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Leverance

Alt, der i henhold til Kontrakten skal leveres senest på Overtagelsesdagen. Dette kan omfatte Programmell, udstyr, Dokumentation, implementering, Leverandørens rådgivning og projektstyring uddannelse og andre ydelser, der skal leveres senest på Overtagelsesdagen. Drift samt vedligeholdelse og support er ikke en del af Leverancen, selv om den eventuelt udføres forud for Overtagelsesdagen.

Leverancebeskrivelse

Udgøres ved Kontraktens indgåelse af Kundens Behovsopgørelse samt Leverandørens Løsningsbeskrivelse. Detailspecifikationer udarbejdet under Projektet indgår i Leverancebeskrivelsen, når disse er godkendt af Kunden. Leverancebeskrivelsen justeres under Projektet i forhold til resultatet af de enkelte Iterationer, jf. pkt. 3.1.

Løsningsbeskrivelse

Leverandørens overordnede besvarelse af Kundens Behovsopgørelse ved Kontraktens indgåelse. Løsningsbeskrivelsen udgør en del af Leverancebeskrivelsen og vil – som den øvrige del af Leverancebeskrivelsen – løbende undergå ændringer undervejs i Projektet.

Maksimalpris

Leverandørens maksimale pris for udførelsen af Projektet, jf. pkt. 14.

Mangler

Der foreligger en Mangel i det leverede, såfremt det ikke opfylder de af Leverandøren givne garantier, eller det i øvrigt ikke leveres i den kvalitet, som Kunden med føje kunne forvente på grundlag af Kontrakten, medmindre der er tale om bagatelagtige forhold. Se tillige definitionen af Fejl henholdsvis Observationer.

Meddelelse

Skriftlig kommunikation afgivet i overensstemmelse med pkt. 29.2 eller meddelelse givet på styregruppemøde, som fremgår af godkendt referat.

Observationer

Observationer udgøres af Kundens skriftlige tilbagemeldinger til Leverandøren på Kundespecifikt Programmell i forbindelse med afslutningen af hver Iteration (Kontrolpunkt). Observationer indgår i prioriteringen i efterfølgende Iterationer og udgør ikke Mangler.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Offentlig Institution

Ministerier, styrelser, statsvirksomheder, selvstændige offentlige virksomheder (SOV), kommuner, regioner, offentlige forvaltningssubjekter, kommunale virksomheder, råd og nævn samt selvejende institutioner, hvis drift i det væsentlige finansieres med offentlige midler. Statslige aktieselskaber samt aktieselskaber med kommunal deltagelse er ikke omfattet.

Open Source Licens

Licensbetingelser for Open Source Programmel, der bl.a. tillader Kunden at foretage ændringer i Programmel på grundlag af kildekode, der er stillet til rådighed af licensgiveren for Kunden, andre kunder eller offentligheden, hvad enten licensgiveren er Leverandøren eller en tredjepart.

Open Source Programmel

Programmel, der leveres eller stilles til rådighed både i kildekode og i maskinlæsbar form på grundlag af en Open Source Licens.

Option

En ret for Kunden til at købe yderligere bestemte ydelser, som beskrevet i Bilag 3, til de i Kontrakten fastsatte priser og øvrige vilkår. En Option kan bestilles til levering samtidig med og som en del af Leverancen eller som en Selvstændig Opgave.

Overtagelsesdag

Den dag, hvor Leverandøren består overtagelsesprøven, forudsat Kunden efterfølgende skriftligt godkender overtagelsesprøven, eller Kunden tager hele eller dele af Leverancen uberettiget i brug, jf. pkt. 10.

Parterne

Ved Parterne forstås Kunden og Leverandøren og ved Part en af disse.

Programmel

Består af Kundespecifikt Programmel og/eller Standardprogrammel.

Projektet

Det af denne Kontrakt omfattede projekt vedrørende levering af et it-system til [...]

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Releases

En mindre opdatering af Standardprogrammel eller Kundespecifikt Programmel, herunder fejlrettelser. Almindeligvis kendetegnet ved, at identifikationsnummeret for Programmellet ændres med en decimal (f.eks. fra 5.0 til 5.1).

Risikolog

Den i pkt. 3.3.9 omtalte log over Projektets risici, der løbende skal opdateres frem til Overtagelsesdagen.

Selvstændig Opgave

Optioner eller ændringer, som ikke afprøves som en del af Leverancen.

Standardprogrammel

Programmel, der ikke i Bilag 3 er rubriceret som Kundespecifikt Programmel.

Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer

Vedligeholdelses- og udviklingsværktøjer, som er almindeligt tilgængelige på det danske marked på sædvanlige kommercielle vilkår.

Systemdokumentation

Beskrivelse af Leverancen rettet mod driftspersonale, udviklere og andre medarbejdergrupper, der har behov for indsigt i arkitektur og kode med henblik på at kunne ændre parametre, rette, vedligeholde og/eller driftsafvikle Programmellet.

Version

En opdatering, der indeholder væsentligt ændret funktionalitet. Almindeligvis kendetegnet ved, at hovednummeret for versionen ændres (f.eks. fra 5.1 til 6.0).

2. BAGGRUND OG FORMÅL

[Indsæt beskrivelse af baggrund og formål, herunder vigtige forretningsmæssige mål med Projektet m.v.]

Projektet gennemføres som et iterativt projekt under anvendelse af den Iterative metode, jf. bilag 10. Parterne er enige om i hele forløbet at samarbejde med en positiv, professionel og ansvarlig holdning og yde en særdeles betydelig indsats for at opnå det bedst mulige resultat. Parterne skal

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

herunder udvise den fleksibilitet, som må anses for rimelig og sædvanlig ved gennemførelse af et iterativt projekt som det foreliggende.

Parterne skal løbende informere hinanden om ethvert forhold, som skønnes at have betydning for gennemførelse af et hensigtsmæssigt kontraktforløb. Herunder skal de loyalt udveksle information, data og dokumentation i det omfang, der er relevant for Kontraktens opfyldelse.

3. LEVERANCENS OMFANG

3.1 Leverancebeskrivelsen

Kunden har udarbejdet en Behovsopgørelse udformet til brug for et iterativt projektforløb. Hovedvægten i Behovsopgørelsen ligger således i en (i) beskrivelse af Kundens Business Case, (ii) de forretningsgange, Leverancen skal understøtte, samt (iii) overordnet beskrivelse af ønsket funktionalitet. Kravene til Leverancen fremgår herudover af Leverandørens Løsningsbeskrivelse samt de detailspecifikationer, som løbende frembringes under de enkelte Iterationer. Når detailspecifikationerne er godkendt af Kunden, udgør disse en del af Leverancebeskrivelsen sammen med Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen, jf. pkt. 5.3.1.

Leverandøren skal holde Leverancebeskrivelsen løbende ajour med godkendte detailspecifikationer samt foretage de fornødne konsekvensrettelser af Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen, som den enkelte Iteration giver anledning til, og indhente Kundens godkendelse heraf ved Iterationens afslutning. Den gældende udgave af Leverancebeskrivelsen skal til enhver tid være elektronisk tilgængelig for Kunden på et projektsite eller lignende.

Leverandøren skal levere de ydelser, der er beskrevet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3), herunder bestilte Optioner.

3.2 Leverandørens leveranceansvar, rådgivningsforpligtelse m.v.

Leverandøren har det overordnede leveranceansvar, idet Kunden dog er forpligtet til aktivt at tage del i de iterative processer, der beskrives i Kontrakten. Leverandørens projektledelses- og rådgivningsansvar er nærmere beskrevet nedenfor i pkt. 5.10.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

3.3 Programm

Leverandøren skal ved opfyldelse af Kontrakten levere Standardprogramm samt Kundespecifikt Programm som angivet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3).

3.4 Udstyr

Leverandøren skal levere det udstyr, der er angivet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3), eller som i øvrigt er nødvendigt for, at Kontraktens krav opfyldes.

3.5 Dokumentation

Leverandøren skal som led i Projektet sørge for, at Kunden får leveret den Dokumentation, der er nødvendig for at udnytte Leverancen, herunder Systemdokumentation for de i Leverancebeskrivelsen beskrevne tekniske grænseflader i Leverancen. Endvidere skal Leverandøren sørge for, at kunden får leveret den Dokumentation, der er nødvendig for, at tredjemand på rimelige og sædvanlige vilkår kan varetage Drift og udføre vedligeholdelse af Programm og udstyr samt ændring af Kundespecifikt Programm i henhold til Kontraktens øvrige bestemmelser.

Dokumentationen er nærmere specificeret i Bilag 4, herunder angivelse af den Dokumentation Leverandøren skal levere ved overtagelsesprøven, delleveranceprøver eller andre prøver. Dokumentationen for de tekniske grænseflader skal opfylde kravene angivet i Bilag 4. Den del af Dokumentationen, som er relevant i forbindelse med en delleverance, skal betragtes som en del af delleverancen, med mindre andet fremgår af bilag 4. Medmindre andet fremgår af Bilag 4, skal al Dokumentation leveres og godkendes senest på Overtagelsesdagen.

Dokumentationen skal udformes i overensstemmelse med god it-skik og opfylde de i Kontrakten fastsatte krav, herunder i Bilag 4.

Hvis Leverandøren foretager ændringer i Leverancen, herunder som led i vedligeholdelse, skal den leverede Dokumentation samtidig ændres, således at Dokumentationen fortsat opfylder ovennævnte krav. Tilsvarende gælder ved Optioner.

Brugerdokumentation skal foreligge på dansk, og øvrig Dokumentation skal foreligge på dansk eller engelsk, medmindre andet er angivet i Bilag 4. Dokumentationen kan i sædvanligt omfang stilles til rådighed for Kunden som en integreret del af det relevante Programm, eller som online-dokumentation, herunder ved at Leverandøren anviser en web-adresse eller lignende, hvorigennem Kunden kan få adgang til Dokumentationen.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

3.6 Konvertering

Såfremt Leverandøren skal konvertere data eller tilbyder dette som en Option, er kravene hertil nærmere beskrevet i Bilag 3, herunder format, medie m.v. for data, som skal indsættes. I Bilag 3 er tillige angivet fristen for udnyttelse af en eventuel Option.

Konverteringen gennemføres inden for de tidsfrister, der fremgår af tidsplanen (Bilag 1).

Leverandøren skal i forbindelse med indsættelsen af data etablere de nødvendige optællinger, afstemninger m.v. til verificering af, at startdata er korrekte.

Kunden er ansvarlig for kvaliteten og tilstedeværelsen af oprindelige data i aftalt format, jf. Bilag 3, samt for, at dette stilles til rådighed for Leverandøren.

3.7 Øvrige ydelser

Ud over det anførte i pkt. 3.3 – 3.6 skal Leverandøren ved opfyldelse af Kontrakten levere de øvrige ydelser, som er angivet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3).

4. KUNDENS IT-MILJØ

Kundens it-miljø, der har betydning for Leverancen samt vedligeholdelse og eventuel Drift af Leverancen, er beskrevet i Bilag 2.

Bilag 2 indeholder dels Kundens beskrivelse af sit eksisterende it-miljø, herunder licenser, dels Leverandørens angivelse af eventuelle krav til ændringer i Kundens it-miljø som forudsætning for at opfylde kravene i Kontrakten.

Der kan undervejs i Projektet opstå behov for ændringer af disse krav, hvilket Leverandøren i givet fald skal rådgive Kunden om. I sådanne tilfælde skal Leverandøren tillige opdatere bilag 2 og indhente Kundens godkendelse heraf.

Såfremt de i Bilag 3 angivne ændringsmuligheder, herunder ved udnyttelse af Optioner, stiller andre krav til Kundens it-miljø, skal sådanne krav være angivet i Bilag 2.

Såfremt Leverandørens krav er opfyldt, skal Leverancen samt udførelse af vedligeholdelse og eventuel Drift være tilstrækkelig til sammen med Kundens it-miljø og Kundens medvirken, jf. pkt. 5.8, at opfylde kravene i denne Kontrakt. Det er en forudsætning herfor, at der ikke i Kundens it-

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

miljø forekommer fejl eller ikke opfyldte forudsætninger, jf. Bilag 2, der har betydning for Leverandørens opfyldelse af kravene i denne Kontrakt. Såfremt Kundens it-miljø ikke opfylder disse krav, frigøres Leverandøren fra at opfylde krav til Leverancen, vedligeholdelse eller eventuel Drift i det omfang, det er begrundet i Kundens manglende opfyldelse af Leverandørens forudsætninger som angivet i Bilag 2.

Leverandøren skal tilrettelægge de enkelte Iterationer således, at eventuelle problemer med Kundens it-miljø, herunder behov for yderligere opgraderinger, konstateres tidligt i Projektet. Hvis sådanne problemer eventuelt konstateres, skal Leverandøren anbefale Kunden relevante tiltag til afhjælpning, så Projektet så vidt muligt ikke forsinkes, hvis Kunden følger de pågældende anbefalinger.

Kunden må forvente, at Leverandørens vedligeholdelsesforpligtelse efter udløb af garantiperioden forudsætter, at Kunden har et tidssvarende it-miljø. Leverandøren forpligter sig til at angive nye krav og beskrivelser senest samtidig med, at nye Versioner eller Releases tilbydes installeret hos Kunden. Såfremt Parterne ikke kan opnå enighed om behovet for løbende udvikling af it-miljøet, iværksættes proceduren beskrevet i pkt. 27.2.

5. LEVERANCENS UDFØRELSE

5.1 ETAPER

5.1.1 Indledning

Projektet er baseret på den Iterative Metode, der er beskrevet i bilag 10. Projektet afvikles i følgende Etaper:

- (i) Afklaring, jf. pkt. 5.2
- (ii) Analyse, design, udvikling og implementering, jf. pkt. 5.3 og
- (iii) Afslutning og godkendelse, jf. pkt. 5.4.

Der henvises i øvrigt til bilag 1 og bilag 10, der indeholder en nærmere beskrivelse af de enkelte Etaper og den Iterative Metode.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

5.2 Etape I) - Afklaring

5.2.1 Gennemgang af Leverancebeskrivelse m.v.

Kunden har inden Kontraktens indgåelse udarbejdet en Behovsopgørelse. I Behovsopgørelsen har Kunden analyseret og specificeret forretningsmæssige mål, samt identificerede krav og behov, som skal dækkes af Leverancen. Leverandøren har tilsvarende inden kontraktindgåelsen udarbejdet en overordnet Løsningsbeskrivelse baseret på Behovsopgørelsen, og disse to dokumenter udgør ved Kontraktens indgåelse tilsammen Leverancebeskrivelsen. Under Afklaringsetapen gennemgår og tilretter Parterne i fællesskab Leverancebeskrivelsen, jf. nedenfor.

Afklaringsetapen har til formål, at Leverandøren opnår nærmere indsigt i Kundens behov, forretningsgange og it-miljø, og at Kunden opnår nærmere indsigt i Leverandørens løsningsforslag med henblik på at foretage en yderligere konkretisering af særligt Leverancens indhold og formål. Herudover gennemgås og opdateres i nødvendigt omfang den overordnede tidsplan. Endvidere foretager Parterne en detailplanlægning af de første 30 dage i Etape II.

Parterne gennemgår Leverancebeskrivelsen med henblik på at vurdere det nærmere indhold af Kundens behov, og hvorledes behovet opfyldes samt forudsætninger knyttet hertil. Endvidere foretages en vurdering af, om der ved en ændring i Leverancebeskrivelsen kan opnås en mere hensigtsmæssig Leverance under hensyntagen til Kundens behov og Leverandørens muligheder, herunder vurderes eventuel fordeling mellem Delleverancer.

Parterne er gensidigt forpligtet til nærmere at redegøre for indholdet af og forudsætningerne for de af Parten angivne krav/løsninger og aktivt at forholde sig til de af den anden Part angivne krav/løsninger.

I Afklaringsetapen skal hver af Parterne yde en betydelig indsats, herunder deltage i analyser, workshops og demonstrationer m.v. Aktiviteterne er nærmere beskrevet i Bilag 1 og Bilag 3.

5.2.2 Revideret Leverancebeskrivelse

På grundlag af de ovenfor beskrevne aktiviteter skal Leverandøren fremkomme med forslag til ændring af Leverancebeskrivelsen, hvorved Leverancen nærmere beskrives. Herudover skal Leverandøren angive, hvorledes ændringsmulighederne i Bilag 3 vil blive tilgodeset. Leverandøren skal samtidig med forslag til revideret Leverancebeskrivelse fremlægge forslag til ændringer i øvrige af Kontraktens bilag, som forløbet af Afklaringsetapen måtte give anledning til.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Forslag til revideret Leverancebeskrivelse og eventuelle øvrige ændringer til Kontrakten skal godkendes af Kunden senest 10 Arbejdsdage efter modtagelsen af endeligt udkast hertil, forudsat at det heri nærmere er angivet, hvorledes krav og beskrivelser i Kontrakten vil blive opfyldt, og forudsat at Kunden kan acceptere eventuelle konsekvenser for tidsplan, vederlag og andre vilkår i Kontrakten.

Såfremt Kunden ikke kan godkende forslaget til revideret Leverancebeskrivelse, er denne berettiget til at udtræde af Kontrakten, jf. pkt. 5.5.

5.3 Etape II) - Analyse, design, udvikling og implementering

5.3.1 Iterativ udvikling

Parterne skal under denne Etape detailspecificere, udvikle, dokumentere og teste Leverancen i en række Iterationer i henhold til den Iterative Metode beskrevet i bilag 10. I forbindelse hermed skal Leverancebeskrivelsen og om nødvendigt også tidsplanen løbende opdateres, hvilket påhviler Leverandøren. Endvidere skal der til stadighed i Etape II foreligge en detailplan for de kommende 30 dage, som løbende skal opdateres, hvilket det ligeledes påhviler Leverandøren at sørge for.

Hver Iteration afsluttes med et kontrolpunkt i form af en intern test i projektteamet af det, der er udviklet under den pågældende Iteration, jf. beskrivelsen af den Iterative Metode i bilag 10. Et Kontrolpunkt repræsenterer i modsætning til en milepæl ikke nødvendigvis en afslutning eller et opnået resultat men er et beslutningspunkt, som danner grundlag for det videre arbejde.

Leverandøren skal under hver Iteration udarbejde en opdateret plan for efterfølgende Iterationer baseret på tidsplanen og erfaringerne fra de tidligere Iterationer. Arbejdet med efterfølgende Iterationer skal først igangsættes, når Kunden inden en frist som angivet i bilag 10 har godkendt planen.

5.3.2 Faseopdeling

Analyse-, design-, udviklings- og implementeringsetapen er opdelt i en række Faser, der hver skal munde ud i én Delleverance og gennemførelse af en delleveranceprøve, jf. pkt. 8.3 samt eventuelt efterfølgende ibrugtagning. Hver Fase vil typisk omfatte en række Iterationer.

De enkelte Faser er beskrevet i bilag 1 og beskrivelsen af de enkelte Delleverancer fremgår af bilag 3.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Hver Fase afsluttes med en delleveranceprøve, jf. pkt. 8.3.

5.3.3 Etablering af udviklingsmiljø

Bilag 2 beskriver Parternes respektive ansvar ved tilvejebringelsen af udviklingsmiljøet, herunder hvilke dele af miljøet/miljøerne, der skal etableres i tilknytning til de enkelte Faser og hvornår. I bilaget tages der videre stilling til ejerskabet til udviklingsmiljøet ved ophør af samarbejdet, samt om udviklingsmiljøet er omfattet af Leverandørens eventuelle driftsansvar.

Såfremt udviklingsmiljøet skal etableres hos Kunden, er Kunden ansvarlig for, at nødvendige forberedelser i henhold til Leverandørens instruks er udført, og at kravene til teknisk platform og it-miljø i øvrigt er opfyldt inden for de fastsatte frister herfor i den detaljerede tidsplan.

Udviklingsmiljøet må alene anvendes i tilknytning til nærværende Projekt, medmindre andet er aftalt. Dette gælder, uanset om udviklingsmiljøet er placeret hos Kunden eller Leverandøren.

5.4 **Etape III) – Afslutning og godkendelse**

Projektet afsluttes ved samlet overtagelsesprøve og en efterfølgende driftsprøve, jf. pkt. 8.4 og pkt. 8.5.

5.5 **Kundens udtrædelsesadgang**

5.5.1 Udtrædelse i forbindelse med Etape I (Afklaring)

Indtil 20 Arbejdsdage efter Kundens skriftlige afvisning af Leverandørens forslag til revideret Leverancebeskrivelse, jf. pkt. 4.2, dog senest på det i projektplanen (Bilag 1) angivne tidspunkt, har Kunden ret til at udtræde af Kontrakten som helhed. Underretning om udtræden sker ved Meddelelse.

Ved sådan udtræden bortfalder begge Parters forpligtelser til videre opfyldelse af Kontrakten.

Materiale, såsom rapporter, skemaer og diagrammer, samt viden, der er frembragt i Afklaringsetapen frem til udtrædelsestidspunktet, kan Kunden efter betaling af vederlag for udtræden anvende til alternativ opfyldelse af Kundens behov. Retten omfatter dog ikke prototyper eller forretningshemmeligheder, der er relateret til de produkter, der skulle leveres i henhold til Kontrakten.

For udtræden betaler Kunden et vederlag til Leverandøren. Vederlaget er fastsat i Bilag 12.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

5.5.2 Efterfølgende udtræden

Indtil Kundens skriftlige godkendelse af en delleveranceprøve for den pågældende Delleverance, kan Kunden vælge at udtræde af Kontrakten for så vidt angår den konkrete Delleverance og/eller en eller flere fremtidige Delleverancer. Kundens beslutning om at udtræde skal varsles med mindst 20 Arbejdsdage.

Ved sådan udtræden bortfalder begge Parters forpligtelser til videre opfyldelse af Kontrakten i relation til de(n) omfattede Delleverance(r), mens Leverandøren omvendt er forpligtet til at udføre vedligeholdelse, eventuel Drift og eventuelle andre aftalte ydelser, der knytter sig til allerede

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

leverede Delleverancer, medmindre Parterne aftaler andet. Opsigelse af vedligeholdelse og eventuel Drift for sådanne Delleverancer skal ske i henhold til pkt. 26.1 og 26.2, dog at fristerne for opsigelse skal regnes fra godkendelse af delleveranceprøven for den sidste Delleverance eller tidspunktet for Kundens Ibrugtagning heraf.

Ved udtræden betaler Kunden et vederlag til Leverandøren. Vederlaget opgøres som;

- a) Det timebaserede vederlag, som Leverandøren har krav på for den del af Projektet, som allerede er gennemført,
- b) Dokumenterede direkte udlæg og direkte omkostninger i tilknytning til Projektet, som Leverandøren har pådraget sig, inden Leverandørens modtagelse af Kundens Meddelelse om at ville udtræde, og som ikke er dækket af Leverandørens krav på vederlag i henhold til punkt a).

Leverandøren er i forbindelse med opgørelsen af punkt (b) ovenfor forpligtet til at søge at begrænse udgifterne mest muligt.

Ved betaling af dette vederlag, får Kunden rettigheder til Leverancen som aftalt i Kontrakten, således som Leverancen foreligger på udtrædelsestidspunktet.

Kunden kan vælge at meddele Leverandøren, at alle forpligtelser vedrørende opgaver i opsigelsesperioden suspenderes. I så fald vil Leverandøren dog fortsat være berettiget til vederlag for det arbejde, der skulle have været udført i denne periode, dog med fradrag af eventuelle sparede omkostninger.

5.6 Projektsamarbejde og medarbejdere

Med henblik på at sikre en hensigtsmæssig opfyldelse af Kontrakten, etableres der en projektorganisation som beskrevet i Bilag 10. Parterne skal herunder drage omsorg for, at Projektet har den fornødne forankring i Parternes respektive ledelser, således at det til stadighed er muligt at træffe de nødvendige beslutninger undervejs i Projektet med den hastighed, omstændighederne og den Iterative Metode kræver.

Leverandøren er projektleder og har initiativpligten i samarbejdet mellem Parterne, men Kunden forudsættes at have en aktiv rolle i projektstyringen. Leverandøren skal indrette sin projektledelse ud fra de oplysninger om Kundens modenhed, der er angivet i bilag 11.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Parterne har gensidigt en forpligtelse til uden ugrundet ophold og i henhold til de aftalte beslutningsprocesser at påpege eventuelle Fejl i dokumenter udarbejdet af den anden Part, herunder Behovsopgørelse og Løsningsbeskrivelse samt øvrige forhold omkring Kontraktens opfyldelse, som Parterne bliver opmærksomme på. Tilsvarende gælder andre forhold, der kan have betydning for Projektets rette gennemførelse i overensstemmelse med tidsplanen og Kontrakten i øvrigt.

I Bilag 10 er beskrevet kravene til Parternes rapportering samt til afholdelse af projekt- og statusmøder.

Ingen af Parterne kan forud for godkendelse af driftsprøve for Leverancen udskifte sin projektleder eller andre af de i Bilag 10 anførte nøglemedarbejdere uden den anden Parts samtykke, medmindre udskiftningen skyldes medarbejderens personlige forhold, herunder ophør af ansættelsesforhold eller lignende omstændigheder. Den nye projektleder eller nøglemedarbejder skal mindst have samme kvalifikationer.

Parterne skal af hensyn til kontinuiteten og kvaliteten i arbejdet i videst muligt omfang undgå udskiftning af andre medarbejdere på Projektet. Udskiftning må ikke påføre den anden Part yderligere omkostninger, og den nye medarbejder skal have mindst tilsvarende kvalifikationer. En Part skal orienteres skriftligt om udskiftningen af en projektleder eller en nøglemedarbejder.

En Part skal efter anmodning udskifte en medarbejder, såfremt anmodningen er rimeligt begrundet.

5.7 Modenhed

Kunden og Leverandøren har forud for indgåelse af Kontrakten besvaret de modenheds-spørgsmål, der i Bilag 11 er stillet til Kunden og i Bilag 8 er stillet til Leverandøren.

På baggrund af disse besvarelser er henholdsvis Kundens og Leverandørens modenhedsniveau opgjort efter de retningslinjer, der er angivet i Bilag 8 og Bilag 11, og modenhedsniveauet er anført i de respektive bilag.

Leverandøren og Kunden skal ved opfyldelse af deres respektive forpligtelser under Kontrakten opfylde den pågældende Parts modenhedsniveau, jf. Bilag 8 og Bilag 11.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Kundens og Leverandørens manglende opfyldelse af det oplyste modenhedsniveau vil være en misligholdelse af den pågældende Parts forpligtelser på lige fod med andre forpligtelser, den pågældende Part er underlagt under Kontrakten. Ingen af Parterne kan dog bringe misligholdelsesbeføjelser i anvendelse alene som følge af manglende opfyldelse af modenhedskrav, der ikke kan have betydning for Partens leveringsforpligtelse/medvirkensforpligtelse i henhold til Kontrakten.

Uanset det af Kunden eller Leverandøren angivne modenhedsniveau i henholdsvis Bilag 8 og Bilag 11, er Kunden og Leverandøren forpligtede til at opfylde deres respektive forpligtelser under denne Kontrakt. Hverken det af Kunden eller Leverandøren angivne modenhedsniveau kan medføre, at den pågældende Part efterfølgende kan påberåbe sig en besvarelse i Bilag 8 eller Bilag 11 som en begrundelse for manglende opfyldelse.

5.8 Kundens medvirken

I Bilag 11 er det angivet, i hvilket omfang og på hvilke tidspunkter Kunden er forpligtet til at medvirke til Leverandørens opfyldelse af Kontrakten, herunder ved at stille oplysninger, medarbejdere, lokaler og udstyr m.v. til rådighed samt deltage i prøver, hvor Kundens deltagelse er nødvendig. Herudover skal Kunden yde almindelig medvirken, som man med føje kan forvente, og som er forudsat i den Iterative Metode, jf. bilag 10. I Bilag 11 er Kundens kompetencer angivet, og Kundens medvirken skal leveres på det deri anførte kompetence- og modenhedsniveau.

De tidsmæssige krav til Kundens deltagelse skal fremgå af projektplanen i Bilag 1.

Angivelsen i Bilag 11 skal opfattes som estimater for Kundens medvirken, og der kan under forløbet opstå behov for justeringer heri, både angående omfang og indhold. Såfremt disse justeringer påfører Kunden væsentligt forøgede omkostninger, skal sådanne omkostninger godtgøres af Leverandøren. Det er en forudsætning for Kundens ret til godtgørelse, at Kunden forudgående har givet underretning til Leverandøren herom.

Leverandøren skal straks give skriftlig besked til Kunden, såfremt Kunden ikke medvirker som aftalt, eller som der med føje kan forventes. Det påhviler Kunden at give skriftlig og begrundet underretning til Leverandøren, straks når Kunden må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse for medvirken.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

5.9 Kvalitetssikring

Leverandøren er forpligtet til at opretholde en kvalitetssikring under Leverancens udførelse, der opfylder kravene i Bilag 3 og god it-skik.

5.10 Rådgivning, projektledelse, styring af ressourceforbrug m.v.

5.10.1 Rådgivning

Leverandøren skal på professionel vis rådgive Kunden om den anvendte metode og teknologi.

5.10.2 Projektledelse

Leverandøren skal levere kvalificeret projektledelse og herunder bemande projektledelsen med medarbejdere med dokumenteret projektledelsesuddannelse og erfaring fra lignende projekter, jf. i øvrigt pkt. 5.6 om krav til Projektets bemanding.

Leverandørens projektledelse omfatter (i) projektledelse og administration af Parternes samarbejde, (ii) rapportering og opfølgning, (iii) kvalitetssikring af bidrag fra Kunden, (iv) kvalitetssikring af bidrag fra Leverandørens underleverandører, (v) udarbejdelse af tids- og aktivitetsplaner, (vi) kvalitetsstyring, (vii) konfigurationsstyring og (viii) afprøvning.

Leverandøren skal sørge for den indbyrdes koordinering af alle projektaktiviteter samt sikre sig, at der ikke træffes indbyrdes uforenelige beslutninger. Det er således Leverandørens ansvar at sikre den indbyrdes sammenhæng i Leverancens arkitektur og sammenhæng i øvrigt mellem Leverancens enkelte dele.

Selvom Leverandøren har ansvaret for projektledelse, skal Leverandøren loyalt samarbejde med Kundens projektleder.

5.10.3 Prioritering og omprioritering

Leverandøren skal i sin projektledelse fokusere på de aktiviteter og etablering af den funktionalitet, der understøtter en realisering af Kundens Business Case og Kundens eventuelle minimumskrav.

Leverandøren skal imødekomme Kundens ønsker til prioritering eller omprioritering af aktiviteter i forbindelse med opfyldelsen af Kontrakten. Såfremt sådanne ønsker må forventes at medføre en forøgelse eller reduktion af Leverandørens opgaver i Projektet, skal sådanne ønsker varsles med 20 Arbejdsdage. I sådanne tilfælde skal Parterne på Leverandørens initiativ indgå en

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

ændringsaftale, der fastlægger konsekvenserne af en sådan ændret prioritering i forhold til tidsplanen, Leverandørens estimat for den resterende del af Projektet, og den tilhørende Maksimalpris samt andre vilkår, som sagligt kan begrundes i Kundens ændrede prioritering.

Kan Parterne ikke opnå enighed om indholdet af en sådan ændringsaftale, skal dette omgående eskaleres til styregruppeniveau.

5.10.4 Styring af ressourceforbrug

Hver Part er forpligtet til at indrette sin projektledelse således, at Projektet kan gennemføres uden, at Maksimalprisen overskrides. Kan Leverandøren forudse risiko herfor, skal Leverandøren anbefale en ændret prioritering af opgaver, så det sikres, at der kan etableres en løsning indenfor Maksimalprisen og med overholdelse af de fastsatte minimumskrav til Leverancen.

Styringen af ressourceforbrug skal af Leverandøren varetages således, at (i) de aftalte milepæle (jf. bilag 1) kan overholdes, (ii) der etableres en sammenhængende Leverance, som overholder de i Kontrakten beskrevne mindstekrav, og (iii) de i Kontrakten anførte ressourcer er tilstrækkelige til etablering af Leverancen.

Konstaterer Leverandøren risiko for, at en aftalt milepæl ikke kan overholdes, eller eventuelt kun vil kunne overholdes ved tilføjelse af yderligere ressourcer, skal Leverandøren straks gøre Kunden opmærksom herpå, idet Leverandøren samtidig skal foreslå korrigerende tiltag. Korrigerende tiltag kan f.eks. være en ændret prioritering af krav og opgaver.

5.10.5 Styring af og opfølgning på økonomi

Regler vedrørende den løbende rapportering og opfølgning på Projektets økonomi er angivet i bilag 12.

5.10.6 Kvalitetssikring

Leverandøren skal løbende anvende forsvarlige og relevante procedurer, der sikrer kvaliteten af alle projektbidrag. Den nærmere beskrivelse heraf fremgår af beskrivelsen af den Iterative Metode i bilag 10.

5.10.7 Kundens interesser

Leverandøren skal tilrettelægge Projektet samt brugen af Kundens ressourcer med behørig hensyntagen til Kundens interesser, herunder Kundens behov for at kunne gennemføre sine forretningsmæssige aktiviteter uden afbrydelse.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

5.10.8 Kundens ret til at øge sin medvirken

Kunden er når som helst berettiget til at øge sin egen medvirken ved Kontraktens opfyldelse med et forudgående skriftligt varsel på 20 Arbejdsdage, idet Leverandørens indsats herved, i fald der er tale om en overtagelse af opgaver, som Leverandøren er ansvarlig for, tilsvarende reduceres. I sådanne tilfælde skal Parterne på Leverandørens initiativ indgå en ændringsaftale, der fastlægger konsekvenserne af Kundens øgede medvirken, herunder i relation til tidsplanen, Leverandørens estimat for den resterende del af Projektet, og den tilhørende Maksimalpris Leverandørens leveranceansvar, opfyldelse af servicemål, og andre vilkår, som sagligt kan begrundes i Kundens øgede medvirken.

Kunden kan ikke øge sin medvirken gennem tredjemand.

Kan Parterne ikke opnå enighed om indholdet af en sådan ændringsaftale, skal dette omgående eskaleres til styregruppeniveau.

5.10.9 Underretningspligt

Leverandøren skal give en begrundet Meddelelse til Kunden, straks Leverandøren må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse eller for, at Kontrakten ikke i øvrigt bliver behørigt opfyldt.

5.10.10 Risikolog

Leverandøren har som en del af Løsningsbeskrivelsen udarbejdet en Risikolog. Riskloggen udgør en del af bilag 2. Heri har Leverandøren identificeret og vurderet væsentlige risici og usikkerhedselementer, som kan have betydning for gennemførelsen af Projektet. Umiddelbart efter kontraktindgåelsen skal Risikologgen være elektronisk tilgængelig for Kunden på et projektsite eller lignende.

Leverandøren skal opdatere Risikologgen løbende i Projektets løbetid og som minimum én gang månedligt. Parternes projektledere drøfter forud for hver opdatering indholdet heraf. Ved uenighed om indholdet, skal dette eskaleres til styregruppen. Risikologgen skal fremlægges og gennemgås ved hvert Styregruppemøde.

5.11 Audit

Kunden har til enhver tid ret til at kontrollere Leverandørens arbejde med henblik på at afdække risici for overskridelse af tidsplan og afdække, om Leverandøren opfylder kravene til løbende kvalitetssikring af arbejdet. I tilknytning hertil kan Kunden anmode Leverandøren om for samtlige

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

aktiviteter, der direkte eller indirekte bidrager til Kontraktens opfyldelse, herunder Kundens medvirken, at udarbejde en detaljeret ressourceplan.

Kundens kontrol kan også omfatte en kontrol af, hvorvidt Leverandøren opfylder det af Leverandøren angivne modenhedsniveau, jf. Bilag 8, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af det angivne modenhedsniveau kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

Tilsvarende har Leverandøren til enhver tid ret til at kontrollere, hvorvidt Kundens medvirken sker i henhold til det af Kunden angivne modenhedsniveau, jf. Bilag 11, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af det angivne modenhedsniveau kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

Kontrollen gennemføres af en uvildig sagkyndig, der udpeges i overensstemmelse med bestemmelserne i pkt. 27.2. Den uvildige sagkyndige afgørelse er endelig og bindende for begge Parter.

Tvister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige.

Kontrol skal ske med 10 Arbejdsdages varsel via Meddelelse og maksimalt to gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes af den rekvirerende part, jf. dog nedenfor.

Såfremt Leverandøren har overskredet frist for en delleveranceprøve, overtagelsesprøven, driftsprøven eller anden aftalt bodsfrist, eller Leverandøren erkender at ville komme til at overskride en sådan frist, kan der gennemføres kontrol hos Leverandøren ud over det anførte maksimale antal gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes i dette tilfælde af Leverandøren. Tilsvarende gælder, såfremt der foreligger en Fejl i det leverede, som ville være hindrende for en overtagelse.

Såfremt Kunden ikke yder den medvirken, der er angivet i Bilag 1 og Bilag 11, eller Kunden erkender, at denne medvirken ikke vil blive ydet, kan der gennemføres kontrol hos Kunden ud over det ovenfor anførte maksimale antal gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes i dette tilfælde af Kunden.

Hver Part er forpligtet til i rimeligt omfang og uden særskilt vederlag at yde den bistand, der er nødvendig til gennemførelse af kontrollen.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Kontrollen indebærer ingen begrænsning i Leverandørens ansvar for at opfylde kravene i Kontrakten. Såfremt kontrollen giver anledning til ændringer i Kontrakten, gennemføres disse i overensstemmelse med pkt. 6 og pkt. 29.3.

Audit skal så vidt muligt tilrettelægges, så den er til mindst mulig gene for Leverandørens udførelse.

5.12 Sikkerhed

Leverandøren, dennes medarbejdere, underleverandører og disses medarbejdere skal implementere og overholde de krav til sikkerhed, der er angivet i Bilag 3, i forbindelse med Kontrakten opfyldelse. Såfremt en opfyldelse af disse krav indebærer krav til Kundens medvirken udover de aktiviteter, Kunden i forvejen forventes selv at håndtere på baggrund af egne forskrifter og arbejdsrutiner, skal Leverandøren angive det i Bilag 11.

Kunden kan kontrollere Leverandørens opfyldelse af kravene til sikkerhed efter tilsvarende regler som anført for audit, jf. pkt. 5.11.

5.13 Benyttelse af underleverandører

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overlade Kontraktens opfyldelse til underleverandører i videre udstrækning end angivet i Kontrakten. Kunden kan ikke nægte et sådant samtykke uden rimelig grund.

Selv om Kunden har samtykket i anvendelsen af en bestemt underleverandør, kan Kunden i alle forhold rette henvendelse til Leverandøren.

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke anvende Open Source Programmertilværelser som en del af Leverandørens i videre udstrækning end angivet i Kontrakten. At Kunden har meddelt et sådant samtykke, fritager ikke Leverandøren fra at opfylde sine øvrige forpligtelser i medfør af Kontrakten.

6. ÆNDRINGER

6.1 Generelt

Efter Kontraktens underskrivelse kan enhver af Parterne fremsætte anmodning om ændringer efter nedenstående retningslinjer. Nedenstående omfatter alene ændringer i forhold til allerede gennemførte Faser samt justeringer, som ikke er et led i den iterative proces, der er beskrevet

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

ovenfor i pkt. 5.3 samt bilag 10. Når Leverandøren således modtager en ændringsanmodning fra Kunden, som relaterer sig til den eller de Faser, der endnu ikke er afsluttet med en delleveranceprøve, skal Leverandøren tage stilling til, om ændringsanmodningen er omfattet af pkt. 6.4, eller om anmodningen ligger indenfor rammerne af den Iterative Metode.

6.2 Ændringer til levering som en del af Leverancen

Såfremt det i Bilag 3 er angivet, at Optioner og andre ændringer kan bestilles til levering samtidig med og som en del af en Delleverance, og Kunden ved Meddelelse bestiller inden for de i Bilag 3 angivne frister herfor, bliver ændringen en del af Delleverancen og skal i enhver henseende behandles som om, den oprindeligt var indgået i Kontrakten som en del af Delleverancen, herunder med hensyn til afprøvning, Overtagelsesdag og vederlag, medmindre andet er angivet i Bilag 3.

6.3 Ændringer til levering som en Selvstændig Opgave

Ved bestilling af Optioner eller andre ændringer, som ikke bestilles som en del af en Delleverance, sker sådan levering som en Selvstændig Opgave.

For en sådan Selvstændig Opgave gælder samme krav til afprøvning, garantier, bod, vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, som er gældende for Leverancen, medmindre andet er angivet i Kontrakten.

Ved opgørelse af bod, erstatning m.v. sker dette på baggrund af det aftalte estimat for den Selvstændige Opgave, og eventuelle garantisvigt eller anden form for misligholdelse relateret til disse opgaver behandles uafhængigt af Leverancen i øvrigt.

6.4 Kundens fremsættelse af ændringsanmodning

Kundens ændringsanmodninger skal fremsendes skriftligt til Leverandøren.

Leverandøren skal uden ugrundet ophold efter modtagelsen meddele Kunden, hvorvidt anmodningen behandles som en ændringsanmodning i henhold til nærværende punkt, eller om der er tale om en anmodning som behandles indenfor rammerne af den iterative proces, der er beskrevet i pkt. 5.3 samt bilag 10. I førstnævnte fald skal Leverandøren udarbejde et estimat over det vederlag, der påregnes at være forbundet med at udarbejde et løsningsforslag for den ønskede ændring. Estimeringen skal ske på grundlag af de i Bilag 12 anførte timepriser. Estimatet fremsendes til Kunden for dennes godkendelse.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Kunden skal senest 5 Arbejdsdage efter estimatets modtagelse meddele Leverandøren, om det kan godkendes eller ej. Når Kundens godkendelse af estimatet foreligger, iværksætter Leverandøren behandlingen af ændringsanmodningen.

Leverandøren skal uden ugrundet ophold og senest 20 Arbejdsdage efter, at Kunden ved Meddelelse har godkendt Leverandørens estimat, fremsende et løsningsforslag med angivelse af eventuelle konsekvenser for Leverancen, vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, herunder leveringstid, Kundens medvirken og forøgelse eller formindskelse af Leverandørens vederlag samt estimat for timebaserede ydelser. Løsningsforslaget skal i øvrigt have et indhold som beskrevet i Bilag 9.

Såfremt Leverandøren i løsningsforslaget påviser, at ændringsanmodningen af væsentlige tekniske eller funktionsmæssige hensyn ikke kan gennemføres, er Leverandøren ikke forpligtet til at efterkomme ændringsanmodningen. Dette gælder dog ikke ændringer, der ved Kontraktens underskrivelse er angivet i Bilag 3 som en mulig ændring, herunder i form af Optioner.

Ved uoverensstemmelser mellem Parterne om konsekvenserne af en ændringsanmodning har Kunden ret til fornøden indsigt i grundlaget for Leverandørens løsningsforslag. Ved prisberegningsmodeller og lignende erhvervshemmeligheder kan Leverandøren forlange, at gennemgangen foretages af en uvildig tredjemand, som er underlagt tavshedspligt. Kunden har til enhver tid ret til at lade en uvildig tredjemand, som er underlagt tavshedspligt, gennemgå Leverandørens løsningsforslag i overensstemmelse med pkt. 27.2.

Kunden skal senest 10 Arbejdsdage efter løsningsforslagets modtagelse meddele Leverandøren, om det kan godkendes eller ej, idet det i modsat fald ikke længere er gældende. Såfremt Kunden kan godkende Leverandørens løsningsforslag, indarbejdes ændringen i Kontrakten i overensstemmelse med pkt. 29.

Såfremt løsningsforslaget accepteres, bortfalder Leverandørens vederlag for udarbejdelsen. Såfremt løsningsforslaget ikke accepteres, kan Leverandøren kræve et rimeligt vederlag for udarbejdelsen af løsningsforslaget. Vederlaget opgøres efter dokumenteret medgået tid og til de i Bilag 12 anførte timepriser samt under hensyntagen til Leverandørens estimat.

Såfremt Kundens ændringsanmodning kun har ubetydelige konsekvenser for opfyldelsen af Kundens behov set i forhold til Leverancens samlede omfang og kompleksitet og kun medfører ubetydelige afledte omkostninger for Leverandøren, er Leverandøren forpligtet til at efterkomme ændringsanmodningen uden yderligere vederlag.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

6.5 Leverandørens fremsættelse af ændringsanmodning

Såfremt Leverandøren ønsker at foretage ændringer i forhold til det aftalte, fremsættes skriftlig anmodning herom til Kunden.

Leverandørens ændringsanmodning skal indeholde en udførlig beskrivelse af ændringen og dens konsekvenser for Leverancen, vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, herunder ændringer i Behovsopgørelse, Løsningsbeskrivelse, leveringstid, Kundens medvirken og forøgelse eller formindskelse af Leverandørens vederlag samt estimat for timebaserede ydelser. Ændringsanmodningen skal i øvrigt have et indhold som beskrevet i Bilag 9.

Kunden skal ved Meddelelse uden ugrundet ophold og senest 20 Arbejdsdage efter modtagelsen meddele, hvorvidt ændringsanmodningen kan imødekommes.

Såfremt Leverandørens ændringsanmodning kun har ubetydelige konsekvenser for opfyldelsen af Kundens behov set i forhold til Leverancens samlede omfang og kompleksitet og kun medfører ubetydelige afledte omkostninger for Kunden, er Kunden forpligtet til at efterkomme ændringsanmodningen uden økonomisk kompensation.

6.6 Ændringslog

Leverandøren skal opretholde en fælles ændringslog, der indeholder al relevant Dokumentation vedrørende ændringer, herunder dateret ændringsanmodning og løsningsforslag, samt indarbejde ændringerne i Kontrakten i overensstemmelse med bestemmelserne i pkt. 29.3. En yderligere beskrivelse af processen vedrørende ændringshåndtering er indeholdt i Bilag 9.

6.7 Ændringer uden Leverandørens samtykke

Såfremt Kunden uden Leverandørens samtykke foretager ændring i it-miljø, Programmel eller udstyr, der ikke er beskrevet i Kontrakten, og dette øver betydende indflydelse på Leverancens rette funktioner, er Leverandøren berettiget til for fremtiden at kræve sig fritaget for forpligtelser i relation til Leverancen, herunder afhjælpning af Fejl, udførelse af vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, i den udstrækning en sådan fritagelse er rimeligt begrundet i den foretagne ændring. Genskaber Kunden den oprindelige situation, genopstår Leverandørens forpligtelser.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Leverandøren har ret til at kontrollere, at den oprindelige situation er genskabt, samt til rimelig betaling herfor opgjort efter medgået tid.

Leverandøren giver på forhånd samtykke til, at Kunden og/eller dennes driftsoperatør udfører sædvanlig vedligeholdelse og support samt Drift, forudsat der ikke herved foretages indgreb i strid med Bilag 5 og Bilag 15.

7. LEVERING

7.1 Leveringssted

Leverandøren skal levere på de i Bilag 3 anførte lokaliteter. Yderligere oplysninger omkring valget af lokation for projektaktiviteter kan fremgå af bilag 2, 3 og 11.

7.2 Overordnet tidsplan og detailtidsplan

7.2.1 Overordnet tidsplan

En overordnet tidsplan for gennemførelsen af Leverancen er indeholdt i bilag 1. Tidsplanen beskriver på et overordnet niveau de planlagte aktiviteter og de forventede tidsintervaller for hver af de tre Etaper.

7.2.2 Detaljerede tidsplaner

Leverandøren skal i samarbejde med Kunden udarbejde en detaljeret plan for den enkelte Etape, som angiver, hvordan samarbejdet skal foregå indenfor rammene af den overordnede tidsplan.

7.2.3 Opdatering af tidsplaner

Leverandøren har ansvaret for at opdatere tidsplanerne omtalt i pkt. 7.2.2 og den overordnede tidsplan i bilag 1 i takt med, at Parterne aftaler ændringer, enten som led i de enkelte Iterationer eller i tilknytning til vedtagelsen af ændringsforslag, jf. pkt. 6.

En opdateret version af tidsplanerne skal være elektronisk tilgængelig for både Kunden og Leverandøren på et projektsite eller lignende, hvilket Leverandøren skal sikre. Tidligere versioner af tidsplaner skal opbevares og være tilgængelig på samme måde.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

7.2.4 Ikrafttrædelse af vedligeholdelses- og driftsaftaler

Eventuel Drift samt vedligeholdelse og support skal leveres fra de tidspunkter, der er angivet i Bilag 5 og Bilag 7. I bilag 3 kan der efter omstændighederne være angivet aktiviteter med vedligeholdelse og support, der leveres som en del af Projektet og således ikke er omfattet af de drifts- og vedligeholdelsesforpligtelser, der følger af bilag 5 og 7. I det omfang, disse ydelser leveres i henhold til de specifikationer, der fremgår af bilag 5 eller 7, vil dette være angivet i bilag 3.

7.2.5 Leveringstidspunkt for ændringer

En ændring, der senere bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, skal leveres i henhold til den tidsplan, der aftales herfor.

7.3 Udskydelse

7.3.1 Udskydelsesadgang

Ved Meddelelse med et varsel på mindst 10 Arbejdsdage har hver af Parterne ret til tre gange efter drøftelse med den anden Part at udskyde en i tidsplanen fastsat tidsfrist. En fristudskydelse vil samtidig omfatte en eller flere efterfølgende tidsfrister med indtil samme antal Arbejdsdage.

Såfremt en Part ønsker at udskyde en eller flere tidsfrister, kan den anden Part kræve, at en eller flere af de efterfølgende tidsfrister udskydes med indtil det højeste antal Arbejdsdage, som den anden Part har udskudt en tidsfrist. En contra-udskydelse kan dog altid udgøre indtil 20 Arbejdsdage. Meddelelse om contra-udskydelse skal ske senest 5 Arbejdsdage efter modtagelse af Meddelelsen fra den anden Part om udskydelse.

Ved udskydelse af tidsfrister skal tidsplanen i Bilag 1 ændres i overensstemmelse hermed, jf. pkt. 29.3.

En Parts samlede udskydelser af tidsplanen kan højst udgøre [...] Arbejdsdage. I beregningen heraf indgår ikke en Parts contra-udskydelse af tidsfrister. Betalinger udskydes tilsvarende. Parterne har ikke krav på godtgørelse af omkostninger i anledning af en udskydelse, herunder rente af udskudte betalinger.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

7.4 Faseopdeling

Analyse-, design-, udviklings- og implementeringsetapen er opdelt i en række Faser, jf. pkt. 5.3.2. Disse Faser skal være specificeret i tidsplanen i bilag 1 med angivelse af hvilke dele af Leverancen, som skal tilvejebringes indenfor den enkelte Fase.

8. AFPRØVNING

8.1 Generelt

Som led i den Iterative Metode gennemføres en række interne tests løbende (kontrolpunkter). Disse test er nærmere beskrevet i bilag 10. Herudover sker afprøvning af en Delleverance ved udførelse af en delleveranceprøve, jf. bilag 14.

Herudover gennemføres en overtagelsesprøve og en driftsprøve for Leverancen som helhed. Såfremt dette er aftalt, jf. bilag 14, gennemføres yderligere en driftsprøve for en eller flere Delleverance(r).

Såfremt der leveres udstyr, foretages der tillige en installationsprøve.

Tidspunktet for en prøves gennemførelse fremgår af tidsplanen, jf. Bilag 1.

Delleveranceprøve, overtagelsesprøve og driftsprøve skal gennemføres under forhold, der i videst muligt omfang svarer til en normal driftssituation.

Når en prøve er afsluttet, udarbejder Leverandøren straks en rapport over prøveforløbet med angivelse af eventuelle konstaterede Fejl i en liste. For så vidt angår driftsprøve udarbejder Kunden rapporten i forbindelse med driftsprøvens gennemførelse, medmindre Leverandøren skal varetage Driften. I så fald udarbejder Leverandøren rapporten.

En prøve er bestået, når kravene til prøvens resultat er opfyldt. Kunden skal afgive Meddelelse om, hvorvidt prøven kan godkendes. Kan prøven ikke godkendes, skal Kunden senest 10 Arbejdsdage efter prøvens afslutning give Leverandøren Meddelelse om årsagen til den manglende godkendelse. Såfremt Kunden ikke afgiver Meddelelse om godkendelsen inden fristen, kan Leverandøren afgive Meddelelse om, at prøven anses for godkendt, medmindre Kunden inden 10 Arbejdsdage afgiver Meddelelse om afvisning af prøven.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Såfremt Kunden udsteder godkendelse af en prøve, uanset at der består Fejl, som Parterne er opmærksomme på, skal disse anføres i listen. Manglende optagelse i denne liste indebærer intet afkald fra Kundens side på at kræve en Fejl afhjulpet. Dette gælder dog ikke, såfremt Kunden ved udstedelse af godkendelse er gjort udtrykkeligt opmærksom på Fejlen eller fravigelsen i øvrigt, og Parterne samtidig har ændret Leverancebeskrivelse, bilag 4 og øvrige bilag, således at disse stemmer overens med de ændringer, som den manglende fejlafhjælpning er udtryk for.

Det påhviler Leverandøren at rette sådanne Fejl, som Parterne var opmærksomme på, men som ikke har hindret godkendelse af prøven. Er der ikke aftalt en tidsplan herfor i forbindelse med godkendelse af prøven, rettes Fejl i overensstemmelse med de i vedligeholdelsesordningen fastsatte tidsfrister. Leverandøren skal i fornødent omfang over for Kunden dokumentere, at afhjælpning er sket.

Såfremt en prøve ikke består, er Leverandøren berettiget til at gentage denne prøve, indtil Kunden måtte hæve Kontrakten helt eller delvist efter bestemmelserne herom. Gentagelse af prøven skal ske med et varsel på mindst 5 Arbejdsdage. Leverandøren er når som helst i forløbet berettiget til at standse en prøve, såfremt godkendelseskriterierne for en prøve ikke er opfyldt, således at alle ressourcer kan anvendes på at rette Fejlen. Ved en sådan standsning betragtes prøven som ikke bestået, og Kunden har ret til at kræve hele prøven gentaget. Leverandøren skal godtgøre Kundens rimelige og sædvanlige eksterne meromkostninger ved prøvens gentagelse/udskydelse.

8.2 Installationsprøve

Leverandørens installation af eventuelt udstyr afsluttes med en installationsprøve, som dokumenterer, at det aftalte udstyr og Programmel er tilsluttet i funktionsdygtig stand hos Kunden i det omfang, som dette er nødvendigt for gennemførelse af delleveranceprøve/overtagelsesprøve eller i øvrigt som nærmere anført i Bilag 1 og Bilag 3.

Såfremt det i tidsplanen er fastsat, at installation sker ad flere gange, gennemføres installationsprøve for hver installation for så vidt angår det udstyr og Programmel, som er anført i Bilag 1 og Bilag 3 for de respektive installationer.

Indholdet af installationsprøven bestemmes og installationsprøven gennemføres i overensstemmelse med kravene i Bilag 14.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

8.3 Delleveranceprøve

Formålet med delleveranceprøven er primært at konstatere, om den aftalte funktionalitet og Dokumentation i den pågældende Delleverance opfylder Kontraktens krav. Såfremt dette er angivet i Bilag 14, kan delleveranceprøven tillige omfatte test af visse servicemål i tillæg til den test, der finder sted som led i driftsprøven, samt eventuelt andre forhold. Delleveranceprøven gennemføres af Leverandøren med Kundens aktive deltagelse.

Delleveranceprøven gennemføres for hver Delleverance som anført i Bilag 14. Delleveranceprøven omfatter den pågældende Delleverance samt integration med eventuelle tidligere Delleverancer. Der foretages som udgangspunkt ikke test af funktionalitet m.v., som er godkendt i en tidligere delleveranceprøve, medmindre dette er angivet i Bilag 14, eller Kunden kan påvise en særlig anledning hertil.

Delleveranceprøvens procedurer, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i Bilag 14.

Såfremt Kunden godkender en delleveranceprøve på trods af Fejl, skal disse anføres i en liste. Såfremt Fejlene ikke er afhjulpnet på tidspunktet for den følgende delleveranceprøve, anses de tillige som Fejl ved denne prøve, medmindre Parterne har aftalt en anden plan for afhjælpning af Fejlene. Såfremt Fejlene ikke er afhjulpnet på tidspunktet for overtagelsesprøven, anses de tillige som Fejl ved denne prøve.

Såfremt en delleveranceprøve ikke består i overensstemmelse med tidsplanen i Bilag 1, og dette ikke skyldes Kundens forhold, har Kunden ret til at tage Delleverancen eller dele heraf i brug. Dette gælder dog kun, såfremt Kunden havde ret til Ibrugtagning ved godkendelse af delleveranceprøven, jf. pkt. 9. Kunden er i så fald forpligtet til at erlægge en rimelig del af den betaling, der er knyttet til leveringen af den pågældende Delleverance. Kundens brug kan alene ske, såfremt dette ikke medfører væsentlig ulempe for Leverandørens færdiggørelse af Leverancen og gennemførelse af den aftalte delleveranceprøve, medmindre Kunden kan godtgøre, at Ibrugtagning er nødvendig for at imødegå væsentlige tab.

8.4 Overtagelsesprøve

Såfremt Leverancen er opdelt i Delleverancer, omfatter overtagelsesprøven den sidste Delleverance, samt andre forhold, som de tidligere Delleverancer eller forholdene i øvrigt giver anledning til at teste, herunder integration med tidligere Delleverancer.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Såfremt det er angivet i Bilag 14, omfatter overtagelsesprøven tillige test af visse servicemål i tillæg til den test, der finder sted som led i driftsprøven. Overtagelsesprøven gennemføres af Leverandøren med Kundens aktive deltagelse.

Ved ændringer, herunder optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, skal overtagelsesprøven også omfatte integration til den oprindelige Leverance. Overtagelsesprøvens procedurer, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i Bilag 14.

Såfremt overtagelsesprøven ikke består i overensstemmelse med tidsplanen i Bilag 1, og dette ikke skyldes Kunden, har Kunden ret til at tage Leverancen eller dele heraf i brug. Kunden er i så fald forpligtet til at erlægge en rimelig del af betalingen, der er knyttet til godkendelse af overtagelsesprøven. Kundens brug kan alene ske, såfremt dette ikke medfører væsentlig ulempe for Leverandørens færdiggørelse af Leverancen og gennemførelse af den aftalte overtagelsesprøve, medmindre Kunden kan godtgøre, at Ibrugtagning er nødvendig for at imødegå væsentlige tab.

8.5 Driftsprøve

Driftsprøven tager sigte på at måle servicemål i Kundens normale driftssituation. Driftsprøven gennemføres af Kunden med aktiv bistand fra Leverandøren. Leverandøren har dog ansvaret for at gennemføre prøven, hvis Leverandøren varetager Driften.

Såfremt Leverancen er opdelt i Faser, gennemføres driftsprøve for hver Delleverance, der er godkendt af Kunden, og som kan ibrugtages af Kunden i overensstemmelse med Bilag 3.

Ved ændringer, herunder Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, skal driftsprøven tillige omfatte den oprindelige Leverance.

Driftsprøvens procedurer, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i Bilag 14.

Kunden skal påbegynde driftsprøven senest 20 Arbejdsdage efter, at henholdsvis delleveranceprøve eller overtagelsesprøve er godkendt. I modsat fald bortfalder driftsprøven for den pågældende Delleverance/Leverance, hvis Kunden ikke påbegynder prøven senest 15 Arbejdsdage efter modtagelse af Meddelelse med påkrav fra Leverandøren. Meddelelse med påkrav kan fremsættes efter udløbet af fristen for påbegyndelse af prøven og skal indeholde angivelse af, at manglende påbegyndelse af driftsprøven medfører bortfald af prøven. Kunden skal med et varsel på mindst 10 Arbejdsdage give Leverandøren Meddelelse om tidspunktet for

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

prøvens påbegyndelse.

Under driftsprøven skal Leverandøren løbende optimere Leverancen i det omfang, det måtte være nødvendigt, samt afhjælpe eventuelle konstaterede Fejl. Desuden skal Leverandøren være Kunden behjælpelig i forbindelse med besvarelse af Kundens spørgsmål vedrørende brug af Leverancen, herunder yde hotline-service m.v.

Driftsprøven skal omfatte mindst 20 Arbejdsdage i træk, hvori Leverancen har været i Drift med normale funktioner.

Ved forhold, som Leverandøren ikke bærer risikoen for, og som hindrer Leverancens normale brug, skal der gøres et ophold i driftsprøven. Derefter skal fristen for driftsprøven forlænges med lige så mange Arbejdsdage, som er tabt ved afbrydelsen. Det tabte antal Arbejdsdage skal, hvis de ikke udgør hele tal, forhøjes til det nærmeste højere antal hele Arbejdsdage.

9. IBRUGTAGNING

Kunden kan tage en Delleverance i brug ved godkendelse af delleveranceprøven.

Herudover kan Kunden under de i pkt. 8.3 og pkt. 8.4. angivne betingelser ekstraordinært ibrugtage en Delleverance eller Leverancen, selvom Leverandøren ikke består en delleveranceprøve. Leverandørens forpligtelser til at vedligeholde hele eller dele af Leverancen/Delleverancen, herunder yde hotline-service, afhjælpningsansvar etc., træder dog først i kraft ved Kundens godkendelse af delleveranceprøven eller overtagelsesprøven, uanset Kunden har ibrugtaget på et tidligere tidspunkt i henhold til denne bestemmelse.

10. OVERTAGELSE

En Delleverance er overtaget af Kunden, når delleveranceprøven er godkendt, jf. pkt. 8.3.

Såfremt der sker Ibrugtagning af hele eller dele af Delleverancen før godkendt delleveranceprøve, uden at dette er aftalt, jf. pkt. 8, eller uden at betingelserne i pkt. 8.3 eller pkt. 8.4 er opfyldt, har Leverandøren ret til ved Meddelelse at anmode Kunden om at ophøre med denne brug. Såfremt Kunden ikke efterkommer anmodningen inden 20 Arbejdsdage, anses Delleverancen for overtaget af Kunden.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Leverandøren bærer risikoen for Delleverancen indtil Overtagelsesdagen. Såfremt der er sket Ibrugtagning af Leverancen eller en del heraf forud for Overtagelsesdagen, overgår risikoen for de respektive dele af Leverancen til Kunden fra Ibrugtagningen.

For eventuelt udstyr gælder dog, at Leverandøren kun bærer risikoen indtil Installationsdagen.

For ændringer, herunder Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, sker overtagelse, når Kunden til Leverandøren har afgivet Meddelelse, hvori prøven godkendes.

11. VEDLIGEHOLDELSE OG SUPPORT

11.1 Generelt

Det nærmere omfang af vedligeholdelse og support og udførelse heraf er specificeret i Bilag 5. Vedligeholdelse af Programmel omfatter altid også den hertil hørende Dokumentation, jf. dog pkt. 17.5.

Leverandøren påtager sig at udføre vedligeholdelse og support af Leverancen fra Overtagelsesdagen. Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen, skal Leverandøren dog yde vedligeholdelse og support på Delleverancen som angivet i Bilag 5. Kunden betaler vederlag for vedligeholdelse og support forud for Overtagelsesdagen som anført i Bilag 12.

Kunden er ikke forpligtet til at acceptere eller foretage opdatering med nye Versioner eller Releases. Såfremt en sådan opdatering er en forudsætning for Leverandørens opfyldelse af servicemål, er dette angivet i Bilag 5 med antal Versioner/Releases, som Kunden maksimalt kan være bagud. Endvidere kan en sådan opdatering være en forudsætning for Leverandørens pligt til fejlfhjælpning som led i vedligeholdelsesordningen, jf. pkt. 14.4.2.

Vedligeholdelse skal udføres i overensstemmelse med god it-skik og af kvalificeret personale, der har kendskab til Leverancen. Leverandøren skal ved udførelse af vedligeholdelse og support opfylde det af Leverandøren angivne modenhedsniveau, jf. Bilag 8. Bestemmelsen i pkt. 5.11 om Kundens ret til kontrol finder tilsvarende anvendelse.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

11.2 Vedligeholdelsesordningens tidsfrister

Tidsfrister for Leverandørens påbegyndelse af fejlafhjælpning fremgår af Bilag 6, jf. dog pkt. 17.5 vedrørende tredjepartsprogrammell.

Kategoriseringen af en Fejl afhænger særligt af, om Fejlen er kritisk for løsning af Kundens opgaver, og om Fejlen kan omgås. Ved omgåelse forstås blandt andet anvendelse af andre og/eller yderligere indtastninger eller funktioner samt Kundens benyttelse af ændrede arbejdsprocesser.

Fejl kategoriseres af Parterne i fællesskab i forbindelse med Kundens rapportering af Fejlen. Ved uenighed om kategorisering af Fejlen finder bestemmelserne i pkt. 27.2 anvendelse. Indtil der er truffet afgørelse i tilfælde af uenighed om kategorisering af den rapporterede Fejl, skal Leverandøren afhjælpe denne i forhold til Kundens kategorisering.

Tidsfristerne for påbegyndt og gennemført fejlafhjælpning regnes fra det tidspunkt, hvor Leverandøren har modtaget Kundens fyldestgørende reklamation, jf. Bilag 5, til det tidspunkt, hvor Leverandøren henholdsvis har påbegyndt afhjælpning eller har afhjulpet Fejlen samt afgivet underretning herom til Kunden, jf. Bilag 5. Såfremt Leverandøren efter aftale med Kunden anvender fjerndiagnose, anses fejlafhjælpning for påbegyndt på det tidspunkt, hvor Leverandøren har etableret eller forsøgt at etablere den aftalte forbindelse.

11.3 Udførelse

Fejlafhjælpning og andre vedligeholdelsesarbejder skal planlægges og udføres, så de er til mindst mulig gene for Kunden.

I tilfælde af vedligeholdelsesarbejder, der udføres på Leverandørens initiativ, og i de tilfælde, hvor det ikke på forhånd er fastlagt, hvornår Leverandøren skal udføre vedligeholdelse, skal Kunden så vidt muligt varsles derom mindst 10 Arbejdsdage i forvejen, jf. Bilag 5.

Kunden kan kræve, at vedligeholdelsesarbejder finder sted uden for Kundens normale arbejdstid. Kunden betaler i så fald et ekstra vederlag derfor i overensstemmelse med Bilag 12 uanset årsagen til vedligeholdelsesarbejdet.

Såfremt vedligeholdelsesarbejder nødvendiggør en hel eller delvis afbrydelse af Kundens brug, skal Leverandøren indhente Kundens tilladelse dertil, forinden afbrydelse finder sted. Nægter Kunden at tillade en sådan afbrydelse straks efter Leverandørens anmodning derom, er dette at

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

betragte som en af Kunden anmodet udskydelse af det pågældende vedligeholdelsesarbejde. Såfremt den udskudte vedligeholdelse er årsag til manglende opfyldelse af servicemål, jf. Bilag 6, eller andre krav, er Leverandøren ikke ansvarlig derfor i den periode, som vedligeholdelsen udskydes.

Leverandøren skal ved fejlafhjælpning holde Kunden løbende underrettet om status for denne.

12. DRIFT

Såfremt Leverandøren skal varetage Drift eller tilbyder dette som en option, er ydelsen og vilkårene herfor nærmere beskrevet i Bilag 7. Heri er tillige angivet fristen for udnyttelse af en eventuel option. I disse tilfælde gælder tillige afsnit 2-4 nedenfor. Kundens ret til at overlade Driften til tredjemand, jf. afsnit 4 nedenfor, finder i alle tilfælde anvendelse.

Bestemmelserne i pkt. 5.9, 5.11 og 5.12 om kvalitetssikring, audit og sikkerhed finder tilsvarende anvendelse, bortset fra krav til modenhed.

Driften varetages fra Overtagelsesdagen. Såfremt Leverandøren skal varetage Drift af Leverancen, skal Leverandøren dog også varetage Drift af Delleverancen, medmindre andet er angivet i Bilag 7. Vilkår for Drift er anført i Bilag 7. Kunden betaler vederlag for Drift som anført i Bilag 12.

Kunden kan, såfremt det ikke er aftalt, at Leverandøren varetager Driften, til enhver tid overlade Driften til en af Kunden valgt tredjemand. Såfremt Leverandøren har særlige krav til - eller der i øvrigt gælder særlige forudsætninger for - en sådan Drift ved tredjemand, skal dette være angivet i Bilag 7. Sådanne krav må ikke være urimelige og skal være begrundede. Kunden er indforstået med, at Leverandøren kan stille begrundede rimelige og saglige krav til tredjemands Drift som forudsætning for opfyldelse af de servicemål, som Leverandøren skal opfylde under Kontrakten. Disse krav skal ligeledes være angivet i Bilag 7.

Leverandøren indestår for at stille nødvendig Dokumentation og Kundespecifikt Programmel til rådighed for tredjemand til brug for Driften, medmindre andet er anført i Bilag 7.

13. SERVICEMÅL

13.1 Generelt

Servicemålene har til formål at opstille krav til svartid, reaktionstid og tilgængelighed. Servicemålene er fastsat i Bilag 6.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Servicemålene omfatter hele Leverancen, medmindre andet er udtrykkeligt angivet i Bilag 6.

Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen, skal Leverandøren opfylde servicemålene angivet i Bilag 6.

Ved Ibrugtagning af en godkendt Delleverance inden Overtagelsesdagen, er det en forudsætning for Leverandørens garantier vedrørende servicemål, at Kunden har tegnet vedligeholdelse for Delleverancen i overensstemmelse med bestemmelserne i Bilag 5.

Ved uenighed mellem Parterne om kategorisering af en Fejl, eller om kravene til servicemål er opfyldt, finder pkt. 27.2 anvendelse.

13.2 Manglende opfyldelse af servicemål

Bilag 6 kategoriserer manglende opfyldelse af svartid og reaktionstid i forskellige fejl kategorier (fejlkategori I, II, III, IV eller V) samt angiver en vægtningsværdi for hver fejlkategori. Såfremt der gælder forskellige krav for forskellige dele af Leverancen, er dette også angivet i Bilag 6.

Manglende opfyldelse af krav til svartid og reaktionstid i en kalendermåned må ikke overstige de i Bilag 6 angivne vægtede summer.

14. PRISER

14.1 Generelt

Alle priser er angivet i danske kroner. I priserne er inkluderet told og øvrige afgifter bortset fra moms. Ved ændring af danske afgifter skal priserne reguleres med den økonomiske nettokonsekvens heraf, således at Leverandøren stilles uændret.

I priserne er inkluderet forsikring indtil Overtagelsesdagen for eventuelt udstyr dog kun indtil Installationsdagen.

I priserne er inkluderet transport, fortæring og ophold for Leverandørens ansatte, medmindre andet er anført i Bilag 12.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

14.2 Maksimalpris

Leverandørens vederlag er i bilag 12 angivet som en pris pr. forbrugt time eller anden enhedspris kombineret med en Maksimalpris for alt arbejde og alle Leverancer frem til og med bestået overtagelsesprøve samt rettelse af Fejl i garantiperioden.

Maksimalprisen består af følgende elementer:

- (a) En fast pris for de leverancer, hvor prissætningen af disse er uafhængig af omfanget af Leverandørens ydelser, eksempelvis udstyr og standardprogrammel, idet bilag 12 angiver en tilhørende betalingsplan.
- (b) En forventet pris på de dele af Leverancen, som skal udføres efter medgået tid, hvilket vil sige alt Leverandørens arbejde i tilknytning til Projektet, medmindre andet fremgår af bilag 12. Denne pris er Leverandørens mest realistiske vurdering på tidspunktet for Kontraktens indgåelse. Prisen er baseret på Leverandørens forventninger i relation til det antal timer, som skal medgå til udførelsen, sammensætningen af Leverandørens projektteam, jf. bilag 10 og de aftalte timepriser, jf. bilag 12.
- (c) Et usikkerhedstillæg, som er et procentvist tillæg til de forventede priser, jf. pkt. b fastsat ved Kontraktens indgåelse med udgangspunkt i indholdet i Risikologgen.

Maksimalprisen består således af et fastpriselement (punkt a), et samlet estimat over Leverandørens timebaserede vederlag (punkt b) og et usikkerhedstillæg (punkt c). Maksimalprisen må ikke overskrides. Leverandøren skal styre sit ressourceforbrug således, at Leverancebeskrivelsen opfyldes, uden at maksimalprisen overskrides, jf. pkt. 5.10.4.

Maksimalprisen omfatter ikke vederlag for vedligeholdelse og support, jf. pkt. 2, Drift, jf. pkt. 14.5, og løbende betalinger for anvendelse af Programmel, jf. pkt. 14.6. En specifikation af Maksimalprisen samt eventuelle løbende betalinger for anvendelse af Programmel er anført i Bilag 12.

Ved ændringer, herunder Optioner, der leveres som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, fastsættes et selvstændigt leverancevederlag.

14.2.1 Supplerende grænse(r)

I bilag 12 kan eventuelt være anført en afregningsmodel, hvor der aftales en eller flere supplerende grænser for vederlag til Leverandøren, der ligger på et lavere niveau end det aftalte

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

maksimale vederlag. Overskrides en sådan grænse, bortfalder Leverandørens vederlag ikke helt for yderligere leverede ydelser, men vederlaget for yderligere ydelser reduceres med en i bilag 12 anført procentsats. Den pågældende sats gælder, indtil næste grænse eller Maksimalpris nås som nærmere beskrevet i bilag 12.

14.3 Særligt om timebaserede vederlag

For ydelser, der vederlægges på grundlag af medgået tidsforbrug, har Leverandøren i Bilag 12 estimeret sit vederlag pr. måned i Projektets løbetid og for de enkelte Etaper med angivelse af forventet ressourcindsats for de allokerede medarbejdere for de pågældende måneder henholdsvis Etaper.

Det er Leverandørens ansvar til stadighed at give Kunden et retvisende og fyldestgørende billede af projektets økonomi baseret på Projektets status.

Leverandøren skal senest hver den 5. i en måned sende Kunden en detaljeret opgørelse af tidsforbruget i den forgangne måned og om nødvendigt (i) Leverandørens eventuelle forslag til ændret prioritering, (ii) aftalte ændringer eller udvidelser af Projektet og (iii) en opdatering af Risikologgen.

Maksimalprisen må ikke overskrides uden Kundens forudgående godkendelse. Opstår der risiko for, at Maksimalprisen vil blive nået før Projektets færdiggørelse, skal Leverandøren omgående orientere Kunden herom og foreslå relevante tiltag til imødegåelse af denne risiko.

14.3.1 Tidsregistrering

Ved alle ydelser, der kan faktureres efter medgået tidsforbrug, skal Leverandøren for hver medarbejder omhyggeligt og løbende føre et timeregnskab med detaljeret angivelse af, hvad tiden er anvendt til, idet en samlet detaljeret og aktivitetsopdelt specifikation månedligt udleveres til Kunden, jf. pkt. 14.3 med eventuelt understøttende materiale.

Leverandøren skal justere specifikationen for Kundens eventuelle rimelige begrundede indsigelser, inden forbruget faktureres. Leverandøren skal til enhver tid på anfordring give Kunden adgang til yderligere indsigt i den løbende tidsregistrering.

Samme krav til rapportering og adgang til indsigt gælder i forhold til eventuelle udlæg og materialer, som Kunden skal betale efter forbrug.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

14.4 Vedligeholdelse og support

14.4.1 Vederlag

Vederlag for vedligeholdelse og support betales med de i Bilag 12 anførte beløb. Vederlag betales fra Overtagelsesdagen og reguleres i henhold til retningslinjerne i Bilag 12.

Ved Ibrugtagning af en Delleverance forud for Overtagelsesdagen, betales vederlag herfor som angivet i Bilag 12.

14.4.2 Fejlafhjælpning

Leverandøren har krav på særskilt vederlag for afhjælpning af Fejl, både frem til godkendelse af overtagelsesprøve og i garantiperioden i det omfang, Maksimalprisen ikke er overskredet, og afhjælpning af fejl i garantiperioden ikke er dækket af et fast vedligeholdelsesvederlag. Det gælder dog ikke, hvis Fejlen skyldes, at de ressourcer, Leverandøren har anvendt, ikke overholder Kontraktens krav.

Hvis afhjælpning af Fejl foretages ved levering af en ny Version eller Release, og Kunden ikke ønsker installation af en sådan, er Leverandøren berettiget til særskilt vederlag for yderligere arbejde relateret til afhjælpning af de pågældende Fejl, som ellers kunne have været udbedret ved installation af den pågældende Version eller Release.

Er Maksimalprisen overskredet, har Leverandøren dog ikke krav på særskilt vederlag i garantiperioden, hvis Kundens afvisning af en ny Version/Release skyldes, at installationen vil medføre ikke uvæsentlige ekstraordinære omkostninger eller ulemper for Kunden.

14.4.3 Fejlrapportering

Hvis Kunden fejlagtigt rapporterer et forhold som en Fejl, og det efterfølgende viser sig, at Kundens rapportering beror på manglende uddannelse, forkert brug eller andre forhold, og som ikke kan tilregnes Leverandøren, kan Leverandøren kræve et rimeligt vederlag for behandling af Kundens henvendelse.

Hvis Kunden fejlkategoriserer en Fejl, og det efterfølgende viser sig, at Fejlen burde have været kategoriseret som anført af Leverandøren, kan Leverandøren kræve betaling af dokumenterede meromkostninger, herunder i forbindelse med nødvendiggjort overarbejde som følge af Kundens fejlagtige kategorisering.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

14.5 Drift

Ved Leverandørens eventuelle Drift, jf. pkt. 12, betales for alle de driftsmæssige ydelser et månedligt driftsvederlag som anført i Bilag 12. Driftsvederlag betales fra tidspunktet for Ibrugtagning, forudsat Leverandøren varetager Driften, og reguleres i henhold til retningslinjerne i Bilag 12.

14.6 Løbende betalinger og øvrige vederlag

Løbende betalinger for anvendelse af Programmet og øvrige vederlag betales med de i Bilag 12 anførte beløb.

15. INCITAMENTER

Såfremt der er aftalt et incitamentsprogram for Leverandøren, vil dette være beskrevet i Bilag 13.

16. BETALINGSBETINGELSER

Kunden er forpligtet til at betale Leverandørens vederlag under forudsætning af, at Leverandøren på faktureringsdatoen har udført alt, hvad Leverandøren i henhold til tidsplanen i Bilag 1 skal have udført på dette tidspunkt. Ved ændringer, herunder Optioner, der leveres som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, sker betaling under samme betingelser i henhold til en særskilt betalingsplan og tidsplan.

Vederlag for vedligeholdelse, support og løbende betalinger for anvendelse af Programmet skal betales af Kunden som angivet i Bilag 12.

Timebaserede ydelser betales månedsvis bagud. Dog tilbageholdes 5% af betalingerne indtil Overtagelsesdagen. Det således tilbageholdte beløb forfalder til betaling ved overtagelsesprøvens beståen.

Såfremt der ved delleveranceprøven konstateres Fejl, som ikke hindrer godkendelse af delleveranceprøven, tilbageholdes yderligere et beløb svarende til 5% af betalingerne for timebaserede ydelser knyttet til den konkrete Delleverance, indtil Fejlene er afhjulpet, eller listen over Fejl på anden måde er afsluttet ved aftale mellem Parterne.

Kunden er dog tidligst forpligtet til at betale 30 kalenderdage efter modtagelse af fyldestgørende faktura.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

17. GARANTI

17.1 Generel garanti

Under forudsætning af, at eventuelle krav til Kundens it-miljø er opfyldt, jf. pkt. 4, samt at Kunden yder den aftalte medvirken, jf. pkt. 5.8, garanterer Leverandøren, at Leverancen, vedligeholdelse og eventuel Drift opfylder alle de i Kontrakten stillede krav og god it-skik. Såfremt dette ikke er tilfældet, påhviler det Leverandøren inden for de fastsatte tidsfrister at levere det, der er nødvendigt for at opfylde Kontrakten.

Såfremt Kunden har stillet ufravigeligt krav om bestemt Open Source Programmel, bærer Kunden dog risikoen for Fejl og for ekstraordinære omkostninger ved Leverandørens opfyldelse af Leverandørens vedligeholdelsesforpligtelser, der må tilskrives sådant Open Source Programmel, og som ikke burde være undgået af Leverandøren.

Såfremt det ufravigelige krav alene vedrører Open Source Programmel i almindelighed, bærer Kunden dog kun risikoen for Fejl og ekstraordinære vedligeholdelsesomkostninger i den udstrækning, Leverandøren ikke ved sit valg af det konkrete Open Source Programmel har eller burde have forudset sådanne Fejl eller ekstraordinære vedligeholdelsesomkostninger.

Leverandøren garanterer ved udførelse af ydelser i henhold til Kontrakten at anvende tilstrækkelige og kvalificerede ressourcer samt opfylde det i Bilag 8 angivne modenhedsniveau.

Leverandøren garanterer, at udstyr og Programmel opfylder de krav til funktion, kapacitet, arkitektur, sikkerhed, grænseflader og integration, som fremgår af Leverancebeskrivelsen (Bilag 3) samt Kontrakten i øvrigt.

Leverandøren garanterer, at der for Kundespecifikt Programmel anvendes designmetoder, kvalitetsstandarder, programmeringssprog og programudviklingsværktøjer i overensstemmelse med god it-skik, samt at der anvendes åbne grænseflader.

Leverandøren garanterer, at der i det leverede Programmel alene forekommer Open Source Programmel, der er dækket af de i Bilag 15 anførte licenser.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

17.2 Kundens medvirken

Kunden garanterer at yde den aftalte medvirken, jf. pkt. 5.8, samt opfylde det angivne modenhedsniveau, jf. pkt. 5.7.

Leverandøren garanterer, at de krav til Kundens medvirken, der fremgår af Bilag 11, er egnede og tilstrækkelige til, at Leverancen opfylder kravene efter Kontrakten, jf. dog pkt. 5.8, 3. afsnit.

Såfremt det er en forudsætning for Kundens anvendelse af Leverancen, at Kundens brugere har deltaget i et af Leverandøren anbefalet og gennemført uddannelsesforløb, er dette angivet i Bilag 11.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

17.3 Ændringsmuligheder

Leverandøren garanterer, at Leverancen og eventuel Drift kan ændres i overensstemmelse med det, der i Bilag 3 er beskrevet som en mulig ændring af Leverancen.

Ved ændringer, herunder Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, garanterer Leverandøren at kunne stille medarbejdere til rådighed i overensstemmelse med det i Bilag 3 anførte.

Endvidere garanterer Leverandøren, at aftalte ændringer, herunder Optioner, ikke indskrænker Leverancens eksisterende egenskaber eller hindrer/begrænser Leverancens fortsatte opfyldelse af kravene i Kontrakten vedrørende funktionalitet, ydeevne, servicemål, integration m.m., medmindre andet er angivet i Bilag 3.

17.4 Tredjemands udførelse af vedligeholdelse og ændringer

Leverandøren garanterer at integrere ændringer leveret af tredjemand med Leverancen, såfremt ændringens tekniske løsning opfylder krav til grænseflader m.v. fastsat i Bilag 3 samt god it-skik i øvrigt. Leverandøren vederlægges særskilt herfor.

Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at udføre vedligeholdelse eller ændringer af Programmel, medmindre andet er anført i Bilag 15, jf. pkt. 23.

Såfremt Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at udføre vedligeholdelse eller ændring af Programmel, garanterer Leverandøren:

- At Programmellet er udført på en hensigtsmæssig måde, således at tredjemand kan udføre vedligeholdelse og ændringer uden uforholdsmæssigt stort forbrug af ressourcer under forudsætning af, at den pågældende tredjemand har de kvalifikationer, som sædvanligvis må forventes ved en opgave af den pågældende art.
- At Programmellet og leveret udstyr er udformet således, at vedligeholdelse og ændringer vil kunne udføres af tredjemand ved anvendelse af Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer, medmindre andet er angivet i Bilag 15.
- At - dersom det i Bilag 15 er fastsat, at vedligeholdelse og ændringer ikke kan ske ved anvendelse af Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer - vil Leverandøren i overensstemmelse med pkt. 23.3 stille de fornødne vedligeholdelses- og

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

udviklingsværktøjer m.v., som Leverandøren har rettighederne til, til rådighed for Kunden eller en af Kunden valgt tredjemand til brug for opgaven. Såfremt Leverandøren har rettigheder til disse vedligeholdelses- og udviklingsværktøjer m.v. via licenser, finder pkt. 23.1 anvendelse herpå.

17.5 Hæftelse for underleverandører

Leverandøren hæfter for underleverandørers produkter og tjenesteydelser efter Kontrakten på ganske samme måde som for sine egne forhold.

Såfremt der er tale om en Fejl i tredjepartsprodukter, som Leverandøren ikke burde have erkendt eller forudset på tidspunktet for Kontraktens indgåelse, og som har karakter af en Fejl i Programmet i forhold til underleverandørens specifikationer (programfejl) og ikke en Fejl i forhold til kravene til Leverancen i Kontrakten (systemfejl), gælder følgende begrænsninger i Leverandørens afhjælpningspligt:

- Leverandøren skal straks rapportere Fejlen til producenten af Standardprogrammet og indhente dennes bekræftelse på, at forholdet er accepteret som en Fejlrapportering. Leverandøren skal med passende mellemrum følge op på fejlrapporteringen og rapportere tilbage til Kunden.
- Leverandøren skal gøre sit yderste for at reducere problemets omfang, herunder anvise relevant omgåelse.
- Når tredjemand har leveret en rettelse af den pågældende eller eventuelt andre Fejl eller har anvist relevant omgåelse, skal Leverandøren straks sørge for orientering af samt installation hos Kunden, hvor dette i øvrigt er en del af den aftalte vedligeholdelse.

Ovenstående begrænsning i Leverandørens udførelse af fejlrettelser omfatter ikke det Program, der er særskilt undtaget i Bilag 3. Programmet fra Leverandørens koncernforbundne selskaber kan ikke undtages herfra. Begrænsningen indebærer ingen begrænsning i kravene til godkendelse af delleveranceprøve, overtagelsesprøve eller driftsprøve eller i Kundens andre misligholdelsesbeføjelser.

For så vidt angår Open Source Programmet gælder begrænsningen af Leverandørens afhjælpningspligt ikke, medmindre det pågældende program indgår som en integreret del af en underleverandørs Standardprogram.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

17.6 Garanterede servicemål

Leverandøren garanterer, at de i Bilag 6 anførte servicemål opretholdes fra Ibrugtagning og indtil ophør af vedligeholdelsesforpligtelsen. Såfremt der gælder særlige servicemål for en eventuel ibrugtagningsperiode forud for Overtagelsesdagen, er dette angivet i Bilag 6.

Til opretholdelse af de garanterede servicemål skal Leverandøren udføre forebyggende og afhjælpende vedligeholdelse som angivet i pkt. 11.

17.7 Tredjemands rettigheder

Leverandøren garanterer, at det leverede ikke krænker andres rettigheder, herunder patenter eller ophavsrettigheder.

Det er en forudsætning for garantien, at Kunden ved Meddelelse straks giver Leverandøren underretning herom, når Kunden bliver opmærksom på eventuelle rettighedskrænkelser, og at Kunden bistår Leverandøren under sagen i fornødent omfang.

Såfremt der efter Leverandørens valg indgår Open Source Programmell i Leverancen, kan Leverandøren udskifte det valgte Open Source Programmell med andet Programmell. En sådan udskiftning må ikke påvirke Kundens nytte af Leverancen, og udskiftningen må ikke påføre Kunden yderligere omkostninger eller tab.

17.8 Overholdelse af regler

Leverandøren garanterer, at leverede ydelser opfylder relevante præceptive regler samt de i Bilag 3 anførte deklaratoriske regler således som disse foreligger ved Kontraktens indgåelse, henholdsvis på tidspunktet for bestilling af en ændring.

Det er angivet i Bilag 5 i hvilket omfang, indførelse af nye regler efter kontraktindgåelse er omfattet af Leverandørens vedligeholdelsesordning.

17.9 Garantiperiode

Garantiperioden for en Delleverance og en Selvstændig Opgave er på 1 år, der løber fra godkendelse af delleveranceprøven for den pågældende Delleverance. Garantierne vedrørende tredjemands rettigheder (pkt. 17.7) og overholdelse af regler (pkt. 17.8) gælder uden tidsbegrænsning.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Såfremt det under den samlede overtagelsesprøve konstateres, at den aftalte integration til tidligere Delleverancer ikke er opfyldt, vil Kunden dog fortsat kunne påberåbe sig de i denne Kontrakt indeholdte misligholdelsesbeføjelser i forhold til de berørte Delleverancer, uanset at garantiperioden måtte være udløbet for en eller flere tidligere Delleverancer. Dette gælder dog ikke for eventuelt udstyr, der altid blot vil være undergivet en garantiperiode på et år regnet fra Ibrugtagning.

Det er en forudsætning for de garanterede servicemål, at Kunden har tegnet vedligeholdelse for Delleverancen i overensstemmelse med Bilag 5.

Nye enheder, der under garantien leveres til udskiftning af fejlbehæftede enheder, samt anden afhjælpning af Fejl er undergivet garanti indtil udløbet af den oprindelige garantiperiode, dog mindst i 3 måneder regnet fra tidspunktet for udskiftningen eller afhjælpningen.

Vedligeholdelse og andre løbende ydelser er undergivet garanti. Eventuelle krav vedrørende disse ydelser skal fremsættes inden et år fra levering af de pågældende ydelser.

18. LEVERANDØRENS MISLIGHOLDELSE

18.1 Forsinkelse

18.1.1 Underretningspligt

Det påhviler Leverandøren at give en begrundet Meddelelse til Kunden straks, når Leverandøren må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse eller for, at Kontrakten ikke i øvrigt bliver rigtigt opfyldt.

18.1.2 Reduceret timesats ved forsinkelse og gentest

Såfremt en af de i Bilag 1 anførte frister for en delovertagelsesprøve for en Delleverance overskrides, som følge af Leverandørens forhold, foretages en reduktion på 25% af de aftalte timepriser for arbejde relateret til den pågældende Delleverance, der udføres efter tidsfristens overskridelse, og indtil delleveranceprøven er bestået.

I tilfælde af gentest som følge af en tests manglende beståen, gælder det tilsvarende, at Leverandørens timepris for arbejdet forbundet med gentesten reduceres med 25%.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Kunden skal uden ugrundet ophold skriftligt give Leverandøren Meddelelse, såfremt Kunden vil påberåbe sig sin ret til at kræve Leverandørens vederlag reduceret i henhold til ovenstående afsnit. Reduktionen træder i givet fald i kraft fra Leverandørens modtagelse af en sådan Meddelelse.

18.1.3 Håndtering af tvister om Kundens krav på reduceret timesats

Såfremt Leverandøren vil anfægte Kundens ret til vederlagsreduktion i henhold til ovenstående, skal Leverandøren give Kunden Meddelelse herom senest 10 Arbejdsdage efter modtagelsen af Kundens Meddelelse. Leverandøren er ikke berettiget til at standse sit arbejde i en sådan situation, men begge Parter kan kræve tvisten løst i henhold til pkt. 27.2.

Så længe tvisten består, skal Leverandørens vederlag for arbejde omfattet af ovenstående afsnit reduceres med 25%. Får Leverandøren helt eller delvist medhold i sit krav på fuldt vederlag, kan Leverandøren efterfakturere det resterende vederlag med tillæg af renter, dog inden for rammerne af Maksimalprisen.

18.1.4 Kundens beføjelser i øvrigt

Herudover gælder dansk rets almindelige regler om beføjelser i anledning af forsinket eller udeblevet levering, jf. dog pkt. 20, 21 og 22.

18.2 Mangler

18.2.1 Afhjælpning

For de dele af Leverancen, der er omfattet af vedligeholdelsesordningen, påhviler det Leverandøren at afhjælpe Fejl i Leverancen som led i denne ordning i overensstemmelse med pkt. 11 og 12 samt Bilag 5.

For de øvrige ydelser gælder, at Leverandøren skal sørge for afhjælpning af Fejl, såfremt det er nødvendigt for, at driftsprøven kan bestås, eller såfremt der reklameres over en Fejl inden for garantiperioden.

Når Leverandøren har foretaget afhjælpning, skal Leverandøren give underretning herom til Kunden.

Såfremt der er uenighed om, hvorvidt Leverandørens afhjælpning er fyldestgørende, afgøres spørgsmålet i overensstemmelse med pkt. 27.2.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Der henvises i øvrigt til de i pkt. 17.5 indeholdte begrænsninger i Leverandørens afhjælpningspligt i relation til tredjepartsprodukter.

18.2.2 Bod for overskridelse af servicemål

Såfremt servicemålene i Bilag 6 overskrides, betaler Leverandøren en bod i henhold til principperne anført i Bilag 6.

Den samlede bod for manglende opfyldelse af servicemål i en måned kan ikke overstige vedligeholdelsesvederlaget for den pågældende måned.

Påløbet bod betales månedsvis efter påkrav fremsat i Meddelelse fra Kunden. Har Leverandøren ikke senest 12 måneder efter månedens udløb modtaget Meddelelse herom fra Kunden, bortfalder Kundens ret til bod for den pågældende måned.

18.2.3 Forholdsmæssigt afslag

Dansk rets almindelige regler om forholdsmæssigt afslag finder anvendelse.

Ved beregning af den relevante værdiforringelse, der udgør afslaget, skal der tages hensyn til den nytteværdi, som Kunden ikke kan udnytte som følge af Fejlen.

For forhold, der udløser betaling af bod, kan et forholdsmæssigt afslag kun kræves i det omfang, Kunden dokumenterer en værdiforringelse ud over den betalte bod.

18.2.4 Reduceret timesats

For arbejde med afhjælpning af Mangler i garantiperioden og andre garantiarbejder, som ikke er omfattet af en eventuel vedligeholdelsesaftale, er Leverandøren berettiget til at fakturere Kunden dette arbejde i henhold til de aftalte timesatser med fradrag af 25%, jf. dog pkt. 15.4.2.

Såfremt der i bilag 12 er fastsat et særskilt maksimum for Leverandørens vederlag for udbedring af Mangler og andre garantiarbejder i garantiperioden, udgør dette beløb i givet fald Leverandørens maksimale krav på vederlag herfor.

Ved uenighed om, hvorvidt der er tale om arbejde, som Leverandøren alene er berettiget til reduceret vederlag for i henhold til ovenstående afsnit, finder pkt. 27.2 tilsvarende anvendelse.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

18.2.5 Kundens beføjelser i øvrigt

Om andre beføjelser i anledning af Mangler gælder dansk rets almindelige regler, jf. dog pkt. 20, 21 og 22.

19. KUNDENS MISLIGHOLDELSE

Såfremt Kunden misligholder sine betalingsforpligtelser i henhold til Kontrakten, er Leverandøren berettiget til rente i overensstemmelse med rentelovens regler.

Leverandøren er endvidere berettiget til at ophæve Kontrakten, såfremt Leverandøren over for Kunden har afgivet påkrav ved Meddelelse om, dels at Kunden på nærmere specificeret måde har misligholdt sine betalingsforpligtelser vedrørende de pågældende ydelser, dels at manglende betaling inden 40 Arbejdsdage vil medføre, at Kontrakten ophæves for så vidt angår disse ydelser, og såfremt Kunden ikke har opfyldt sine betalingsforpligtelser inden fristens udløb.

Kunden er erstatningsansvarlig for Leverandørens dokumenterede tab forårsaget af Kundens manglende opfyldelse af sine forpligtelser til at medvirke ved Leverancens udførelse, jf. pkt. 5.8, såfremt Leverandøren over for Kunden har afgivet påkrav ved Meddelelse om, dels at Kunden på nærmere specificeret måde har misligholdt sine forpligtelser til at medvirke, dels at Kundens manglende deltagelse inden 15 Arbejdsdage vil medføre, at Kunden bliver erstatningsansvarlig for Leverandørens dokumenterede tab.

Om øvrige beføjelser gælder dansk rets almindelige regler, jf. dog pkt. 20, 21, og 22.

20. KUNDENS OPHÆVELSE

20.1 Betingelser for ophævelse

Kunden kan ophæve Kontrakten helt eller delvist, såfremt der foreligger væsentlig misligholdelse. For ophævelse på grund af Mangler er det en betingelse, at Manglerne ikke inden for rimelig tid er afhjulpnet, jf. Bilag 6 om krav til reaktionstid og tilgængelighed.

20.2 Ophævelse

Kunden kan alene ophæve Kontrakten helt eller delvist med virkning for fremtidige ydelser ("ex nunc").

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Leverandørens misligholdelse af sine vedligeholdelses- og eventuelle driftsforpligtelser kan ikke begrunde en ophævelse for Kontraktens øvrige ydelser.

20.3 Ophævelsesgrunde

Som væsentlig misligholdelse, der berettiger Kunden til at hæve Kontrakten, anses bl. a. følgende:

- En samlet overskridelse af fristerne for godkendt overtagelsesprøve og driftsprøve for Leverancen eller for en Delleverance med mere end 40 Arbejdsdage.
- Såfremt en uvildig sagkyndig ved audit, jf. pkt. 5.11, har truffet afgørelse om, at Leverandørens manglende opfyldelse af modenhedsniveauet i Bilag 8 har væsentlig betydning for Leverandørens forsinkelse i forhold til tidsplanen i Bilag 1 eller for at levere uden væsentlige Mangler, og Leverandøren ikke ved en fornyet audit ved den uvildig sagkyndige har dokumenteret, at modenhedsniveauet er opfyldt inden en af den uvildig sagkyndige fastsat frist.
- Overskridelse af aftalt Overtagelsesdag for en ændring, der leveres som en Selvstændig Opgave, jf. pkt. 6.3, med mere end 30 Arbejdsdage.
- Leverandørens konkurs, såfremt konkursboet ikke på baggrund af skriftlig henvendelse fra Kunden uden ugrundet ophold tilkendegiver, at boet indtræder i Kontrakten.
- Leverandørens betalingsstandsning, åbning af forhandlinger om akkord eller væsentligt forringede økonomiske forhold i øvrigt, der bringer Kontraktens rette opfyldelse i fare.
- Leverandørens ophør med den virksomhed, som Kontrakten vedrører, eller indtræden af andre omstændigheder, der bringer Kontraktens rette opfyldelse i alvorlig fare.

20.4 Opgørelse ved ophævelse

Ved Kundens ophævelse, beholder Kunden de dele af Leverancen, som er leveret eller udført på ophævelsestidspunktet samt eventuelle rettigheder knyttet til denne del, ligesom Kunden ikke kan kræve tilbagebetaling af erlagt vederlag for sådanne Leverancer.

Endvidere bortfalder aftale om vedligeholdelse og eventuel Drift, hvorimod Leverandøren fortsat er forpligtet til at vedligeholde og varetage eventuel Drift af de dele af Leverancen, som ikke er omfattet af ophævelsen, på hidtidige vilkår, dog således at Leverandørens vederlag reduceres forholdsmæssigt. Leverandøren kan dog kræve vedligeholdelses- og/eller eventuelt driftsvederlag,

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

servicemål og øvrige betingelser for den resterende del af Leverancen reguleret i det omfang, at dette er rimeligt begrundet.

Dette pkt. 20.4 afskærer ikke Kundens øvrige beføjelser. Kunden kan således efter omstændighederne gøre andre misligholdelsesbeføjelser gældende, herunder eventuelt kræve erstatning eller afslag i vederlag betalt frem til ophævelsen.

21. ERSTATNING OG FORSIKRING

Parterne er erstatningspligtige efter dansk rets almindelige regler. For forhold, der udløser betaling af bod, kan erstatning kun kræves i det omfang, Kunden dokumenterer et tab ud over bodsbeløbet. Erstatning og eventuelt bodsbeløb tilsammen er dog under alle omstændigheder begrænset til Maksimalprisen. Såfremt en uvildig sagkyndig ved audit, jf. pkt. 5.11, har truffet afgørelse om, at en Parts manglende opfyldelse af kravene til modenhed, jf. pkt. 5.7, har en betydende indvirkning på Partens væsentlige misligholdelse af Kontrakten, forhøjes maksimum for den samlede erstatning og bod med 25%.

Parterne er ikke i noget tilfælde ansvarlig for driftstab, følgeskader eller andet indirekte tab. Tab af data anses for indirekte tab, bortset fra tilfælde hvor dette skyldes Leverandørens Drift eller anden datahåndtering, hvor dette er omfattet af Kontrakten.

Foranstående begrænsninger gælder kun, såfremt tabet ikke kan henføres til grov uagtsomhed eller forsætlige forhold hos den skadevoldende Part.

Leverandørens produktansvar følger dansk rets almindelige regler. Leverandøren er endvidere forpligtet til at opretholde produktansvarsforsikring i fem år efter Overtagelsesdagen. Produktansvaret for tingskade er beløbsmæssigt begrænset til kr. 5 millioner pr. skadetilfælde.

For de dele af Leverancen, for hvilke der er tegnet aftale om vedligeholdelse eller Drift, opretholdes produktansvarsforsikringen i hele vedligeholdelses- og driftsperioden.

22. FORCE MAJEURE

Hverken Leverandøren eller Kunden skal anses for ansvarlig over for den anden Part for så vidt angår forhold, der ligger uden for Partens kontrol, og som Parten ikke ved Kontraktens underskrift, henholdsvis en aftale om ændringer, burde have taget i betragtning (herunder

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

strejker) og ej heller burde have undgået eller overvundet. Forhold hos en underleverandør anses kun for force majeure, såfremt der for underleverandøren foreligger en hindring, der omfattes af 1. punktum, og som Leverandøren ikke burde have undgået eller overvundet.

Force majeure ved forsinkelse kan højst gøres gældende med det antal Arbejdsdage, som force majeure-situationen varer. Såfremt en tidsfrist for Leverandøren udskydes på grund af force majeure, udskydes de betalinger, der knytter sig dertil, tilsvarende.

Force majeure kan kun påberåbes, såfremt den pågældende Part har givet Meddelelse herom til den anden Part senest 5 Arbejdsdage efter, at force majeure er indtrådt.

Den Part, der ikke er ramt af force majeure, er berettiget til at annullere Kontrakten helt eller delvis, henholdsvis en aftale om ændringer, såfremt den aftalte Overtagelsesdag overskrides med 60 Arbejdsdage som følge af force majeure. I tilfælde af sådan annulation beholder hver Part, hvad de har modtaget fra den anden Part, og der består derefter ingen yderligere krav mellem Parterne. Herudover kan Kunden annullere en aftale om vedligeholdelse eller eventuel Drift med virkning for fremtidige ydelser, såfremt Leverandøren er forhindret i at levere disse ydelser som følge af force majeure i en periode på 20 Arbejdsdage inden for en periode på 3 måneder.

23. RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL OG DOKUMENTATION

23.1 Generelt

Kunden erhverver en brugsret til det leverede Programmél og Dokumentation, jf. nærmere vedrørende Standardprogrammél, pkt. 23.2, og vedrørende Kundespecifikt Programmél, pkt. 23.3.

Kunden er uberettiget til at kopiere Programmél og Dokumentation i videre omfang end nødvendigt for Leverancens Drift og sikkerhed. Kunden kan overlade Drift og vedligeholdelse af Leverancen til tredjemand.

Det nærmere indhold af brugsretten til Programmél og Dokumentation er beskrevet i Bilag 15. Det i Bilag 15 anførte kan dog ikke medføre, at Leverancebeskrivelsen ikke opfyldes, eller at det anførte i pkt. 23.2 eller 23.3 fraviges.

Formålet med Bilag 15 er alene, at der herigennem foretages en fastlæggelse af brugsrettens nærmere indhold, herunder begrænsninger i retten til at overdrage brugsretten. Såfremt Bilag 15 herudover indeholder andre bestemmelser, f.eks. vedrørende løbetid, installation, misligholdelse,

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

vedligeholdelse, garanti, ansvar m.v., er Parterne enige om, at der i alle forhold mellem Leverandøren og Kunden skal bortses fra disse bestemmelser.

Endvidere gælder, at såfremt Kunden som følge af krav fra underleverandører skal underskrive licensbetingelser direkte overfor disse, skal der i alle forhold mellem Leverandøren og Kunden ses bort fra disse licensbetingelser, i det omfang bestemmelserne ikke vedrører brugsrettens indhold og omfang. Leverandøren skal skadesløsholde Kunden for eventuelle krav fra underleverandører, der støttes på de nævnte licensbetingelser, og som ikke påhviler Kunden efter denne Kontrakt.

Dokumentationen er omfattet af Leverandørens og/eller eventuelle underleverandørers ophavsrettigheder og eventuelle licensbetingelser i øvrigt og skal anvendes i overensstemmelse med ophavsretslovens bestemmelser herom.

Brugsretten overgår til Kunden ved Kundens betaling af den del af Leverancen, som rettighederne knytter sig til.

Det er i Bilag 3 angivet, om der er tale om Standard- eller Kundespecifikt Programmel.

23.2 Standardprogrammel

Ved Kundens overtagelse af Standardprogrammel erhverver Kunden en brugsret til Standardprogrammets i overensstemmelse med rettighedsindehaverens standardbestemmelser, der angives i Bilag 15.

Brugsretten er tidsbegrænset, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 15.

Såfremt Kontrakten omfatter vedligeholdelse af Standardprogrammel, får Kunden en tilsvarende brugsret til enhver senere ændring i Standardprogrammets.

Kundens brugsret til Standardprogrammel medfører også en ret for Kunden selv eller ved tredjemand at vedligeholde Standardprogrammets, medmindre andet er angivet i bilag 15.

Bortset fra de i pkt. 25 nævnte overdragelser, kan Kunden kun overdrage sin ret til Leverandørens Standardprogrammel til tredjemand efter bestemmelserne i Bilag 15.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

23.3 Kundespecifikt programmel

23.3.1 Kundens rettigheder

Kunden har en tidsbegrænset brugsret, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 15, til programmer og grænsefladespecifikationer, der er Kundespecifikt Programmel samt den dertil hørende Dokumentation.

Brugsretten medfører en ret for Kunden til selv eller ved tredjemand at vedligeholde og ændre Kundespecifikt Programmel og dertil hørende Dokumentation, medmindre andet er angivet i Bilag 15.

Medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 15, skal Leverandøren med faste intervaller og senest umiddelbart efter Kundens godkendelse af en delleveranceprøve, der omfatter det pågældende Kundespecifikke Programmel, foretage sådanne foranstaltninger, der gør kildekoden for dette tilgængelig for Kunden i tilfælde af Leverandørens misligholdelse. Leverandøren kan opfylde denne pligt ved løbende at overdrage kildekoden til Kunden ved deponering hos tredjemand eller på anden måde, der accepteres af Kunden. Kunden bærer alle omkostninger til deponering. De nærmere krav til deponering samt eventuelle indskrænkninger i Kundens brugsret til kildekoden skal anføres i Bilag 15.

Såfremt Leverandøren anvender vedligeholdelses- og udviklingsværktøjer, som ikke er Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer, er Leverandøren forpligtet til, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 15, at stille sådanne værktøjer, som Leverandøren har rettighederne til, vederlagsfrit til rådighed for Kunden, såfremt disse er nødvendige for Kundens eller tredjemands ændring, vedligeholdelse eller eventuelt Drift af Leverancen. Såfremt Leverandøren har rettigheder til ikke-standardvedligeholdelses- og ikke-standardudviklingsværktøjer m.v. via licenser, skal licensvilkårene være angivet i Bilag 15. Kundens brugsret er i så fald undergivet disse licensvilkår, idet pkt. 23.1 dog finder tilsvarende anvendelse.

Kunden er berettiget til at foretage ændringer i Kundespecifikt Programmel, jf. dog pkt. 6.7 vedrørende ændringer uden Leverandørens samtykke. Leverandøren opnår ingen rettigheder til de ændringer, der er foretaget af Kunden. Kunden kan ikke overdrage ændringer, udover fejlrettelser og integration til eksisterende og nye systemer, til andre, herunder andre Offentlige Institutioner.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

23.3.2 Andre offentlige institutioners rettigheder

Enhver anden Offentlig Institution har en tidsbegrænset brugsret, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 15, til programmer og grænsefladespecifikationer, der er Kundespecifikt Programmelt samt den dertil hørende Dokumentation.

Brugsretten medfører en ret for enhver anden Offentlig Institution til selv eller ved tredjemand at foretage fejlrettelse i det Kundespecifikke Programmelt og til at foretage integration til eksisterende og nye systemer, men ikke herudover at ændre i det Kundespecifikke Programmelt og hertil hørende Dokumentation, jf. dog afsnit 6. Leverandøren er forpligtet til at levere Dokumentation, værktøjer m.v., som er nødvendig for at foretage fejlrettelse og integration.

Retten for de andre Offentlige Institutioner til at overdrage det Kundespecifikke Programmelt er begrænset på samme måde, som for Kunden.

Uanset ovennævnte brugsret for enhver anden Offentlig Institutions brug af det Kundespecifikke Programmelt forudsætter en Offentlig Institutions brug af det Kundespecifikke Programmelt indgåelse af særskilt aftale med Leverandøren. Leverandøren er forpligtet til i en sådan aftale at indrømme den Offentlige Institution tilsvarende licensvilkår, som de licensvilkår der følger af denne Kontrakt.

Såfremt Leverandøren udfører ændringer af det Kundespecifikke Programmelt til opfyldelse af en Offentlig Institutions særlige behov, er Leverandøren berettiget til et vederlag herfor. Leverandøren skal levere ændringen til den Offentlige Institution på tilsvarende licensvilkår, som de der følger af denne Kontrakt.

Leverandøren har ved indgåelse af denne Kontrakt ikke påtaget sig nogen forpligtelser over for de andre Offentlige Institutioner til at udføre ændringer af det Kundespecifikke Programmelt. Såfremt Leverandøren ikke kan levere de ønskede ændringer på rimelige og sædvanlige vilkår, kan en Offentlig Institution selv foranstalte ændringerne udført.

Medmindre andet er fastsat i Bilag 15, kan Kunden ikke stille den til det Kundespecifikke Programmelt hørende Dokumentation, vedligeholdelses- eller udviklingsværktøjer m.v., som Leverandøren har overdraget til Kunden under Kontrakten, til rådighed for en anden Offentlig Institution til brug for den Offentlige Institutions ændring. Kunden er dog berettiget til at stille Dokumentation, værktøjer mv. til rådighed til brug for fejlrettelse og integration til eksisterende

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

og nye systemer samt ændringer af det Kundespecifikke Programmel i henhold til foregående afsnit, 2. punktum.

En anden Offentlig Institutions udnyttelse af brugsretten medfører ikke i sig selv et mangelsansvar for Leverandøren.

23.4 Open Source Programmel

Hvis der indgår Open Source Programmel i Leverancen, opnår Kunden de rettigheder hertil, der fremgår af den relevante Open Source Licens. Dette gælder, uanset om denne licens går videre end nødvendigt for Leverancens Drift og sikkerhed, jf. pkt. 23.1.

De Open Source Licenser, der indgår i Leverancen, er gengivet i Bilag 15.

Indeholder en Open Source Licens betingelser eller forbehold, der forhindrer eller begrænser Leverandøren i at levere de ydelser, der er beskrevet i Leverancebeskrivelsen, skal disse forhindringer mv. ikke fritage Leverandøren for sin pligt til at levere de ydelser, der er beskrevet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3) og i at udføre vedligeholdelse og support (Bilag 5).

24. TAVSHEDSPLIGT

Parterne skal iagttage tavshed i sædvanligt omfang for forhold, som ikke er alment kendte.

Leverandøren må medtage Kunden på sin referenceliste, men må derudover ikke bruge Kundens navn i markedsføringsøjemed.

Kunden afgør efter drøftelse med Leverandøren, hvorledes Kontraktens indgåelse offentliggøres.

25. OVERDRAGELSE

Kunden har ret til at overdrage sine rettigheder og forpligtelser efter Kontrakten til en anden Offentlig Institution, når de opgaver, som Kunden hidtil har varetaget, overgår til en anden Offentlig Institution. Dette gælder uanset, hvad der måtte fremgå af Bilag 15.

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overdrage sine rettigheder og forpligtelser ifølge Kontrakten til tredjemand. Kunden kan ikke nægte sådant samtykke uden saglig grund.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

26. VARIGHED

26.1 Vedligeholdelse og support

Leverandøren kan ved Meddelelse opsigse vedligeholdelse og support, jf. pkt. 11, med et varsel på 12 måneder til den første i en måned, dog tidligst til udløb fire år efter Overtagelsesdagen. Dog kan Leverandøren ved Meddelelse opsigse vedligeholdelse og support af Standardprogrammet, såfremt producenten heraf ophører med at udbyde vedligeholdelse og support i Danmark. Sådan opsigelse skal ske med mindst tre måneders varsel og har tidligst virkning fra det tidspunkt, hvor producenten ophører med vedligeholdelse og support.

Kunden kan ved Meddelelse opsigse vedligeholdelse og support med et varsel på seks måneder til den første i en måned, dog tidligst til udløb ét år efter Overtagelsesdagen, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 5.

Kunden har under samme betingelser som ovenfor ret til ved Meddelelse at opsigse vedligeholdelse og support for dele af Leverancen, som angivet i Bilag 5. I tilfælde af delvis opsigelse af vedligeholdelse og support nedsættes vederlaget for vedligeholdelse med de beløb, der er anført i Bilag 12 for de dele af Leverancen, der omfattes af opsigelsen. Endvidere bortfalder de garanterede servicemål i det omfang, dette er angivet i Bilag 6.

Såfremt Leverandøren varetager Driften, jf. pkt. 12, kan vedligeholdelse for hele Leverancen dog kun opsiges, hvis Driften opsiges til ophør samtidig med vedligeholdelsen.

26.2 Drift

Såfremt Leverandøren varetager Driften af Leverancen, kan Kunden ved Meddelelse særskilt opsigse Driften med det varsel, der er angivet i Bilag 7.

27. TVISTIGHEDER

27.1 Lovvalg

Kontrakten er undergivet dansk ret.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

27.2 Uenighed om kategorisering af en Fejl, reducerede timepriser eller opfyldelse af servicemål

Såfremt der er uenighed om kategorisering af en Fejl, reducerede timepriser eller hvorvidt kravene til servicemål er opfyldt i en bestemt periode, jf. pkt. 4, 11, 13 og 18, kan hver af Parterne henvise spørgsmålet til Kundens og Leverandørens projektleder, der da sammen afgør det. Kan der ikke opnås enighed mellem Parternes projektledere, skal forhandlingerne søges løftet op på højt plan i Parternes organisationer. Hvis enighed fortsat ikke opnås, kan hver af Parterne anmode Det Danske Voldgiftsinstitut om at udmelde en uvildig sagkyndig, der afgør spørgsmålet endeligt og bindende for begge Parter.

Twister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige. Den sagkyndige træffer afgørelse om fordelingen af sit honorar på Parterne under hensyntagen til afgørelsens udfald.

27.3 Øvrige tvister

27.3.1 Forhandling

Såfremt der opstår en uoverensstemmelse mellem Parterne i forbindelse med Kontrakten, skal Parterne med en positiv, samarbejdende og ansvarlig holdning søge at indlede forhandlinger med henblik på at løse tvisten. Om nødvendigt skal forhandlingerne søges løftet op på højt plan i Parternes organisationer.

27.3.2 Mægling

Såfremt parterne ikke kan opnå en løsning ved forhandling, skal tvisten søges løst ved mægling af en af Parterne i fællesskab udpeget mægler.

Hvis mæglingen afsluttes, uden at tvisten er bilagt, skal tvisten afgøres endeligt ved voldgift efter bestemmelserne i henholdsvis pkt. 27.3.3 eller pkt. 27.3.4.

27.3.3 Mindre tvister

Såfremt der er tale om en tvist, hvor værdien for hver af Parterne ikke overstiger 5% af leverancevederlaget med tillæg af vederlag for vedligeholdelse og eventuel Drift, afgøres tvisten ved voldgift efter "Regler om forenklet voldgiftsproces ved Det Danske Voldgiftsinstitut". Ved opgørelse af vederlag for vedligeholdelse og eventuel Drift beregnes et vederlag for disse for fire år fra Overtagelsesdagen.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009. 02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

Voldgiftsretten udpeges af Voldgiftsinstituttet i overensstemmelse med "Regler om forenklet voldgiftsproces ved Det Danske Voldgiftsinstitut". Voldgiftsdommeren udpeges af Det Danske Voldgiftsinstitut. Parterne kan senest samtidig med udløbet af fristen for indklagedes svar i fællesskab bringe en voldgiftsdommer i forslag.

Stedet for voldgiftsretten er i den kommune, hvor kunden er registreret.

27.3.4 Større tvister

I tilfælde, der ikke er omfattet af pkt. 27.2 eller pkt. 27.3.3, afgøres tvisten ved voldgift efter "Regler for behandling af voldgiftssager ved Det Danske Voldgiftsinstitut".

Voldgiftsretten udpeges af Voldgiftsinstituttet i overensstemmelse med "Regler for behandling af voldgiftssager ved Det Danske Voldgiftsinstitut". Når tvisten skal afgøres af tre voldgiftsdommere, kan klageren i sit klageskrift komme med forslag til sin voldgiftsdommer. Indklagede kan i sit svar komme med forslag til sin voldgiftsdommer. Den tredje voldgiftsdommer, der er voldgiftsrettens formand, bringes i forslag af Det Danske Voldgiftsinstitut, medmindre parterne inden udløb af fristen for indklagedes svar i fællesskab foreslår en formand.

Stedet for voldgiftsretten er i den kommune, hvor kunden er registreret.

28. BEVILLINGSMÆSSIGE FORBEHOLD

Kontrakten er kun bindende for Kunden under forudsætning af, at der opnås fornøden bevillingsmæssig hjemmel. Fornøden bevillingsmæssig hjemmel skal være opnået senest på det i Bilag 1 angivne tidspunkt. Ellers er Leverandøren fritstillet.

29. FORTOLKNING OG KONTRAKTSTYRING

29.1 Fortolkning og forrang

Bestemmelser i udbudsmaterialet, i Leverandørens tilbud, i forudgående korrespondance eller lignende, der ikke er medtaget i Kontrakten, kan ikke efterfølgende påberåbes som fortolkningsgrundlag.

Tilsvarende gælder viden om ydelser, der skal leveres under Kontrakten, Kundens it-miljø m.v., som en Part måtte have erfaret som led i et tidligere samarbejde. Dog har hver af Parterne i

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

denne situation en udvidet forpligtelse til at søge afklaring af ethvert forhold, som måtte give anledning til tvivl på grundlag af en sådan viden.

Henvisninger til Kontrakten eller til en bestemmelse heri omfatter også de til Kontrakten hørende bilag, henholdsvis de bilag, der er relevante for den pågældende bestemmelse. Bestemmelser i Kontrakten har forrang frem for bestemmelser i bilag, hvorfor bestemmelser indeholdt i et bilag, som strider mod Kontraktens bestemmelser, ikke tillægges retsvirkning.

Såfremt der på kontraktindgåelsestidspunktet i et bilag er modstrid mellem et af Kunden i Behovsopgørelsen anført krav og Leverandørens kravsbesvarelse, har Kundens krav forrang. Dette indebærer dog ikke en begrænsning i Leverandørens forpligtelse til at levere det yderligere, der på kontraktindgåelsestidspunktet måtte fremgå af Leverandørens kravsbesvarelse i forhold til Kundens krav.

29.2 Meddelelse

Enhver Meddelelse skal sendes til de nedenfor angivne personer og på de angivne kontaktoplysninger, som hver af Parterne til enhver tid måtte have givet Meddelelse om.

De relevante personer og kontaktoplysninger vedrørende denne Kontrakt er følgende:

Kunden: [...]
 [...]
 [...]

Leverandøren: [...]
 [...]
 [...]

Ændring i ovennævnte oplysninger sker ved Meddelelse til den anden Part, hvorefter Parterne i henhold til pkt. 29.3 ændrer Kontrakten.

29.3 Kontraktstyring ved ændringer

Parterne foretager i fællesskab kontraktstyring baseret på følgende hovedprincipper:

- Alle ændringer og tilføjelser til Kontrakten skal foreligge i skriftlig form ved opdatering af selve Kontrakten, der underskrives af begge Parter.

02i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen, 2009.
02i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K02.

- Alle ændringer og tilføjelser til bilagene skal foreligge i skriftlig form ved opdatering af selve bilagene og skal herefter underskrives af begge Parter.
- Alle ændringer og tilføjelser af Kontrakt og bilag skal kunne dokumenteres med fuld sporbarhed, f.eks. ved ændringsmarkering, versionshistorik og lignende.
- Alle væsentlige ændringer og tilføjelser og baggrunden herfor omtales kort i pkt. 2.

Leverandøren har initiativpligten til at sikre denne kontraktstyring.

30. UNDERSKRIFTER

Kontrakten underskrives i to originale eksemplarer, hvoraf Parterne hver modtager et eksemplar.

Sted:

Sted:

Dato:

Dato:

For Kunden:

For Leverandøren:

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02.

8. KONTRAKTEN 03i

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen.
03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

03i
KONTRAKT OM ITERATIV
UDVIKLING AF IT-SYSTEM

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen.
03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	BAGGRUND OG FORMÅL.....	161
2	DEFINITIONER	162
3	LEVERANDØRENS LEVERINGSFORPLIGTELSE.....	163
4	KUNDENS IT-MILJØ.....	163
5	MODENHED.....	164
6	PROJEKTLÆDELSE OG PRIORITERING.....	165
7	SAMARBEJDSORGANISATION.....	167
8	BENYTTELSE AF UNDERLEVERANDØRER.....	168
9	KUNDENS DELTAGELSE.....	168
10	ÆNDRINGSHÅNDTERING.....	169
11	ÆNDRINGER UDEN LEVERANDØRENS SAMTYKKE.....	170
12	LEVERINGSSTED.....	170
13	LEVERING.....	170
14	UDSKYDELSESRET	171
15	OPTIONER	171
16	AFPRØVNING	172
17	SERVICEMÅL OG INCITAMENTER.....	173
18	AUDIT.....	173
19	RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL OG DOKUMENTATION	174
20	PRISER	175
21	MAKSIMALPRIS.....	176
22	BETALINGSBETINGELSER	177
23	GARANTI	177
24	PRÆCEPTIVE REGLER.....	178
25	LEVERANDØRENS FORSINKELSE.....	178
26	MANGLER	179
27	UDTRÆDEN	181
28	OPHÆVELSE OG KONSEKVENSER AF OPHÆVELSE.....	181
29	KUNDENS FORHOLD.....	182
30	ERSTATNING.....	182
31	FORCE MAJEURE.....	183

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen.
03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

32	TAVSHEDSPLIGT	184
33	OVERDRAGELSE AF KONTRAKTEN	184
34	FORTOLKNING OG FORRANG	184
35	TVISTER.....	184
36	UNDERSKRIFTER	185

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen.
03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

BILAGSFORTEGNELSE

- Bilag 1: tidsplan
- Bilag 2: kundens it-miljø
- Bilag 3: leverancebeskrivelse
- Bilag 4: dokumentation
- Bilag 5: vedligeholdelse og support
- Bilag 6: servicemål
- Bilag 7: specifikationer af ydelser, herunder programmel, evt. Hardware og optioner
- Bilag 8: leverandørens kvalitetsstyring og modenhed
- Bilag 9: ændringshåndtering
- Bilag 10: samarbejdsorganisation og beskrivelse af den iterative metode
- Bilag 11: kundens deltagelse og modenhed
- Bilag 12: leverandørens vederlag
- Bilag 13: incitament
- Bilag 14: prøver
- Bilag 15: licensbetingelser

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

03i

KONTRAKT OM ITERATIV UDVIKING AF IT-SYSTEM

mellem

[....]

[....]

[....]

CVR. nr.: [....]

(herefter "Kunden")

og

[....]

[....]

[....]

CVR. nr.: [....]

(herefter "Leverandøren")

1. BAGGRUND OG FORMÅL

- 1.1. **Baggrund og formål:** [indsæt beskrivelse af baggrund for valg af iterativ projektmodel og formål med Projektet], herunder vigtige forretningsmæssige mål.]
- 1.2. **Loyalt samarbejde:** Parterne skal samarbejde med en positiv, professionel samt ansvarlig holdning og hver især yde en betydelig indsats for at opnå det bedst mulige resultat. Parterne skal herunder loyalt deltage i den aftalte samarbejdsorganisation, jf. pkt. 7 og bilag 10 samt udvise den fleksibilitet, der må anses for rimelig og sædvanlig ved gennemførelse af et iterativt projekt som det foreliggende.
- 1.3. **Informationspligt:** Parterne skal løbende informere hinanden om ethvert forhold, som skønnes at have betydning for gennemførelse af et hensigtsmæssigt kontraktforløb. Herunder

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen.
03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

1.4. skal de loyalt udveksle information, data og dokumentation i det omfang, der er relevant for Kontraktens opfyldelse.

2. DEFINITIONER

2.1. **Arbejdsdag(e)** betyder alle Dage mandag til fredag, bortset fra helligdage, juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag. 1. maj er ikke en helligdag.

2.2. **Behovsopgørelse** betyder Kundens overordnede krav til Leverancen, jf. bilag 3.

2.3. **Business Case** betyder den af Kunden udfærdigede beskrivelse af de væsentligste forretningsmæssige mål med Projektet og dets succeskriterier i bilag 3. Business Casen er en del af Behovsopgørelsen.

2.4. **Dag(e)** betyder enhver Kalenderdag(e).

2.5. **Fejl** betyder, at det leverede ikke opfylder de af Leverandøren givne garantier, eller det i øvrigt ikke leveres i den kvalitet, som Kunden med føje kunne forvente på grundlag af Kontrakten, medmindre der er tale om bagatelagtige forhold.

2.6. **Iteration** betyder et afgrænset forløb under anvendelse af den Iterative Metode.

2.7. **Iterativ Metode** betyder den metode for udvikling, der er beskrevet i bilag 10.

2.8. **Kontrakten** betyder denne kontrakt med tilhørende bilag.

2.9. **Leverancen** betyder alt, der i henhold til Kontrakten skal leveres senest på Overtagelsesdagen. Dette kan omfatte programmel, udstyr, dokumentation, implementering, Leverandørens rådgivning og projektstyring uddannelse og andre ydelser. Drift samt vedligeholdelse og support er ikke en del af Leverancen, selv om den eventuelt udføres forud for Overtagelsesdagen.

2.10. **Leverancebeskrivelsen** betyder Kundens Behovsopgørelse samt Leverandørens Løsningsbeskrivelse. Detailspecifikationer udarbejdet under Projektet indgår tillige i Leverancebeskrivelsen, når disse er godkendt af Kunden.

2.11. **Løsningsbeskrivelse** betyder Leverandørens overordnede besvarelse af Kundens Behovsopgørelse ved Kontraktens indgåelse. Løsningsbeskrivelsen udgør en del af Leverancebeskrivelsen og vil – som den øvrige del af Leverancebeskrivelsen – løbende undergå ændringer undervejs i Projektet.

2.12. **Maksimalpris** betyder Leverandørens maksimale pris for udførelsen af Projektet, jf. pkt. 21.1.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 2.13. **Mangler** betyder det samme som Fejl.
- 2.14. **Overtagelsesdag** betyder den Dag, hvor Leverandøren består overtagelsesprøven, jf. pkt. 16.3, eller tager hele eller dele af Leverancen i brug inden overtagelsesprøvens godkendelse uden at betingelserne herfor i pkt. 16.5 er opfyldt.
- 2.15. **Part/Parter** betyder Kunden og/eller Leverandøren alt efter sammenhængen.
- 2.16. **Projektet** betyder projektet omfattet af Kontrakten vedrørende etablering af Leverancen.
- 2.17. **Risikolog** betyder den log over Projektets risici, som Leverandøren udfærdiger og løbende opdaterer, jf. pkt. 6.8.

3. LEVERANDØRENS LEVERINGSFORPLIGTELSE

- 3.1. **Leverancen:** Kontrakten omfatter gennemførelse af et projekt til udvikling og implementering af et it-system hos Kunden. Leverancen, dets enkelte dele og den tilhørende dokumentation skal besidde de egenskaber og opfylde de krav, der fremgår af Kontrakten, herunder navnlig bilag 3 og 7.
 - 3.1.1. Er der i bilag 3 uoverensstemmelse mellem Behovsopgørelsen og Løsningsbeskrivelsen, skal Behovsopgørelsen have forrang, medmindre Leverandøren i dennes Løsningsbeskrivelse konkret og i forhold til det eller de enkelte krav har taget forbehold.
 - 3.1.2. Bilag 7 beskriver de tjenesteydelser, det standardprogram og eventuel hardware, Leverandøren skal levere under Kontrakten med henblik på at tilvejebringe Leverancen.
 - 3.1.3. Yderligere ydelser, herunder f.eks. undervisning og eventuelle optioner til bestilling før eller efter Overtagelsesdagen, er ligeledes beskrevet i bilag 7.
- 3.2. **Vedligeholdelse:** Vedligeholdelses- og supportydelser og vilkårene herfor er beskrevet i bilag 5.
 - 3.2.1. Tidspunkter for ikrafttræden af forpligtelser vedrørende vedligeholdelse og/eller support fremgår af bilag 1 og 5.

4. KUNDENS IT-MILJØ

- 4.1. **Integration til it-miljø:** De dele af Kundens it-miljø, der skal integreres til Leverancen, er beskrevet i bilag 2, herunder med angivelse af integrationskravene.
- 4.2. **Krav til it-miljøet:** Leverandørens eventuelle krav til Kundens it-miljø er angivet i Løsningsbeskrivelsen, herunder i form af behov for yderligere licenser, opgraderinger m.v. som er nødvendige for, at integrationskravene kan honoreres.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 4.3. **Opfyldelse af krav:** Såfremt Leverandørens krav i Løsningsbeskrivelsen til Kundens it-miljø er opfyldt, skal Leverancen samt udførelse af vedligeholdelse være tilstrækkelig til sammen med Kundens it-miljø og Kundens medvirken at opfylde kravene i denne Kontrakt. Det er en forudsætning herfor, at der ikke i Kundens it-miljø forekommer Fejl eller ikke opfyldte forudsætninger, der har betydning for Leverandørens opfyldelse af kravene i denne Kontrakt. Såfremt Kundens it-miljø ikke opfylder disse krav, frigøres Leverandøren fra at opfylde krav til Leverancen eller vedligeholdelse i det omfang, det er begrundet i Kundens manglende opfyldelse af Leverandørens forudsætninger, som angivet i denne kontrakt.
- 4.4. **Opgraderinger:** Leverandøren skal tilrettelægge de enkelte Iterationer således, at eventuelle problemer med Kundens it-miljø, herunder behov for yderligere opgraderinger, konstateres tidligt i Projektet. Når sådanne problemer eventuelt konstateres, skal Leverandøren anbefale Kunden relevante tiltag til afhjælpning, så Projektet så vidt muligt ikke forsinkes, hvis Kunden følger de pågældende anbefalinger.
- 4.5. **Tidssvarende it-miljø:** Kunden må forvente, at Leverandørens vedligeholdelsesforpligtelse efter udløb af garantiperioden forudsætter, at Kunden har et tidssvarende it-miljø. Leverandøren forpligter sig til at angive nye krav og beskrivelser senest samtidig med, at nye Versioner eller Releases tilbydes installeret hos Kunden.
- 4.5.1. Såfremt Parterne ikke kan opnå enighed om den løbende udvikling af it-miljøet, kan hver af Parterne iværksætte proceduren om brug af en uafhængig sagkyndig i pkt. 35.2.

5. MODENHED

- 5.1. **Kundens modenhed:** Kunden har i bilag 11 besvaret de modenhedsspørgsmål, der er stillet heri. På baggrund af disse besvarelser er Kundens modenhedsniveau opgjort efter retningslinjerne herfor i bilag 11.
- 5.2. **Leverandørens modenhed:** Leverandøren har i bilag 8 besvaret de modenhedsspørgsmål, der er stillet heri. På baggrund af disse besvarelser er Leverandørens modenhedsniveau opgjort efter retningslinjerne herfor i bilag 8.
- 5.3. **Pligt til overholdelse:** Parterne skal ved opfyldelse af deres respektive forpligtelser under Kontrakten opfylde de i bilag 8 og bilag 11 oplyste modenhedsniveauer.
 - 5.3.1. Kundens henholdsvis Leverandørens manglende opfyldelse af det oplyste modenhedsniveau er en misligholdelse af den pågældende Parts forpligtelser på lige fod med andre forpligtelser, den pågældende Part er underlagt under Kontrakten.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

5.3.2. Ingen af Parterne kan dog bringe misligholdelsesbeføjelser i anvendelse alene som følge af manglende opfyldelse af det oplyste niveau, såfremt den pågældende misligholdelse ikke har betydning for Parternes leverings-/medvirkensforpligtelser i henhold til Kontrakten.

5.3.3. **Leveranceansvaret:** Hverken det af Kunden eller Leverandøren angivne modenhedsniveau kan medføre, at den pågældende Part efterfølgende kan påberåbe sig en besvarelse i bilag 8 eller bilag 11 som en begrundelse for manglende opfyldelse af Kontraktens øvrige krav.

6. PROJEKTLÆDELSE OG PRIORITERING

6.1. **Rådgivning:** Leverandøren skal som led i Kontraktens opfyldelse rådgive Kunden i det omfang, der ud fra Kontrakten, de konkrete omstændigheder og god it-skik er rimeligt og relevant om den anvendte metode og teknologi.

6.2. **Projektledelse:** Leverandøren skal levere kvalificeret projektledelse, jf. pkt. 7.2.

6.2.1. Leverandørens projektledelse omfatter især (i) ledelse og administration af Parternes samarbejde, (ii) rapportering og opfølgning, (iii) kvalitetssikring af Kundens ydelser, (iv) kvalitetssikring af bidrag fra Leverandørens underleverandører, (v) udarbejdelse af tids- og aktivitetsplaner, (vi) kvalitetsstyring, (vii) konfigurationsstyring og (viii) afprøvning.

6.2.2. Leverandøren skal sørge for den indbyrdes koordinering af alle projektaktiviteter samt sikre sig, at der ikke træffes indbyrdes uforenelige beslutninger. Det er således Leverandørens ansvar at sikre den indbyrdes sammenhæng i Leverancens arkitektur og sammenhæng i øvrigt mellem Leverancens enkelte dele.

6.2.3. Selvom Leverandøren har ansvaret for projektledelse, skal Leverandøren loyalt samarbejde med Kundens projektleder.

6.3. **Prioritering og omprioritering:** Leverandøren skal i sin projektledelse fokusere på de aktiviteter og etablering af den funktionalitet, der understøtter realisering af Kundens Business Case og Kundens eventuelle mindstekrav, jf. Leverancebeskrivelsen.

6.3.1. Leverandøren skal imødekomme Kundens ønsker til prioritering eller omprioritering af aktiviteter i forbindelse med opfyldelsen af Kontrakten. Såfremt sådanne ønsker må forventes at medføre en forøgelse eller reduktion af Leverandørens ressourceforbrug, skal sådanne ønsker varsles med 20 Arbejdsdage. I sådanne tilfælde skal Parterne på Leverandørens initiativ indgå en ændringsaftale, der fastlægger konsekvenserne af en sådan ændret prioritering i forhold til tidsplanen, Leverandørens estimat for den resterende del af Projektet, og den tilhørende Maksimalpris samt andre vilkår, som sagligt kan begrundes i Kundens ændrede prioritering.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 6.3.2. Kan Parterne ikke opnå enighed om indholdet af en sådan ændringsaftale, skal dette omgående eskaleres til styregruppeniveau.
- 6.4. **Styring af ressourceforbrug:** Hver Part er forpligtet til at indrette sin projektledelse således, at Projektet kan gennemføres uden, at Maksimalprisen overskrides. Kan Leverandøren forudse risiko for, at Maksimalprisen vil blive nået, før Projektets afslutning, skal Leverandøren anbefale en ændret prioritering af opgaverne og eventuelt tillige kravene til Leverancen.
- 6.4.1. Styringen af ressourceforbrug skal af Leverandøren varetages således, at (i) de aftalte milepæle (jf. bilag 1) kan overholdes, (ii) de i Kontrakten eventuelle beskrevne mindstekrav overholdes, og (iii) de i Kontrakten anførte ressourcer er tilstrækkelige til etablering af Leverancen.
- 6.4.2. Konstaterer Leverandøren risiko for, at en aftalt milepæl ikke kan overholdes, eller eventuelt kun vil kunne overholdes ved tilføjelse af yderligere ressourcer, skal Leverandøren straks gøre Kunden opmærksom herpå, idet Leverandøren samtidig skal foreslå korrigerende tiltag. Korrigerende tiltag kan f.eks. være en ændret prioritering af krav og opgaver.
- 6.5. **Rapportering:** Regler vedrørende den løbende rapportering og opfølgning på Projektets økonomi fremgår af bilag 12.
- 6.6. **Kundens interesser:** Leverandøren skal tilrettelægge Projektet samt brugen af Kundens ressourcer med behørig hensyntagen til Kundens interesser, herunder Kundens behov for at kunne gennemføre sine forretningsmæssige aktiviteter uden afbrydelse.
- 6.7. **Underretningspligt:** Leverandøren skal give en begrundet meddelelse til Kunden, straks Leverandøren må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse eller for, at Kontrakten ikke i øvrigt bliver behørigt opfyldt. På tilsvarende vis skal Kunden straks underrette Leverandøren om forhold, der må antages at kunne have betydning for Leverandørens muligheder for opfyldelse af Kontrakten.
- 6.8. **Risikolog:** Leverandøren har som en del af Løsningsbeskrivelsen udarbejdet en Risikolog. Heri har Leverandøren identificeret og vurderet væsentlige risici og usikkerhedselementer, som kan have betydning for gennemførelsen af Projektet. Umiddelbart efter Kontraktindgåelsen skal Risikologgen være elektronisk tilgængelig for Kunden på et projektsite eller lignende.
- 6.8.1. Leverandøren skal opdatere Risikologgen løbende i Projektets løbetid. Parternes projektledere drøfter forud for hver opdatering indholdet heraf. Ved uenighed om indholdet skal dette

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

eskaleres til styregruppen. Risikologgen skal fremlægges og gennemgås af Leverandøren ved hvert styregruppemøde.

- 6.9. **Kvalitetsstyring:** Leverandøren skal løbende anvende relevante procedurer, der sikrer kvaliteten af alle projektbidrag, herunder af bidrag fra Kunden, jf. den Iterative Metode beskrevet i bilag 10.

7. SAMARBEJDSORGANISATION

- 7.1. **Organisation:** Med henblik på at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af Kontrakten etableres der en samarbejdsorganisation som beskrevet i bilag 10.
- 7.2. **Leverandørens kvalifikationer:** Leverandørens medarbejdere og eventuelle underleverandører, der deltager i Kontraktens opfyldelse, skal have relevant uddannelse, erfaring og viden til udfyldelse af deres roller ved Kontraktens opfyldelse.
- 7.2.1. Leverandørens projektledelse skal have dokumenteret projektledelsesuddannelse og erfaring fra lignende projekter.
- 7.3. **Brug af offshore ressourcer:** Leverandøren må efter eget skøn benytte offshore ressourcer til opfyldelse af Kontrakten, forudsat at Kontraktens krav opfyldes, herunder at aftalte servicemål opnås, dokumentation udfærdiges på de aftalte sprog, samt at god dansk it-skik og lovgivning om håndtering af persondata overholdes.
- 7.3.1. Leverandøren bistår Kunden med eventuelle anmeldelser og tilladelser, der måtte være fornødne ved offshore brug af persondata i forbindelse med udvikling og test af Leverancen.
- 7.3.2. Leverandørens brug af persondata må kun ske i henhold til Kundens forudgående skriftlige godkendelse. I forhold til sådanne personoplysninger handler Leverandøren efter instruks fra Kunden. Leverandøren skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysningerne hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med lov om behandling af personoplysninger. Leverandøren skal på den dataansvarliges anmodning give Kunden tilstrækkelige oplysninger til, at denne kan påse, at de nævnte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger er truffet.
- 7.4. **Udskiftning på Leverandørens foranledning:** Ingen af Parterne kan frem til driftsprøvens godkendelse uden den anden Parts samtykke udskifte sin projektleder eller andre medarbejdere, der i bilag 10 er identificeret som nøglemedarbejdere, medmindre udskiftningen skyldes medarbejderens personlige forhold, herunder ophør af ansættelsesforholdet.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

7.4.1. Den nye medarbejder skal mindst have samme kvalifikationer som den udskiftede medarbejder samlet set. Leverandøren skal foretage den fornødne oplæring af den nye medarbejder samt indføring i Projektet uden beregning.

7.5. **Udskiftning på Kundens foranledning:** Kunden er berettiget til at forlange navngivne af Leverandørens medarbejdere udskiftet, såfremt Kunden har saglige indsigelser mod medarbejderens fortsatte tilknytning til Projektet, f.eks. i form af medarbejderens manglende kvalifikationer eller samarbejdsevner. Pkt. 7.4 gælder tilsvarende i sådanne tilfælde.

8. BENYTTELSE AF UNDERLEVERANDØRER

8.1. **Kundens godkendelse:** Leverandørens brug af underleverandører kræver Kundens forudgående, skriftlige godkendelse. En sådan godkendelse må ikke nægtes uden saglig grund.

8.2. **Leverandørens hæftelse:** Leverandøren er ansvarlig for ydelser fra sine underleverandører på samme vis, som for egne ydelser under Kontrakten. Selvom Kunden måtte have samtykket i Leverandørens anvendelse af en bestemt underleverandør, kan Kunden i alle forhold rette henvendelse til Leverandøren.

8.3. **Standardprogrammel fra underleverandører:** I forhold til Fejl i Standardprogrammel eller udstyr fra Leverandørens underleverandører gælder pkt. 26.4.

9. KUNDENS DELTAGELSE

9.1. **Omfang:** Bilag 11 indeholder en beskrivelse af Kundens medvirken til Leverandørens opfyldelse af Kontrakten, herunder det omfang hvori Kunden skal stille oplysninger, medarbejdere, forplejning, mødelokaler, udviklingsmiljø, værktøj og andre faciliteter til rådighed, samt omfanget af Kundens deltagelse ved afvikling af overtagelsesprøven og driftsprøven.

9.1.1. Bilag 11 indeholder herunder CV for Kundens nøglemedarbejdere. Leverandøren kan ikke forvente eller forudsætte et kompetenceniveau, der overstiger Kundens angivelser i bilag 11.

9.2. **Tidsplan:** Tidspunkterne for Kundens deltagelse, herunder art og omfang, er tillige overordnet gengivet i tidsplanen i bilag 1.

9.3. **Estimater:** Angivelserne i bilag 11 skal opfattes som estimater for Kundens medvirken. Der kan under forløbet opstå behov for justeringer heri, både hvad gælder omfang og indhold, særligt henset til Projektets karakter som iterativt projekt. Leverandøren kan dog ikke kræve, at Kundens medvirken samlet set øges ud over det angivne i bilag 11.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 9.3.1. Kundens projektdeltagere skal deltage aktivt ved Projektets aktiviteter som angivet i bilag 11 og 1. Kunden skal sikre bemyndigelse til Kundens projektdeltagere, så Projektets fremdrift ikke forsinkes, jf. herved bilag 10 og bilag 11.
- 9.4. **Yderligere adgang hos Kunden:** I det omfang, dette er rimeligt og relevant for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten, skal Kunden give Leverandørens personale fysisk og elektronisk adgang til Kundens lokaler, udstyr, systemer, dokumentation, data og information om Kundens forretningsprocesser.
- 9.4.1. Ved adgangen skal Leverandøren overholde Kundens sikkerhedsprocedurer i det omfang, disse er oplyst eller oplyses overfor Leverandøren. Leverandøren skal endvidere følge Kundens instrukser i forbindelse med en sådan adgang.
- 9.5. **Meddelelse:** Leverandøren skal løbende følge op på og kvalitetssikre Kundens bidrag til Projektet. Leverandøren skal straks give skriftlig besked til Kunden, såfremt Kunden ikke medvirker som aftalt.
- 9.6. **Kundens ret til at øge sin medvirken:** Kunden er når som helst berettiget til at øge sin egen medvirken ved Kontraktens opfyldelse med et forudgående skriftligt varsel på 20 Arbejdsdage, idet Leverandørens indsats herved, i fald der er tale om en overtagelse af opgaver, som Leverandøren er ansvarlig for, tilsvarende reduceres.
- 9.6.1. I sådanne tilfælde skal Parterne på Leverandørens initiativ indgå en ændringsaftale, der fastlægger konsekvenserne af Kundens øgede medvirken, herunder i relation til tidsplanen, Leverandørens estimat for den resterende del af Projektet, og den tilhørende Maksimalpris Leverandørens leveranceansvar, opfyldelse af servicemål, og andre vilkår, som sagligt kan begrundes i Kundens øgede medvirken.
- 9.6.2. Kunden kan ikke øge sin medvirken gennem tredjemand.

10. ÆNDRINGSHÅNTERING

10.1. Begrebet ændring:

- 10.2. **Ændringslog:** Leverandøren skal opretholde en fælles ændringslog, der indeholder al relevant dokumentation vedrørende ændringer, herunder dateret ændringsanmodning og løsningsforslag, samt indarbejde ændringerne i Kontrakten i overensstemmelse med bestemmelserne i dette punkt.
- 10.3. **Procedurer og principper:** Processen og vilkårene for ændringshåndtering er beskrevet i bilag 12.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

11. ÆNDRINGER UDEN LEVERANDØRENS SAMTYKKE

- 11.1. **Konsekvens:** Såfremt Kunden uden Leverandørens samtykke udfører ændringer i Leverancen eller foretager ændringer i Kundens it-miljø i strid med bilag 2 og bilag 3, og dette øver betydende indflydelse på Leverancens rette funktioner, er Leverandøren berettiget til for fremtiden at kræve justering af sine forpligtelser under Kontrakten, i den udstrækning en sådan justering er rimeligt begrundet i den foretagne ændring.
- 11.2. **Reetablering:** Genskaber Kunden den oprindelige situation, genopstår Leverandørens forpligtelser. Leverandøren er berettiget til at kontrollere, at den oprindelige situation er genskabt samt til at kræve rimelig betaling herfor opgjort efter medgået tid.
- 11.3. **Sædvanlig vedligeholdelse og drift:** Leverandøren giver på forhånd samtykke til, at Kunden og/eller dennes øvrige leverandører udfører sædvanlig vedligeholdelse og drift af Leverancen.
- 11.4. **Ændringer efter idriftsættelse:** Dette punkt gælder kun Leverandørens forpligtelser frem til driftsprøvens beståen. Bilag 5 kan indeholde tilsvarende regulering i forhold til ændringers betydning for Leverandørens forpligtelser under eventuelle aftaler om support og vedligeholdelse.

12. LEVERINGSSTED

- 12.1. **Leveringssted:** Leverandøren leverer Leverancen på de i bilag 3 omtalte lokaliteter. Øvrige ydelser leveres samme sted, medmindre andet er angivet i bilag 3 eller bilag 10.
- 12.2. **Projektaktiviteter:** Lokation for projektaktiviteter fremgår af bilag 2, 3, 10 og 11.

13. LEVERING

- 13.1. **Tidsplan og overtagelse:** Leverandøren skal levere sine ydelser i overensstemmelse med tidsplanen i bilag 1. Tidsplanen beskriver på et overordnet niveau de planlagte aktiviteter og de forventede tidsintervaller, der skal sættes af til gennemførelsen af Projektet.
 - 13.1.1. Under Projektet skal Leverandøren i samarbejde med Kunden udarbejde en detaljeret plan for, hvordan samarbejdet skal foregå indenfor rammene af den overordnede tidsplan. Den detaljerede projektplan skal fokusere på afhængigheden af de forskellige aktiviteter i Projektet.
 - 13.1.2. Leverandøren har ansvaret for at opdatere tidsplanen i takt med, at Parterne aftaler ændringer, enten som led i de enkelte Iterationer eller i tilknytning til vedtagelsen af ændringsforslag, jf. pkt. 12.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 13.1.3. En opdateret version af tidsplanen skal være elektronisk tilgængelig for både Kunde og Leverandør, hvilket Leverandøren skal sikre.
- 13.1.4. Tidligere versioner af tidsplanen skal opbevares og være tilgængelig på samme måde.
- 13.2. **Leveringstidspunkt:** Levering anses for sket på Overtagelsesdagen.
- 13.3. **Overgang af risiko:** Leverandøren bærer risikoen for Leverancen indtil Overtagelsesdagen.
- 13.4. **Overgang af rettigheder:** Ejendomsrettigheder, brugsrettigheder og andre rettigheder overgår til Kunden på Overtagelsesdagen. For de dele af Leverancen, hvor Kunden i henhold til bilag 12 erlægger betaling forud for Overtagelsesdagen, overgår rettighederne dog på betalingstidspunktet.

14. UDSKYDELSESRET

- 14.1. **Udskydelsesret:** Med et skriftligt varsel på mindst 10 Arbejdsdage har hver af Parterne ret til tre gange efter drøftelse med den anden Part at udskyde en i tidsplanen fastsat tidsfrist. En fristudskydelse vil samtidig omfatte en eller flere efterfølgende tidsfrister med indtil samme antal Arbejdsdage.
- 14.2. **Contra udskydelse:** Såfremt en Part ønsker at udskyde en eller flere tidsfrister, kan den anden Part kræve, at en eller flere af de efterfølgende tidsfrister udskydes med indtil det højeste antal Arbejdsdage, som den anden Part har udskudt en tidsfrist. En contra udskydelse kan dog altid udgøre indtil 20 Arbejdsdage. Meddelelse om contra udskydelse skal ske senest 5 Arbejdsdage efter modtagelse af meddelelsen fra den anden Part om udskydelse.
- 14.2.1. Ved udskydelse af tidsfrister skal tidsplanen i bilag 1 ændres i overensstemmelse hermed.
- 14.2.2. En Parts samlede udskydelser af Tidsplanen kan højst udgøre [.] Arbejdsdage. I beregningen heraf indgår ikke en parts contra udskydelse af tidsfrister.
- 14.2.3. Betalinger udskydes tilsvarende. Parterne har ikke krav på godtgørelse af omkostninger i anledning af en udskydelse, herunder rente af udskudte betalinger.

15. OPTIONER

- 15.1. **Optioner til levering til Overtagelsesdagen:** Kunden kan bestille de i bilag 7 angivne optioner til levering samtidig med og som en del af Leverancen. Kundens bestillinger skal ske indenfor de i samme bilag angivne frister herfor. Såfremt Kunden rettidigt bestiller en af optionerne, bliver det af optionerne omfattede en del af Leverancen og skal i øvrigt i enhver henseende behandles, som om det oprindeligt havde indgået i Kontrakten som en del af Leverancen, herunder med hensyn til afprøvning m.v., medmindre andet er angivet i bilag 7.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

Maksimalprisen opjusteres dog i givet fald med det beløb, der er angivet for den/de pågældende option(er) i bilag 7.

- 15.2. **Optioner til levering efter Overtagelsesdagen:** Kunden kan bestille de i bilag 3 angivne optioner til levering efter Overtagelsesdagen. Kundens bestillinger skal ske indenfor de i samme bilag angivne frister herfor.
- 15.3. **Leveringspligt:** Leverandøren er forpligtet til at levere de af Kunden bestilte optionsydelse i overensstemmelse med Kontraktens krav, herunder med hensyn til afprøvning, leveringstid, priser, fakturering, vilkår, garantier m.v., medmindre andet fremgår udtrykkeligt af bilag 7. I det omfang der skal udarbejdes et løsningsforslag, såfremt en option bestilles, er dette angivet i bilag 7.
- 15.4. Ved Kundens udnyttelse af en eller flere optioner skal Kontrakten og bilagene hertil opdateres i nødvendigt omfang, hvilket det påhviler Leverandøren at sørge for.

16. AFPRØVNING

- 16.1. **Generelt:** Som led i den Iterative Metode gennemføres en række tests løbende. Disse test er nærmere beskrevet i bilag 10. Herudover sker afprøvning som beskrevet i bilag 14 og dette punkt.
- 16.2. **Godkendelser:** Kunden skal uden ugrundet ophold efter, at en prøve er bestået, udstede skriftlig godkendelse heraf til Leverandøren.
- 16.2.1. Ingen gennemgang, kommentering eller godkendelse fra Kundens side af nogen prøve kan tages som udtryk for en ændring af de krav, der kan stilles efter Kontrakten.
- 16.3. **Overtagelsesprøve - generelt:** Formålet med overtagelsesprøven er primært at konstatere, om den aftalte funktionalitet samt den aftalte understøttelse af Kundens forretningsprocesser er til stede.
- 16.3.1. Opfylder overtagelsesprøven ikke kravene til dens resultat, er Leverandøren berettiget til med mindst 5 Arbejdsdages varsel at gentage den fulde prøve, indtil prøven er bestået, eller Kunden måtte hæve Kontrakten efter bestemmelserne herom.
- 16.3.2. Såfremt Kunden godkender overtagelsesprøven med konstaterede Mangler, skal disse anføres i en mangelliste. Kunden er først forpligtet til at godkende driftsprøven, når sådanne Mangler i det væsentligste er afhjulpet.
- 16.4. **Gentagelse af overtagelsesprøve:** Såfremt overtagelsesprøven ikke opfylder kravene til dens resultat og dermed ikke godkendes, er Leverandøren berettiget til med mindst 5

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

Arbejdsdages varsel at gentage den fulde prøve, indtil Kunden måtte hæve Kontrakten efter bestemmelserne herom.

- 16.5. **Ibrugtagning ved forsinkelse:** Såfremt overtagelsesprøven ikke kan bestås i overensstemmelse med tidsplanen i bilag 1 grundet Leverandørens forhold, kan Kunden vælge at ibrugtage hele eller dele af Leverancen fra den oprindeligt aftalte Overtagelsesdag. Kundens ibrugtagning kan alene ske, såfremt dette ikke medfører hindringer for færdiggørelse af Leverancen og gennemførelse af den aftalte overtagelsesprøve.
- 16.6. **Driftsprøve - generelt:** Formålet med driftsprøven er at konstatere, hvorvidt Leverancen overholder de opstillede servicemål, jf. bilag 6. Driftsprøven gennemføres af Kunden med bistand fra Leverandøren i det i bilag 14 beskrevne omfang.
- 16.6.1. Driftsprøven løber, indtil godkendelseskriterierne er opfyldt, eller indtil Kunden måtte hæve Kontrakten efter bestemmelserne herom.

17. SERVICEMÅL OG INCITAMENTER

- 17.1. **Servicemål:** I bilag 6 er beskrevet de servicemål, Leverancen skal opfylde. Disse servicemål skal være opfyldt fra Overtagelsesdagen, med mindre andet fremgår af bilag 6. Bilag 6 angiver endvidere eventuel bod for reducerede servicemål.
- 17.2. **Incitamenter:** Såfremt der er aftalt et incitamentsprogram for Leverandøren, vil dette være beskrevet i bilag 13.

18. AUDIT

- 18.1. **Kundens ret til audit:** Kunden har til enhver tid ret til at kontrollere Leverandørens arbejde med henblik på at afdække risici for overskridelse af tidsplan, og om Leverandøren følger de aftalte procedurer, metoder og standarder. I tilknytning hertil kan Kunden anmode Leverandøren om for samtlige aktiviteter, der direkte eller indirekte bidrager til Kontraktens opfyldelse, herunder Kundens medvirken, at udarbejde en opdateret detaljeret ressourceplan.
- 18.1.1. Kundens kontrol kan omfatte en kontrol af, hvorvidt Leverandøren opfylder det i bilag 8 oplyste modenhedsniveau, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af den deri beskrevne modenhed kan indebære risiko for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.
- 18.2. **Leverandørens ret til audit:** Tilsvarende har Leverandøren til enhver tid ret til at kontrollere, hvorvidt Kundens medvirken sker i henhold til det af Kunden angivne modenhedsniveau, jf. bilag 11, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af det angivne niveau kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 18.3. **Uvildig sagkyndig:** Kontrollen gennemføres af en uvildig sagkyndig, der udpeges i overensstemmelse med bestemmelserne i pkt. 35.2. Den uvildige sagkyndige afgørelse er endelig og bindende for begge parter.
- 18.3.1. Tvister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige.
- 18.4. **Varsel, frekvens og omkostninger:** Kontrol skal ske med 10 Arbejdsdages skriftligt varsel og maksimalt to gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes af den rekvirerende part, jf. dog nedenfor.
- 18.4.1. Såfremt Leverandøren har overskredet bodspålagt frist, eller Leverandøren erkender at ville komme til at overskride en sådan frist, afholdes omkostningerne til den uvildige sagkyndige af Leverandøren.
- 18.4.2. Såfremt Kunden ikke yder den medvirken, der er angivet i bilag 1 og bilag 11, eller Kunden erkender, at denne medvirken ikke vil blive ydet, afholdes omkostningerne til den uvildige sagkyndige af Kunden.
- 18.5. **Bistand til Audit:** Hver Part er forpligtet til i rimeligt omfang og uden særsilt vederlag at yde den bistand, der er nødvendig til gennemførelse af kontrollen.
- 18.6. **Leveranceansvaret:** Kontrollen indebærer ingen begrænsning i Leverandørens ansvar for at opfylde kravene i Kontrakten. Såfremt kontrollen giver anledning til ændringer i Kontrakten, gennemføres disse i overensstemmelse med pkt. 10.
- 18.7. **Tilrettelæggelse:** Audit skal tilrettelægges, så den er til mindst mulig gene for Kontraktens opfyldelse.

19. RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL OG DOKUMENTATION

- 19.1. **Brugsret:** Kunden erhverver en brugsret til det leverede programmel med tilhørende dokumentation. Dette gælder såvel standardprogrammel som tilretninger, specialudviklinger og lignende. Brugsretten er tidsbegrænset, med mindre andet udtrykkeligt er angivet i bilag 15. Brugsretten medfører også en ret til at videreudvikle og ændre, med mindre andet er angivet i bilag 15.
- 19.2. **Projektdokumentation:** Kunden har ubegrænset ret til brug, ændring, versionering og overdragelse til tredjemand af sådanne rapporter, specifikationer, anbefalinger, diagrammer og andre beskrivelser af Kundens forretningsprocesser, der måtte blive udfærdiget under Kontrakten. Leverandøren må kun benytte sådan information med respekt af forpligtelserne i pkt. 32.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 19.3. **Outsourcing:** Kunden må frit benytte tredjemands bistand til vedligeholdelse, support og driftsafvikling af Leverancen for Kunden, herunder til i den forbindelse at lade leveret programmel installere, hoste, overvåge og driftsafvikle hos en anden ekstern leverandør, medmindre andet fremgår eksplicit af bilag 15.
- 19.4. **Udlevering af kildekode:** Kunden skal løbende have udleveret den kildekode, der frembringes under Kontrakten. Udlevering kan f.eks. ske ved, at Kunden får online adgang til at hente kildekoden fra det sted, hvor kildekoden opbevares.
- 19.5. **Licensbetingelser:** Det nærmere indhold af brugsretten til standardprogrammel og dokumentation er beskrevet i bilag 15. Bilag 15 kan ikke medføre, at Leverancebeskrivelsen ikke opfyldes.
- 19.5.1. Formålet med bilag 15 er, at der herigennem foretages en fastlæggelse af det nærmere indhold af brugsretten til standardprogrammel, herunder eventuelle begrænsninger i retten til at overdrage brugsretten. Såfremt bilag 15 herudover indeholder andre bestemmelser, f.eks. vedrørende løbetid, installation, misligholdelse, vedligeholdelse, garanti, ansvar m.v., er Parterne enige om, at der i alle forhold mellem Leverandøren og Kunden skal bortses fra disse bestemmelser.
- 19.6. **Open Source programmel:** Hvis der indgår open source programmel i Leverancen, opnår Kunden de rettigheder hertil, der fremgår af den relevante open source licens.
- 19.6.1. De open source licenser, der indgår i Leverandørens leverancer, er gengivet i bilag 15.
- 19.7. **Ændringer og tilføjelser:** Kunden får tilsvarende rettigheder til enhver ændring, herunder opdatering, af programmel og dokumentation, der måtte blive leveret under Kontrakten.

20. PRISER

- 20.1. **Generelt:** De aftalte vederlag og takster er angivet i bilag 12. Alle priser er angivet i danske kroner. I priserne er inkluderet told og øvrige afgifter bortset fra moms. Ved ændring af danske afgifter skal priserne reguleres med den økonomiske nettokonsekvens heraf, således at Leverandøren stilles uændret.
- 20.2. **Transport, fortæring etc.:** I priserne er inkluderet transport, fortæring og ophold for Leverandørens ansatte, medmindre andet er anført i bilag 12.
- 20.3. **Timebaserede vederlag:** Leverandørens bistand vederlægges på grundlag af det faktiske antal forbrugte timer for de medarbejdere, der direkte medvirker til Leverancens udførelse, med mindre andet er angivet i bilag 12. Vederlaget beregnes ud fra forbruget samt de i bilag 12 anførte priser, takster og beregningsregler.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 20.4. **Estimat:** For ydelser, der vederlægges på grundlag af medgået tidsforbrug, har Leverandøren i bilag 12 estimeret sit vederlag pr. måned i Projektets løbetid med angivelse af forventet ressourceindsats for de allokerede medarbejdere for de pågældende måneder.
- 20.4.1. Leverandørens estimat skal være udarbejdet på professionel vis ud fra Leverandørens viden på tidspunktet for afgivelse af det pågældende estimat.
- 20.5. **Timeregnskab:** Hver enkelt medarbejder skal løbende føre timeregnskab med angivelse af anvendt tid og beskrivelse af udført arbejde. Leverandøren skal efter anmodning dokumentere timeregnskaberne overfor Kunden.
- 20.6. **Statusrapportering:** Det er Leverandørens ansvar til stadighed at give Kunden et retvisende og fyldestgørende billede af Projektets økonomi.
- 20.6.1. Leverandøren skal senest hver den 5. i en måned sende Kunden (i) en detaljeret opgørelse af tidsforbruget i den forgangne måned, (ii) Leverandørens eventuelle forslag til ændret prioritering, (iii) aftalte ændringer eller udvidelser af Projektet og (iv) en opdatering af Risikologgen.

21. MAKSIMALPRIS

- 21.1. **Fastsættelse af Maksimalprisen:** I bilag 12 er angivet en samlet Maksimalpris for alt arbejde frem til og med bestået overtagelsesprøve. Maksimalprisen består af følgende elementer:
- (a) En fast pris for de leverancer, hvor prissætningen af disse er uafhængig af omfanget af Leverandørens ydelser, eksempelvis udstyr og standardprogrammel, idet bilag 12 angiver en tilhørende betalingsplan.
 - (b) En forventet pris på de dele af Leverancen, som skal udføres efter medgået tid, hvilket vil sige alt Leverandørens arbejde i tilknytning til Projektet, medmindre andet fremgår af bilag 12. Denne pris er Leverandørens mest realistiske vurdering på tidspunktet for Kontraktens indgåelse. Prisen er baseret på Leverandørens forventninger i relation til det antal timer, som skal medgå til udførelsen, sammensætningen af Leverandørens projektteam, jf. bilag 10, og de aftalte timepriser, jf. bilag 12.
 - (c) Et usikkerhedstillæg, som er et procentvist tillæg til de forventede priser, jf. punkt b, fastsat ved Kontraktens indgåelse med udgangspunkt i indholdet af Risikologgen.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 21.1.1. Maksimalprisen består således af et fastpriselement (punkt a), et samlet estimat over Leverandørens timebaserede vederlag (punkt B) og et usikkerhedstillæg (punkt c).
- 21.1.2. Maksimalprisen omfatter ikke vederlag for vedligeholdelse og support og eventuelle løbende betalinger for anvendelse af standardprogrammel.
- 21.2. **Må ikke overskrides:** Leverandøren skal styre sit ressourceforbrug således, at Leverancebeskrivelsen opfyldes, uden at Maksimalprisen overskrides. Maksimalprisen må ikke overskrides uden Kundens forudgående godkendelse. Opstår der risiko for, at Maksimalprisen vil blive nået før Projektets færdiggørelse, skal Leverandøren omgående orientere Kunden herom og foreslå relevante tiltag til imødegåelse af denne risiko.

22. BETALINGSBETINGELSER

- 22.1. **Tidspunkt:** Kunden skal betale i overensstemmelse med bilag 12. Kunden er dog tidligst forpligtet til at betale 30 Dage efter modtagelse af fyldestgørende faktura.
- 22.2. **Timebaseret vederlag:** Timebaseret vederlag faktureres månedligt bagud, medmindre andet er aftalt.
- 22.3. **Licensafgifter:** Løbende betalinger skal betales af Kunden som angivet i bilag 12.

23. GARANTI

- 23.1. **Generel garanti:** Leverandøren garanterer, at Leverandørens leverancer under Kontrakten opfylder alle de i Kontrakten stillede krav.
 - 23.1.1. Såfremt Leverandørens leverancer og ydelser ikke er tilstrækkelige til at opfylde Kontrakten, påhviler det Leverandøren uden overskridelse af Maksimalprisen og indenfor de i Kontrakten fastsatte tidsfrister, jf. bilag 1, at levere sådant andet eller yderligere programmel, udstyr, dokumentation og andre ydelser, som er nødvendigt for at opfylde Kontrakten.
- 23.2. **God it-skik:** Leverandøren garanterer, at Leverandørens leverancer og ydelser er udført i overensstemmelse med god it- og rådgiverskik.
 - 23.2.1. Herunder garanteres det, (i) at tilpasning, tilretning og opsætning af parametre i standardprogrammel udføres hensigtsmæssigt, så risiko for problemer ved opgradering til nye versioner reduceres, og (ii) at tilpasning, tilretninger og opsætning af parametre er foretaget ud fra den i branchen kendte viden på udførelsestidspunktet, herunder den dokumentation samt de fejlmeddelelser, råd og anvisninger fra producenten af anvendt standardprogrammel, som Leverandøren har eller burde have adgang til.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

23.3. Leverandørens ressourcer, modenhed: Leverandøren garanterer ved Kontraktens opfyldelse at anvende tilstrækkelige og kvalificerede ressourcer samt at opfylde det i bilag 8 angivne niveau for modenhed.

23.4. Tredjemands rettigheder: Leverandøren garanterer, at det leverede ikke krænker andres rettigheder, herunder patent- eller ophavsrettigheder.

23.4.1. Det er en forudsætning for garantien, at Kunden straks skriftligt giver Leverandøren underretning herom, når Kunden bliver opmærksom på eventuelle rettighedskrænkelser, og at Kunden bistår Leverandøren under sagen i fornødent omfang.

23.5. Risiko for fejl ved open source: Har Kunden stillet ufravigeligt krav om brug af bestemt open source programmel, bærer Kunden risikoen for de Fejl, der må tilskrives sådant open source programmel, og som ikke burde være undgået af Leverandøren.

23.5.1. Såfremt det ufravigelige krav alene vedrører open source programmel i almindelighed, bærer Kunden dog kun risikoen for Fejl i den udstrækning, Leverandøren ikke ved sit valg af det konkrete open source programmel har eller burde have forudset sådanne Fejl.

23.6. Garantiperiode: Garantiperioden udløber 1 år efter Overtagelsesdagen og omfatter alt leveret programmel, udstyr, dokumentation samt øvrige ydelser under Kontrakten. Nye dele, der i garantiperioden leveres til udskiftning af mangelbehæftede dele, er undergivet garanti indtil udløbet af den oprindelige garantiperiode, dog mindst i 3 måneder regnet fra tidspunktet for udskiftningen. Købelovens § 54 er således fraveget.

24. PRÆCEPTIVE REGLER

24.1. Indeståelse: Leverandøren indestår for, at leverede leverancer og ydelser opfylder relevante præceptive regler, således som disse foreligger ved Kontraktens indgåelse.

24.2. Kundenspecifikke regler: Specifikke præceptive regler for Kunden og for Kundens branche skal dog ikke opfyldes, med mindre disse regler er beskrevet i bilag 3, eller der leveres en brancheløsning.

25. LEVERANDØRENS FORSINKELSE

25.1. Forsinkelse – Overtagelsesdag - bod: Overskrides den aftalte Overtagelsesdag som følge af forhold, Leverandøren hæfter for, betaler Leverandøren en dagbod. Bodden udgør 0,10% af Maksimalprisen pr. Arbejdsdag, forsinkelsen varer.

25.2. Forsinkelse – driftsprøve - bod Såfremt driftsprøven ikke er afsluttet med det aftalte resultat inden for den i bilag 1 herfor fastsatte frist, og dette skyldes forhold, Leverandøren

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

hæfter for, svares bod for hver Arbejdsdag derudover efter samme retningslinjer som ved overskridelse af Overtagelsesdagen.

- 25.3. **Max bod, forfald, påkravsfrist:** Alle dagbudsbeløb for forsinkelse kan dog tilsammen ikke overstige 10% af Maksimalprisen. Påløbet dagbod betales ugevis efter forsinkelsens opståen efter skriftligt krav fra Kunden. Har Leverandøren ikke senest 12 måneder efter den aftalte Overtagelsesdag modtaget skriftligt påkrav fra Kunden, bortfalder Kundens ret til boden.
- 25.4. **Dansk rets almindelige regler:** Ud over ovenstående gælder dansk rets almindelige regler om beføjelser ved forsinket eller udeblevet levering, jf. dog pkt. 30 og 22.
- 25.4.1. **Ophævelse ved forsinkelse:** Det anses for væsentlig misligholdelse, der berettiger Kunden til straks at hæve Kontrakten helt eller delvis efter Kundens valg, såfremt den aftalte Overtagelsesdag eller fristen for afslutning af driftsprøven overskrides med mere end 40 Arbejdsdage.
- 25.5. Reglerne i pkt. 27 om gennemførelse af ophævelse finder anvendelse.

26. MANGLER

- 26.1. **Afhjælpning før bestået driftsprøve:** Leverandøren skal uden overskridelse af Maksimalprisen indenfor rimelig tid sørge for afhjælpning af Mangler, såfremt det er nødvendigt for, at driftsprøven kan bestås.
- 26.2. **Afhjælpning under garanti efter bestået driftsprøve:** Efter bestået driftsprøve skal Leverandøren i garantiperioden indenfor rimelig tid og uden overskridelse af Maksimalprisen afhjælpe de Mangler, der reklameres over inden for garantiperioden.
- 26.3. **Uden ugrundet ophold:** Er der ikke indgået en vedligeholdelsesaftale, der fastsætter bestemte servicemål for fejlfhjælpning, skal Leveranden i garantiperioden afhjælpe Fejl uden ugrundet ophold. Efter garantiperiodens udløb har Leverandøren ingen pligt til at rette Fejl, medmindre Parterne har indgået en vedligeholdelsesaftale.
- 26.4. **Begrænsning i afhjælpningspligt ved standardprodukter fra Underleverandører:** Såfremt der er tale om en Fejl i tredjeparts standardprogrammel, som Leverandøren ikke burde have erkendt eller forudset på tidspunktet for Kontraktens indgåelse, og som har karakter af en Fejl i programmet i forhold til underleverandørens specifikationer (programfejl) og ikke en Fejl i forhold til Kontraktens krav til Leverancen (systemfejl), gælder følgende begrænsninger i Leverandørens afhjælpningspligt:
 - 26.4.1. Leverandøren skal straks rapportere Fejlen til producenten af standardprogrammet og indhente dennes bekræftelse på, at forholdet er accepteret som en fejlrapportering.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

Leverandøren skal med passende mellemrum følge op på fejlrapporteringen og rapportere tilbage til Kunden.

- 26.4.2. Leverandøren skal gøre sit yderste for at reducere problemets omfang, herunder om muligt anvise relevant omgåelse.
- 26.4.3. Når producenten har leveret en rettelse af den pågældende eller eventuelt andre Fejl eller har anvist relevant omgåelse, skal Leverandøren straks sørge for orientering af samt installation hos Kunden, hvis dette er en del af den aftalte vedligeholdelse, eller der er reklameret over Fejlen inden for garantiperioden.
- 26.4.4. Ovenstående begrænsning i Leverandørens udførelse af fejlrettelser omfatter ikke det programmel, der er særskilt undtaget i bilag 3. Begrænsningen indebærer endvidere ingen begrænsning i kravene til godkendelse af overtagelsesprøve eller driftsprøve eller i Kundens andre misligholdelsesbeføjelser.
- 26.4.5. Programmel fra Leverandørens koncernforbundne selskaber anses ikke for tredjepartsprodukter.
- 26.4.6. For så vidt angår open source programmel gælder begrænsningen af Leverandørens afhjælpningspligt ikke, medmindre det pågældende programmel indgår som en integreret del af en underleverandørs standardprogrammel.
- 26.5. **Vedligeholdelsesaftale:** For de dele af Leverancen, der er omfattet af en eventuel vedligeholdelsesaftale, jf. bilag 5, skal Leverandøren afhjælpe Mangler i Leverancen i henhold hertil.
- 26.6. **Forholdsmæssigt afslag:** Dansk rets almindelige regler om forholdsmæssigt afslag finder anvendelse.
- 26.7. **Underretning om udført afhjælpning:** Når Leverandøren har foretaget afhjælpning, skal Leverandøren give underretning herom til Kunden.
- 26.8. **Uenighed:** Såfremt der er uenighed om, hvorvidt der foreligger en Fejl, eller hvorvidt Leverandørens afhjælpning er fyldestgørende, afgøres spørgsmålet i overensstemmelse med pkt. 35.2.
- 26.9. **Ophævelse ved væsentlige Mangler:** Kunden kan hæve Kontrakten, såfremt der i garantiperioden konstateres væsentlige Mangler, der skyldes Leverandørens forhold, og såfremt Manglerne ikke inden for rimelig tid er afhjulpet jf. pkt. 29. Kunden er berettiget til at begrænse ophævelsen til en del af Kontrakten.
- 26.9.1. Reglerne i pkt. 27 om gennemførelse af ophævelse finder anvendelse.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

27. OPSIGELSE

- 27.1. **Kundens ret til udtræden:** Kunden kan når som helst vælge ansvarsfrit at opsigse Kontrakten helt eller delvist med et skriftligt varsel på mindst 20 Arbejdsdage. Ved en sådan opsigelse bortfalder begge Parter forpligtelser til videre opfyldelse af Kontrakten i relation til det, opsigelsen omfatter.
- 27.2. Ved Kundens opsigelse betaler Kunden et vederlag til Leverandøren i form af;
- a) Det beløb, som Leverandøren har til gode for den del af Projektet, som allerede er gennemført,
 - b) Dokumenterede direkte udlæg og direkte omkostninger i tilknytning til Projektet, som Leverandøren har pådraget sig, inden Leverandørens modtagelse af Kundens opsigelse, og som ikke er dækket af Leverandørens krav på vederlag i henhold til punkt a).
- 27.2.1. Leverandøren er i forbindelse med opgørelsen af punkt (b) ovenfor forpligtet til at søge at begrænse udgifterne mest muligt.
- 27.2.2. Ved betaling af dette vederlag, får Kunden rettigheder til Leverancen som aftalt i Kontrakten, således som Leverancen foreligger ved Kontraktens ophør.
- 27.3. **Suspension:** Kunden kan vælge at meddele Leverandøren, at alle forpligtelser vedrørende opgaver i opsigelsesperioden suspenderes. I så fald vil Leverandøren dog fortsat være berettiget til vederlag for det arbejde, der skulle have været udført i denne periode, dog med fradrag af eventuelle sparede omkostninger.

28. OPHÆVELSE OG KONSEKVENSER AF OPHÆVELSE

- 28.1. **Væsentlig misligholdelse:** Kunden kan ophæve Kontrakten helt eller delvist, såfremt der foreligger væsentlig misligholdelse. For ophævelse på grund af Mangler, som Kunden har reklameret over inden udløb af garantiperioden, er det en betingelse, at Manglerne ikke er afhjulpet uden ugrundet ophold..
- 28.2. **Ex nunc:** Kunden kan alene ophæve Kontrakten helt eller delvist med virkning for fremtidige ydelser ("ex nunc").
- 28.2.1. Ved Kundens berettigede ophævelse, beholder Kunden de dele af Leverancen, som er leveret eller udført på ophævelses tidspunktet samt eventuelle rettigheder knyttet til denne del.
- 28.3. **Øvrige ydelser:** Leverandørens misligholdelse af sine vedligeholdelses- og eventuelle driftsforpligtelser kan ikke begrunde en ophævelse for Kontraktens øvrige ydelser.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

- 28.4. **Konsekvens for vedligeholdelse og drift:** Aftale om vedligeholdelse og eventuel drift bortfalder for de dele, der omfattes af ophævelsen. Leverandøren er fortsat forpligtet til at vedligeholde og eventuelt driftsafvikle de dele af Leverancen, som ikke er omfattet af ophævelsen, på hidtidige vilkår, dog således at Leverandørens vederlag reduceres forholdsmæssigt. Leverandøren kan dog kræve vedligeholdelsesvederlag, servicemål og øvrige betingelser for den resterende del af Leverancen reguleret i det omfang, dette er rimeligt begrundet.
- 28.5. **Øvrige misligholdelsesbeføjelser:** Ovenstående afskærer ikke Kundens øvrige beføjelser. Kunden kan således efter omstændighederne gøre andre misligholdelsesbeføjelser gældende, herunder eventuelt kræve erstatning eller forholdsmæssigt afslag i vederlag betalt frem til ophævelsen.
- 28.6. **Brugsret og immaterielle rettigheder:** Kontraktens ophør eller udløb medfører ingen indskrænkning i eventuel tidsbegrænset brugsret, ophavsret eller andre rettigheder vedrørende Leverancen, som Kunden måtte have modtaget i henhold til Kontrakten.

29. KUNDENS FORHOLD

- 29.1. **Rente:** Såfremt Kunden misligholder sine betalingsforpligtelser i henhold til Kontrakten, er Leverandøren berettiget til rente i overensstemmelse med rentelovens regler.
- 29.2. **Ophævelse:** Leverandøren er endvidere berettiget til at ophæve Kontrakten, såfremt Leverandøren overfor Kunden skriftligt har afgivet påkrav om, dels at Kunden på nærmere specificeret måde har misligholdt sine betalingsforpligtelser, dels at manglende betaling inden 40 Arbejdsdage vil medføre, at Kontrakten ophæves, og Kunden ikke har opfyldt sine betalingsforpligtelser inden fristens udløb.
- 29.3. **Udskydelse:** Såfremt en eller flere tidsfrister i tidsplanen overskrides som følge af Kundens forhold, reduceres Kundens udskydelsesadgang tilsvarende.
- 29.4. **Kundens medvirken:** Såfremt Kunden ikke yder den i bilag 11 beskrevne medvirken til Projektet, og dette medfører forsinkelse af en eller flere tidsfrister i tidsplanen, jf. bilag 1, skal Leverandøren have ret til en saglig begrundet udskydelse af aftalte tidsfrister samt renter af eventuelle udskudte betalinger.
- 29.5. **Meromkostninger:** Kunden godtgør løbende Leverandørens dokumenterede meromkostninger forårsaget af Kundens manglende medvirken, og Maksimalprisen justeres tilsvarende.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

30. ERSTATNING

- 30.1. **Dansk rets almindelige regler:** Parterne er erstatningspligtige efter dansk rets almindelige regler med de indskrænkninger, der følger af denne Kontrakt.
- 30.2. **Bod:** For forhold, der udløser betaling af bod, kan erstatning kun kræves i det omfang, Kunden dokumenterer et tab ud over bodsbeløbet.
- 30.3. **Beløbsmæssig maksimering:** Erstatning og eventuel bod tilsammen er begrænset til Maksimalprisen for begge Parter.
- 30.3.1. Såfremt en uvildig sagkyndig ved audit, jf. pkt. 30, har truffet afgørelse om, at en Parts manglende opfyldelse af kravene til modenhed, jf. pkt. 5, har haft betydning for Partens misligholdelse, forhøjes maksimum for den samlede erstatning og bod med 25%.
- 30.4. **Indirekte tab:** Parterne er ikke i noget tilfælde ansvarlig for driftstab, følgeskader eller andet indirekte tab. Tab af data anses for indirekte tab.
- 30.5. **Grov uagtsomhed og forsæt:** Foranstående begrænsninger gælder kun, såfremt tabet ikke kan henføres til grov uagtsomhed eller forsætlige forhold hos den skadevoldende part.
- 30.6. **Produktansvar:** Leverandørens produktansvar følger dansk rets almindelige regler. Leverandøren er forpligtet til at opretholde produktansvarsforsikring i 5 år efter Overtagelsesdagen. Ansvar for tingsskade er beløbsmæssigt begrænset til kr. 5 millioner pr. skadestilfælde.

31. FORCE MAJEURE

- 31.1. **Ansvarsfrihed:** Hverken Leverandøren eller Kunden skal anses for ansvarlig over for den anden Part for så vidt angår forhold, der ligger uden for Partens kontrol, og som Parten ikke ved Kontraktens underskrift, henholdsvis en aftale om ændringer, burde have taget i betragtning (herunder strejker) og ej heller burde have undgået eller overvundet.
- 31.2. **Underleverandører:** Forhold hos en underleverandør anses kun for force majeure, såfremt der for underleverandøren foreligger en hindring, der omfattes af pkt. 31.1, og som Leverandøren ikke burde have undgået eller overvundet.
- 31.3. **Varighed:** Force majeure ved forsinkelse kan højst gøres gældende med det antal Arbejdsdage, som force majeure-situationen varer. Såfremt en tidsfrist for Leverandøren udskydes på grund af force majeure, udskydes de betalinger, der knytter sig dertil, tilsvarende.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

31.4. **Meddelelse:** Force majeure kan kun påberåbes, såfremt den pågældende Part har givet skriftlig meddelelse herom til den anden Part senest 10 Arbejdsdage efter, at force majeure er indtrådt.

31.5. **Annulation:** Den Part, der ikke er ramt af force majeure, er berettiget til at annullere Kontrakten helt eller delvis, henholdsvis en aftale om ændringer, såfremt force majeure begivenheden varer mere end 60 Arbejdsdage. I tilfælde af en sådan annulation beholder Parterne, hvad de har modtaget fra den anden Part, og der består derefter ingen yderligere krav mellem Parterne.

32. TAVSHEDSPLIGT

32.1. **Generelt:** Parterne skal iagttage tavshed i sædvanligt omfang om forhold, som ikke er alment kendte.

32.2. **Særligt for Kunden:** For Kundens ansatte gælder reglerne for ansatte i den offentlige sektor.

32.3. **Brug som reference:** Leverandøren må medtage Kunden på sin referenceliste men må derudover ikke bruge Kundens navn i markedsføringsøjemed.

32.4. **Offentliggørelse:** Kunden afgør efter drøftelse med Leverandøren, hvorledes Kontraktens indgåelse offentliggøres.

33. OVERDRAGELSE AF KONTRAKTEN

33.1. **Kundens overdragelse:** Kunden har ret til at overdrage sine rettigheder og forpligtelser efter Kontrakten til en anden offentlig institution. Dette gælder uanset, hvad der måtte fremgå af bilag 15. Er Kunden en privat virksomhed, kan Kontrakten overdrages som led i en virksomhedsoverdragelse, med mindre Leverandøren kan påvise saglige grunde for at nægte en sådan ret til overdragelse.

33.2. **Leverandørens overdragelse:** Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overdrage Kontrakten til tredjemand. Kunden kan ikke nægte sådant samtykke uden saglig grund.

34. FORTOLKNING OG FORRANG

34.1. **Bilag:** Henvisninger til Kontrakten eller til en bestemmelse heri omfatter også de til Kontrakten hørende bilag, henholdsvis de bilag, der er relevante for den pågældende bestemmelse.

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen. 03i er udarbejdet på forfatternes eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

34.2. **Forrang:** Bestemmelser i Kontrakten har forrang frem for bestemmelser i bilag, hvorfor bestemmelser indeholdt i et bilag, som strider mod Kontraktens bestemmelser, ikke tillægges retsvirkning.

35. TVISTER

35.1. **Lovvalg:** Kontrakten er undergivet dansk ret.

35.2. **Uenighed om kategorisering af en Fejl eller opfyldelse af servicemål:** Ved uenighed om kategorisering af en Fejl eller om opfyldelse af servicemål, kan hver af Parterne anmode Det Danske Voldgiftsinstitut om at udmelde en uvildig sagkyndig, der afgør spørgsmålet endeligt og bindende for begge Parter.

35.2.1. Tvister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige. Den sagkyndige træffer afgørelse om fordelingen af sit honorar på Parterne under hensyntagen til afgørelsens udfald.

35.3. **Øvrige tvister – Forhandling:** Ved uoverensstemmelser i forbindelse med Kontrakten skal Parterne med en positiv, samarbejdende og ansvarlig holdning indlede forhandlinger med henblik på at løse tvisten. Om nødvendigt skal forhandlingerne løftes op på øverste plan i Parternes organisationer.

35.4. **Mediation:** Kan Parterne ikke opnå en løsning ved forhandling, skal tvisten på begæring fra en Part søges løst ved mediation ledet af en mediator udpeget af Parterne. Har Parterne ikke opnået enighed om valg af mediator inden 10 Dage efter, at en af dem har fremsat ønske om mediation, kan hver af Parterne indgive begæring til foreningen Danske IT-advokater (DITA) om at udpege en mediator. Mediation udføres i overensstemmelse med Danske IT-advokaters mediationsprocedure.

35.5. **Voldgift:** Er konflikten ikke løst ved mediation inden 6 uger efter, at der blev fremsat ønske om mediation, er hver af Parterne berettiget til at indbringe konflikten for en voldgiftsret udpeget af Det Danske Voldgiftsinstitut og i henhold til dette instituts regelsæt.

36. UNDERSKRIFTER

36.1. **To originale eksemplarer:** Kontrakten underskrives i to originale eksemplarer, hvoraf Parterne hver modtager ét eksemplar.

Dato:

Dato:

For Kunden:

For Leverandøren:

03i til brug for iterativ udvikling udarbejdet af Jesper Langemark, Nicolai Dragsted og Claus Sørensen.
03i er udarbejdet på forfatterens eget initiativ og er ikke godkendt eller kvalitetssikret af aktørerne bag K01 og K02

_____ [Navn]

[Navn] _____